

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
ŽMOGAUS IR VISUOMENĖS STUDIJŲ FAKULTETO
EDUKOLOGIJOS IR SOCIALINIO DARBO INSTITUTAS

RASA GRAZNOVIENĖ
SOCIALINIO DARBO MAGISTRATŪROS IŠTĚSTINĖS STUDIJOS

**JAUNIMO ĮSITRAUKIMAS Į SAVANORIŠKAS
SOCIALINES VEIKLAS MALTOS ORDINO
PAGALBOS TARNYBOJE**

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas:
Prof. dr. Valdonė Indrašienė

Vilnius, 2024

TURINYS

Paveikslų sąrašas	3
Lentelių sąrašas.....	4
ĮVADAS	5
1. JAUNIMO ĮSITRAUKIMO Į SAVANORIŠKAS SOCIALINES VEIKLAS TEORINĖS PRIELAIDOS	8
1.1. Savanoriškos veiklos samprata	8
1.1.1. Savanoriškos veiklos bruožai	8
1.1.2. Savanoriškos veiklos teisinis reglamentavimas Lietuvoje	13
1.2. Savanoriška socialinė veikla ir jos svarba	15
1.2.1. Savanoriškos socialinės veiklos vieta savanorystės formų įvairovėje	15
1.2.2. Savanoriškos socialinės veiklos svarba	20
1.3. Jaunimo įsitraukimo į savanoriškas socialines veiklas galimybės	24
1.3.1. Įsitraukimo į savanoriškas socialines veiklas prielaidos	24
1.3.2. Jaunimo įsitraukimo į savanoriškas socialines veiklas motyvai.....	27
2. JAUNIMO ĮSITRAUKIMO Į SOCIALINES VEIKLAS MALTOS ORDINO PAGALBOS TARNYBOJE TYRIMO METODOLOGIJA	35
2.1. Tyrimo metodų pagrindimas	35
2.2. Tyrimo eigos pristatymas	39
3. JAUNIMO ĮSITRAUKIMO Į SOCIALINES VEIKLAS MALTOS ORDINO PAGALBOS TARNYBOJE TYRIMO REZULTATAI	41
3.1. Maltos ordino pagalbos tarnybos socialinės veiklos pristatymas.....	41
3.2. Tyrimo rezultatų analizė.....	44
4. DISKUSIJA	59
IŠVADOS.....	62
REKOMENDACIJOS	64
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	65
SUMMARY	72
PRIEDAI	74

Paveikslų sąrašas

1 pav. Požiūriai į savanorišką veiklą	10
2 pav. Savanoriškos veiklos dimensijos	12
3 pav. Savanoriškos veiklos formos	16
4 pav. Savanoriškos veiklos klasifikavimas	17
5 pav. Keturi motyvacijos tipai pagal savodeterminacijos teoriją.....	30
6 pav. Keturių motyvacijos tipų susiejimas pagal apsisprendimo teoriją su šešiais motyvais pagal funkcinį požiūrį	32
7 pav. Respondentų paskirstymas pagal lytį, proc.	44
8 pav. Respondentų paskirstymas pagal amžių, proc.	45
9 pav. Respondentų paskirstymas pagal socialinę padėtį, proc.	45
10 pav. Respondentų paskirstymas pagal savanoriškos veiklos vykdymo dažnį, proc.....	46
11 pav. Respondentų paskirstymas pagal vykdytos savanoriškos veiklos pobūdį, proc.....	47
12 pav. Respondentų paskirstymas pagal Maltos ordino pagalbos tarnyboje vykdytos savanoriškos veiklos dažnį, proc.....	48
13 pav. Respondentų įsitraukimo į Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorišką veiklą dedamųjų vertinimas, balais	49
14 pav. Respondentų Maltos ordino pagalbos tarnybos gebėjimo įtraukti jaunus savanorius į savanorišką veiklą dedamųjų vertinimas, balais.....	51
15 pav. Respondentų motyvų pagal savanoriškos veiklos motyvacinės funkcijas vertinimas, balais	53
16 pav. Respondentų motyvacijos vertinimas, balais.....	56

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Savanoriškos veiklos sampratų įvairovė.....	10
2 lentelė. Savanoriškos veiklos atlikimo principai.....	14
3 lentelė. Savanoriškos veiklos nauda.....	22
4 lentelė. Įsitraukimo į savanorišką veiklą dedamosios.....	26
5 lentelė. Savanoriškos veiklos motyvacinės funkcijos.....	29
6 lentelė. Savanoriškos veiklos motyvacinės funkcijos.....	36
7 lentelė. Septinto anketos klausimo teiginių pagrindimas.....	37
8 lentelė. Devinto anketos klausimo teiginių pagrindimas.....	38
9 lentelė. Tyrimo etapai.....	39
10 lentelė. Maltos ordino pagalbos tarnybos veikla.....	41
11 lentelė. Su įsitraukimo dedamosiomis susijusių anketos teiginių vertinimas, balais.....	50
12 lentelė. Teiginių susijusių su Maltos ordino pagalbos tarnybos gebėjimu įtraukti jaunos savanorius vertinimas.....	52
13 lentelė. Aukščiausiai įvertintų teiginių susijusių su funkcijomis vertinimas, balais.....	53
14 lentelė. Mažesniais balais įvertintų teiginių susijusių su funkcijomis vertinimas, balais.....	55
15 lentelė. Teiginių susijusių su motyvaciniais veiksniais įvertinimas.....	57

IVADAS

Temos aktualumas. Sanderson ir Scherbov (2019) teigimu, vyrai ir moterys, sulaukę 65 metų 1950 m. gali tikėtis, kad vidutiniškai pragyvens maždaug dar 11 metų. Šiandien šis skaičius išaugo iki 17 metų, o Jungtinės Tautos prognozuoja, kad 2100 m. jis padidės dar maždaug penkeriais metais. Viena iš ilgėjančios gyvenimo trukmės pasekmių yra tai, kad padidėjo vyresnių nei 65 metų gyventojų dalis. Didėja vyresnio amžiaus asmenų skaičius dėl mažėjančio gimstamumo, ilgesnės gyvenimo trukmės, geresnės medicininės priežiūros. Taip palaipsniui keičiasi gyventojų struktūra. Gyventojų senėjimas tampa vis rimtesne problema daugumoje pasaulio šalių. Vyresnio amžiaus asmenys tampa ypač svarbūs ekonomikai, kadangi augant vyresnio amžiaus asmenų skaičiui, keičiasi visuomenės poreikiai bei lūkesčiai (Gudžinskienė, Mačiuikienė, 2011). Mikulionienės, ir kt. (2018) atliktame tyrime paaiškėjo, kad gyvenančių vienu vyresnio amžiaus žmonių Lietuvoje socialinės vienatvės lygis yra statistiškai reikšmingai didesnis nei gyvenančių kartu su kitais. Daugiau nei pusė 60 metų ir vyresnių asmenų, gyvenančių vienu, bent kartais jaučiasi vieniši, jiems trūksta artimų žmonių, kuriais galėtų pasikliauti ir kreiptis ištikus bėdai. Dėl šių priežasčių socialinių organizacijų orientuotų į pagalbą vienišiams vyresnio amžiaus asmenims poreikis nuolat didėja. Viena iš seniausių pasaulyje tokių organizacijų yra Maltos ordinas, kuri Lietuvoje veikia Maltos ordino pagalbos tarnybos vardu. Maltos ordinas veikia daugiau kaip 120 pasaulio šalių, jos pagrindinis tikslas yra pagalba visų tautybių, tikėjimo ir rasių vargstantiems, vienišiams, neįgaliesiems ir kitiems socialinėje atskirtyje gyvenantiems asmenims ar bendruomenei. Maltiečiai skatina savanorystę, socialinę atsakomybę, bendradarbiaujant su socialiniais partneriais ir rėmėjais Lietuvoje ir užsienyje (Maltos ordino pagalbos tarnybos veiklos ataskaita, 2019). Svarbią vietą Maltos ordino pagalbos tarnyboje sudaro jaunieji savanoriai, kurie atsakingi už įvairios Maltos ordino pagalbos tarnybos organizuojamos socialinės veiklos įgyvendinimą. Atsižvelgiant į senėjančios visuomenės tendencijas pasidaro aišku, kad ateityje prireiks vis daugiau jaunų savanorių, kurie galės prisidėti prie Maltos ordino pagalbos tarnybos veiklos vykdymo. Dėl šios priežasties aktualu analizuoti, kas lemia jaunų žmonių įsitraukimą į savanoriškas socialinės veiklas Maltos ordino pagalbos tarnyboje.

Ištirtumas: Mokslinėje literatūroje plačiai analizuojama savanoriškos veiklos tematika. Mokslininkai analizuoja savanoriškos veiklos istorines ištakas (Mallow & Peng, 2019; Polus et al., 2023), apibrėžia sąvoką (Šakyatė-Statnickė & Makiejevaitė, 2021; Fernandes & Matos, 2023), skiria įvairius požiūrius į savanorišką veiklą (Paplauskienė, 2021) bei savanoriškos veiklos dimensijas (Brudney et al., 2019; Haski-Leventhal et al., 2019). Be to, mokslinėje literatūroje (Bagdonas et al., 2023; Cnaan et al., 2022; Fadel, 2020; Gudžinskiene & Kurapkaitene, 2020) išskiriamos savanoriškos veiklos rūšys bei detalai apibrėžiami savanoriškos socialinės veiklos ypatumai (Aslan

& Tuncay, 2023b; Bagdonas et al., 2023; Cameron et al., 2022) ir jos svarba socialinei gerovei (Aslan & Tuncay, 2023), ne pelno siekiančioms organizacijoms (Cho et al., 2020; Štetić et al., 2021), šalių ekonomikai (Tkach Kostyk et al., 2023) bei pačiam savanoriui (Sengupta & Al-Khalifa, 2022). Dalis mokslininkų gilinasi į savanorių įsitraukimo problematiką (Traeger & Alfes, 2019), išskyrė įsitraukimo į savanorišką veiklą dedamąsias (Conduit et al., 2019) bei analizavo įsitraukimo į savanorišką veiklą motyvus (Faletehan et al., 2021; Güntert et al., 2022; Niebuur et al., 2019). Nors įsitraukimo į savanorišką veiklą tema yra plačiai išanalizuota iš įvairių perspektyvų, tačiau vis dėl to trūksta tyrimų analizavusių jaunimo įsitraukimo į savanorišką socialinę veiklą motyvus, todėl iki galo neaišku, kaip skiriasi būtent jaunų žmonių įsitraukimas į savanorišką veiklą ir kokie veiksniai yra reikšmingi būtent jauniems savanoriams.

Mokslinė problema. Danusevičienė (2016) teigimu, nors teikiamos naujos paslaugos senyvo amžiaus žmonėms, tačiau susiduriama su tokių paslaugų poreikio patenkinimo problema. Senyvo amžiaus žmonės kasdien susiduria su įvairiomis problemomis, kurias nėra pajėgūs patys įveikti. Dėl šios priežasties jiems taip reikalinga specialistų arba elementari kito žmogaus pagalba, emocinis palaikymas ir fizinė stiprybė. Malakauskienė (2020) pastebi, kad trūksta specialistų, todėl vis dažniau pasitelkiami savanoriai vykdyti socialines veiklas. Savanorio pagalba dažnai būna net veiksmingesnė negu įprastas veiklos teikimas, kadangi savanoris dažniausiai padeda savo bendruomenėje, kurioje gyvena, nes jam naudinga gerinti savo aplinką. Tačiau susiduriama su problema, kad vis mažiau jaunimo nori įsitraukti į Jaunųjų maltiečių savanorišką veiklą, jaunimas savanoriauja tik dėl privalomų socialinių veiklų ir nemato savanoriškos veiklos naudos. Taigi, jaunimo įtraukimas ir motyvavimas yra aktuali problema, kadangi didesnis savanorių įtraukimas, padės pasiekti geresnių rezultatų mažinant senolių vienišumą ir atskirties problemas.

Taigi, kyla probleminiai klausimai, *dėl kokių priežasčių jaunimas vangiai įsitraukia į Maltos ordino pagalbos tarnybos savanoriškas socialines veiklas? Kokiomis priemonėmis būtų galima padidinti jaunuolių motyvaciją ir įsitraukimą į savanorišką veiklą?*

Tyrimo objektas – jaunimo įsitraukimas į savanoriškas socialines veiklas.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti jaunimo įsitraukimo į savanoriškas socialines veiklas Maltos ordino pagalbos tarnyboje raišką.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išanalizuoti savanoriškos socialinės veiklos sampratą ir galimybes.
2. Pagrįsti jaunimo įsitraukimo į savanoriškas socialines veiklas prielaidas.
3. Ištirti jaunųjų savanorių požiūrį į savanoriškos socialinės veiklos organizavimą Maltos ordino pagalbos tarnyboje.

Darbo metodai. Pritaikius mokslinės literatūros sisteminimo ir lyginamosios analizės metodą, buvo teoriškai pagrįsta savanoriškos veiklos esmę ir svarba, apibrėžti įsitraukimo į

savanoiškos veiklos motyvai. Pritaikius kiekybinį tyrimo metodą anketinę apklausą bei aprašomosios statistikos metodus apklausos rezultatų nagrinėjimui pavyko nustatyti veiksnius turinčius įtakos jaunų savanorių įsitraukimui į savanoriškas socialinės veiklas Maltos ordino pagalbos tarnyboje.

1. JAUNIMO ĮSITRAUKIMO Į SAVANORIŠKAS SOCIALINES VEIKLAS TEORINĖS PRIELAIIDOS

1.1. Savanoriškos veiklos samprata

1.1.1. Savanoriškos veiklos bruožai

Šiuolaikiniame pasaulyje nelygybės, skurdo, bado, žmogaus ir gyvūnų teisių pažeidimo, karų, epidemijų, ekologinio disbalanso problemos nuolat plečiasi ir kelia grėsmę planetai bei visuomeniniam gyvenimui. Tuo tarpu savanoriška veikla suvokiama kaip veiksmingas įrankis leidžiantis suvienyti žmones, sprendžiančius bendras problemas, ir taip rasti alternatyvius šių problemų sprendimus bei kurti geresnę ir tvaresnę ateitį (Şentürk & Turan Tüylüoğlu, 2022). Panašios nuomonės laikos ir Savicka (2021) nurodydama, kad savanoriška veikla vienareikšmiškai prisideda prie visuomenės gerovės kūrimo bei efektyvaus aplinkosauginių, socialinės atskirties ir pan. problemų sprendimo. Be to, savanoriška veikla yra svarbus socialinės, kultūrinės, ekonominės bei ekologinės raidos institutas, o taip pat jaunimo socializacijos bei vystymo priemonė daugelyje šiuolaikinių šalių (Naumovski & Naumovska, 2022). Mokslininkai pažymi, kad savanoriška veikla orientuota į įvairias visuomenės problemas ir atlieka svarbų vaidmenį pritraukiant valstybės ir kitų organizacijų dėmesį bei lėšas probleminėms sritims (Vaicėkavičienė & Petrulis, 2022), todėl laikytina nepakeičiamas šiuolaikinės gyvybingos pilietinės visuomenės elementu (Wang & Han, 2023).

Nors savanoriška veikla dažniausiai įvardijama kaip šiuolaikinio pasaulio reiškinys, kuris išsiplėtė pasaulyje ir pradėtas aktyviai tyrinėti tik XX amžiuje (Acus, 2018), savanoriška veikla egzistuoja jau tūkstančius metų (Mallow & Peng, 2019). Grotz & Leonard (2022) teigimu savanoriška veikla yra dalis žmogaus prigimties, todėl neformali (neorganizuota) savanorystė tikriausiai siekia 150–200 tūkst. metų senumo ištakas. Oficialios savanorystės ištakas galima atsekti tik maždaug prieš 10 tūkst. metų. Kurapkaitienė (2019) savanoriškos veiklos apraiškų atranda dar Senovės Graikijoje. Pasak mokslininkės, Platono „Valstybėje“ dar 400 per. Kr. buvo aprašyta žmonių pagalba kitiems žmonėms be atlygio. Mokslininkė papildoma, kad Biblijoje taip pat pažymima pagalbos artimajam be atlygio svarba. Tačiau terminas „savanoris“ pirmą kartą buvo pavartotas kariuomenėje ir apibūdino civilius, kurie nelaimės metu mobilizavosi į karinę tarnybą dar 1750 m.. Polus et al. (2023) sutinka, kad terminas „savanoris“ pradėtas naudoti kariuomenėje ir taip buvo vadinamas žmogus, kuris pats pasisiūlė tarnauti kariuomenėje, tačiau mokslininko teigimu tai buvo apie 1600 metus. Autorius pažymi, kad „laisvos valios“ koncepcija savanoriškos veiklos kontekste

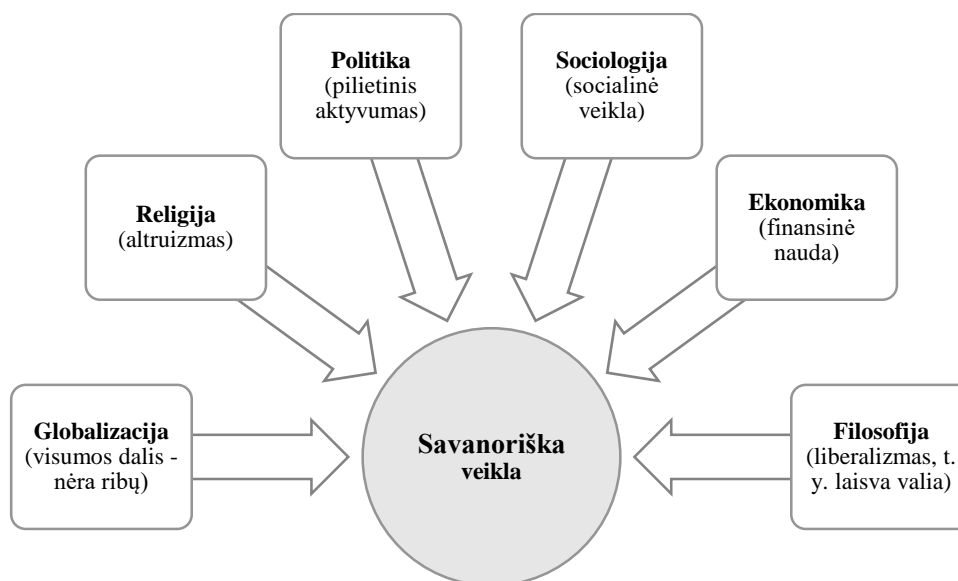
pirmą kartą buvo užfiksuota 1630 metais. Pasak Mateiu-Vescan et al., (2021), nuo tada savanoriškos veiklos bei savanorystės terminas buvo atviras įvairioms interpretacijoms, o savanoryste vadintas reagavimas nelaimės atveju, pagalba giminaičiui ar draugui, kuriam reikia pagalbos, savanorystė vienkartiniam renginyje arba ilgalaikis dalyvavimas NVO veikloje.

Savanoriška veikla nebuvo neatsiejama teorinių tyrimų dalis iki XX amžiaus pabaigos (Naumovski & Naumovska, 2022). Kurapkaitienė (2019) XX amžių įvardija „savanorystės aukso amžiumi“ dėl savanoriškos veiklos plėtros tuo laikotarpiu. Pasak Naumovski & Naumovska (2022), didelį susidomėjimą savanorystės klausimais paskatino XIX – XX amžiaus iškilusios tokios problemos kaip darbo pasidalijimas, solidarumas, grupinė sąveika bei profesionalumas. Tuo tarpu, anot Acus (2018), savanoriškos veiklos ir jos tyrinėjimų paplitimas XX amžiuje buvo paskatintas 1983 metais Europos Parlamento priimtos Rezoliucijos dėl savanoriškos veiklos. Šioje rezoliucijoje buvo deklaruota savanoriškos veiklos reikšmė valstybės politikos formavimo atžvilgiu. Be to, pabrėžta savanorių socialinių garantijų teisinio pagrindo kūrimo būtinybė.

Visuomenės ir akademinės bendruomenės susidomėjimas savanoriška veikla skatina įvairias diskusijas šiuo klausimu. Kita vertus, nepriklausomai nuo daugybės tyrimų šioje srityje vis dar nėra vieningo apibrėžimo nusakančio savanoriškos veiklos esmę (Şentürk & Turan Tüylüoğlu, 2022). Mateiu-Vescan et al. (2021) paaiškina, kad savanoriškos veiklos apibrėžimas yra sudėtingas uždavinys, nes tam įtakos turi ir kontekstas, kuriame įgyvendinama ši veikla. Tai, kas viename kontekste gali būti laikoma savanoriška veikla, negali būti vadinama savanoriška veikla kitame kontekste ar kitokiomis aplinkybėmis. Mateiu-Vescan et al. (2021) priduria, kad vykstant spartiems šiuolaikinio pasaulio pokyčiams, keičiasi ir savanorių ar savanorystės poreikis: kai kurios veiklos gali tapti nereikalingos (pavyzdžiui, kai kuriose šalyse savanoriai kariuomenėje), bet atsirandą naujų savanoriškų veiklų poreikis (pavyzdžiui, savanoriai sprendžiantys klimato kaitos klausimus ir problemas).

Fadel (2020) pažymi, kad savanoriškos veiklos sinonimais dažnai įvardijami tokie žodžiai kaip altruizmas, geranoriškumas, labdara, pilietinė tarnystė, dovanojimas, savitarpio pagalba, filantropija, pagalba sau, socialinis aktyvizmas, solidarumas ir kt.. Autoriaus teigimu, nors šie žodžiai dažnai siejasi su savanoryste, tačiau nėra šios sąvokos atitikmenys (Fadel, 2020). Mokslinėje literatūroje pažymima, kad sunkumai apibrėžiant savanorišką veiklą bei terminų painiojimas susijęs su tuo, kad savanoriška veikla yra analizuojama skirtingų mokslų plotmėje (A'la et al., 2020; Fondling et al., 2023). Anot Haski-Leventhal et al. (2019), sociologijos ir politikos mokslų kontekste savanorystė analizuoja socialines struktūras ir kultūras, turinčias įtakos savanorystei bei siejama su socialiniu aktyvumu. Psichologiniame kontekste savanorystė akcentuoja motyvaciją savanoriauti ir kartais siejama su altruizmu ir filantropiniu elgesiu. Tuo tarpu, ekonominiame kontekste savanorystė yra įdarbinimo be užmokesčio ir darbo sutarčių forma.

Paplauskienė (2021) išskiria ir daugiau kontekstų (globalizacija, religija, filosofija) per kuriuos gali būti analizuojama savanoriška veikla (žr. 1 pav.).

1 pav. Požiūriai į savanorišką veiklą

Šaltinis: Paplauskienė, 2021, p. 34

Atlikta analizė atskleidė, kad savanoriška veikla yra labai platus reiškinys apimantis daugybę gyvenimo aspektų. Dėl šios priežasties sudėtinga apibrėžti savanoriškos veiklos sąvoką ir tiksliai nusakyti kas į ją įeina. Vis dėl to, siekiant suprasti reiškinio esmę ir nusakyti jo pagrindinius bruožus tikslinga palyginti skirtingas mokslininkų pateikiamas savanoriškos veiklos sampratas (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Savanoriškos veiklos sampratų įvairovė

Šaltinis	Apibrėžimas
Fernandes & Matos, 2023.	Savanorišką veiklą galima apibrėžti kaip prosocialų, padedantį elgesį, kuris yra naudingas kitiems.
Sengupta & Al-Khalifa, 2022.	Savanoriška veikla apibrėžiama kaip bet koks veiksmas, kurio metu vienas asmuo, komanda ar organizacija noriai skiria savo laiką padėti kitam asmeniui, grupei ar institucijai.
Paplauskienė, 2021.	Savanoriška veikla – tai proaktyvi veikla, susijusi su iniciatyvumu, atsakomybės prisiėmimu, aktyvumu savo aplinkoje ir įsipareigojimu skirti dalį asmeninio laiko ir pastangų visuomenės gerovei kurti.
Šakytė-Statnickė & Makiejevaitė, 2021.	Savanoriška veikla yra savanoriškas laisvalaikio praleidimo būdas, atliekamas padedant kitiems, nesiekiant gauti asmeninės materialinės naudos.
Gudzinskiene & Kurapkaitene, 2020.	Savanoriška veikla yra laisva valia, finansiškai neatlyginama veikla, kurios nauda teikiama visuomenei ir bendruomenei, o ne artimiesiems ar kitiems su savanoriu artimai susijusiems asmenims.
Evers & von Essen, 2019.	Savanoriška veikla apibūdinama kaip privati, moraliai motyvuota ir individuali veiklos forma, kuria siekiama padėti kitiems asmenims, bet nepakeisti visuomenės.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Analizuojant autorių pateiktas savanoriškos veiklos sampratas, galima teigti, kad daugelyje jų pažymima, laisva valia pasirenkama elgsena, kuria siekiama padėti kitiems. Dalis mokslininkų pateikia labai abstrakčius apibrėžimus ir nurodo, kad tai kitiems naudingas elgesys (Fernandes & Matos, 2023) ar net veiksmas (Sengupta & Al-Khalifa, 2022) ir neišskiria konkrečių tokios veiklos bruožų ar principų. Tuo tarpu kiti mokslininkai pažymi, kad savanoriška veikla neapima pagalbos savanorio artimiesiems (Gudzinskiene & Kurapkaitene, 2020) arba veiklos skirtos pakeisti visuomenę ar jos elgseną (Evers & von Essen, 2019). Be to, Paplauskienė (2021) savanorišką veiklą sieja su atsakomybės prisiėmimo ir įsipareigojimu skirti dalį laiko visuomenės gerovės kūrimui.

Įdomu, kad Lietuvos mokslininkų pateiktuose apibrėžimuose pažymimas savanoriškos veiklos neatlygintumas ir nurodoma, kad savanoriška veikla laikoma tik tokia pagalba visuomenės nariams, už kurią savanoriai nėra atlyginama finansiškai (Gudzinskiene & Kurapkaitene, 2020; Šakyatė-Statnickė & Makiejvaitė, 2021). Tuo tarpu užsienio mokslinėje literatūroje šiuo klausimu nėra griežtos nuomonės ir mokslininkai vis dar diskutuoja ar žmonės dirbantys mažai apmokamą darbą norėdami padėti kitiems negali būti priskiriami savanoriais Sengupta & Al-Khalifa (2022) pažymi, kad nors visumoje savanoriška veikla laikoma finansiškai neatlyginama savanoriams vis tiek gali būti mokami fiksuoti mokesčiai arba labdaros aukos, atsižvelgiant į jų savanoriškai veiklai išleistą sumą. Savanoriaudami užsienyje jie gali gauti kompensaciją už išlaidas, padarytas organizacijos, kuriai jie tarnauja, vardu arba gauti nedidelę pragyvenimo pašalpą.

Matos & Fernandes (2021) išanalizavę daugelį savanoriškos veiklos apibrėžimų, išskiria šešis pagrindinius savanoriškos veiklos bruožus:

1. ilgalaikis įsitraukimas ir įsipareigojimas;
2. planuota, atsakinga ir racionali veikla;
3. apima socialinį elgesį, kuris buvo naudingas kitam asmeniui ar asmenų grupei;
4. veikla vyksta organizaciniame kontekste;
5. vykdomi laisva valia, be jokių įsipareigojimų ar prievartos;
6. teikiama neatlygintinai.

Šakyatė-Statnickė & Makiejvaitė (2021) išskiria dar vieną savanoriškos veiklos bruožą, nurodydamos, kad ji yra prieinama kiekvienam, bet svarbios yra savanorio turimos žinios ir įgūdžiai. Paplauskienės (2021) teigimu, savanoriška veikla taip pat pasižymi ir nauda pačiam savanoriui, nes užtikrina savirealizacijos poreikio tenkinimą, profesinių įgūdžių tobulinimą ir lyderystės savybių ugdymą.

Atlikus savanoriškos veiklos sampratos analizę, galima konstatuoti, kad savanoriška veikla yra vykdoma laisva valia, jos paskirtis – visuomenės gerovės kūrimas ir už ją dažniausiai nėra atlyginama. Be to, Polus et al. (2023) pabrėžia, kad savanoriška veikla vyksta organizuotame arba formaliam kontekste, o numatomas naudos gavėjas yra kas nors kitas, bet ne pats savanoris. Tačiau

kiti mokslininkai (Paplauskienė, 2021; Savicka, 2021) akcentuoja, kad nors savanorystė dažnai įvardijama kaip veikla kitų žmonių naudai, tačiau savanoriška veikla dažniausiai būna naudinga ir pačiam savanoriui. Savicka (2021) kaip pagrindinę savanorio naudą įvardija naujų socialinių ryšių mezgimo galimybę bei naujų žinių ir praktinių įgūdžių įgijimą. Pasak Nichol et al. (2024), yra daug empirinių tyrimų, kuriuose nustatytas reikšmingas teigiamas savanoriškos veiklos poveikis socialinei, fizinei ir psichinei savanorio sveikatai.

Mokslinėje literatūroje (Brudney et al., 2019; Haski-Leventhal et al., 2019) išskiriamos keturios pagrindinės savanoriškos veiklos dimensijos: laikas, objektas, prigimtis ir aplinka (žr. 2 pav.).

Laikas	• Savanoriškos veiklos trukmė
Objektas	• Savanoriškos veiklos adresatas
Pobūdis	• Savanoriškos veiklos realizavimo būdas
Aplinka	• Savanoriškos veiklos kontekstas

2 pav. *Savanoriškos veiklos dimensijos*

Šaltinis: sudaryta darbo autorės pagal Brudney et al., 2019; Haski-Leventhal et al., 2019.

Laikas, kurį asmuo skiria savanoriškai veiklai, svyruoja nuo sekundžių (mikro savanorystė, socialinė žiniasklaida, „Twitter“ ir kt.), vienos (nacionalinė tarnybos diena) ar kelių (spontaniška ir epizodinė savanorystė) dienų iki reguliariai skiriamo laiko (ilgalaikė savanorystė). Savanoriškos veiklos pobūdis nurodo jos vykdymo būdą, pvz., virtuali ar asmeninė, tiesiogiai kontaktuojant susuinteresuotomis šalimis ir pan. Savanoriškos veiklos objektas gali būti organizacija, žmonės, kuriems reikalinga pagalba, gyvūnai ir kt. Savanoriškos veiklos aplinka apima platesnę ekosistemą, kurioje vyksta savanorystė, pvz., savanoriškos veiklos vykdymas per darbdavį ir pan. (Brudney et al., 2019). Haski-Leventhal et al. (2019) atkreipia dėmesį į tai, kad šios keturios dimensijos nuolat keičiasi, nes keičiasi ir žmonių įpročiai, poreikiai bei gyvenimo būdas. Anksčiau savanoriška veikla buvo įmanoma tik tiesioginiu būdu, tuo tarpu šiuolaikinės technologijos leidžia savanoriauti ir nuotoliniu būdu.

Apibendrinant galima teigti, kad savanoriška veikla yra sudėtingas ir daugialypis reiškinys, kuriuo ribos yra neaiškios, nes priklauso nuo konteksto, kuriame analizuojamos bei kultūrinių ir socialinių konkrečios šalies aspektų. Plačiausia prasme savanoriška veikla suvokiama kaip žmonių laisvanoriška ir finansiškai neatlyginama veikla skirta bendruomenės narių gerovei. Tai svarbus

šiuolaikinės visuomenės elementas leidžiantis spręsti reikšmingas socialines, aplinkosaugines arba kitokias problemas. Savanoriškos veiklos koncepcijoje išskiriamos keturios pagrindinės dimensijos leidžiančios geriau suprasti savanorystės fenomeną: laikas skiriamas savanorystei, objektas, kuriam naudingas skiriamas laikas, pobūdis, kuriuo vykdoma savanoriška veikla ir aplinka, kurioje įgyvendinama savanoriška veikla. Savanoriškai veiklai įgaunant vis didesnę mastą, daugelis šalių teisiškai reglamentavo šią sritį, siekdami apibrėžti savanoriškos veiklos ribas, jos formas ir organizavimo ypatumus. Kitame darbo poskyryje analizuojamas savanoriškos veiklos teisinis reglamentavimas Lietuvoje.

1.1.2. Savanoriškos veiklos teisinis reglamentavimas Lietuvoje

Savanoriškos veiklos reiškinys pasaulinio pripažinimo sulaukė 1983 metais Europos Parlamentui priėmus Rezoliuciją dėl savanoriškos veiklos, kurioje buvo paskelbta, kad savanoriška veikla yra svarbi valstybės politikos formavimo dalis, todėl būtina sukurti teisinį pagrindą savanorių socialinėms garantijoms. 1990 m. priimta „Visuotinė savanoriškos veiklos deklaracija“ atkreipė dėmesį į savanorystės prasmę ir suteikė pagrindą savanoriškos veiklos principams (Acus, 2018). Tuo tarpu Lietuvoje savanoriška veikla buvo teisiškai apibrėžta tik 2011 metais, kai buvo priimtas ir pradėjo veikti Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymas (Vaicėkavičienė & Petrulis, 2022). Kitą vertus, kaip nurodo Acus (2018) iki priėmus savanoriškos veiklos įstatymą Lietuvoje savanoriškų veiksmų teisinio pripažinimo garantas buvo konstituciniai saviraiškos, pilietinės iniciatyvos ir laisvo pasirinkimo principai. Be to, šalyje galiojo Labdaros ir rėmimo įstatymas, pagal kurį savanoriški veiksmai galėjo būti laikomi tam tikra labdaros forma.

LR savanoriškos veiklos įstatyme (2011) apibrėžiami pagrindiniai savanoriškos veiklos principai ir organizavimo ypatumai, savanorių ir savanoriškos veiklos organizatorių teisės ir pareigos, savanorių draudimo ir išlaidų kompensavimo atvejai. Be to, įstatymas apibrėžia savanoriškos veiklos sąvoką nurodydamas, kad „savanoriška veikla – savanorio neatlyginamai atliekama visuomenei naudinga veikla, kurios sąlygos nustatomos savanorio ir šios veiklos organizatoriaus susitarimu“ (*XI-1500 Lietuvos Respublikos Savanoriškos Veiklos Įstatymas*, 2011). Kaip matyti iš pateikto apibrėžimo pažymima, kad savanoriška veikla turi būti neatlyginama, tačiau neminima, kad tokia veikla turi būti atliekama laisva valia. Tai reiškia, kad Lietuvoje įteisintas savanoriškos veiklos apibrėžimas tik dalinai sutampa su teorinėje darbo dalyje pateiktais šios sąvokos apibrėžimais. Kitą vertus, 2023 metais LR Seimas svarstė ir patvirtino naujos redakcijos Savanoriškos veiklos įstatymo projektą, kuris įsigalios nuo 2024 metų liepos mėnesio. Naujoje įstatymo redakcijoje patikslinama savanoriškos veiklos sąvoka pabrėžiant laisvos valios svarbą taip

„užtikrinant savanorio teisę savo valia užsiimti norima savanoriška veikla, o nebūti verčiamam užsiimti savanoriška veikla“(Lietuvos Respublikos Seimas, 2023).

LR savanoriškos veiklos įstatyme (2011) nurodyta, kad savanoris negali būti jaunesnis kaip 14 metų asmuo. Be to, asmenys, jaunesni kaip 18 metų, gali dalyvauti savanoriškoje veikloje tik tuomet, kai tam neprieštarauja vaiko atstovas pagal įstatymą.

LR savanoriškos veiklos įstatyme (2011) taip pat išskirti savanoriškos veiklos atlikimo principai (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. *Savanoriškos veiklos atlikimo principai*

Principas	Apibūdinimas
Nauda visuomenei ir asmeniui	Dalyvavimas savanoriškoje veikloje sudaro asmenims galimybę aktyviai prisidėti prie visuomenės gerovės kūrimo ir skatina savanorių asmeninę saviraišką ir tobulėjimą;
Bendradarbiavimas	Savanoriška veikla remiasi savanorių ir savanoriškos veiklos organizatorių tarpusavio bendradarbiavimu, siekiant suderinti savanorių ir savanoriškos veiklos organizatorių poreikius ir galimybes.
Įvairovė ir lankstumas	Savanoriška veikla gali būti atliekama įvairiose visuomenei naudingos veiklos srityse. Savanoriškos veiklos organizatorius ir savanoris gali susitarti dėl įvairių savanoriškos veiklos formų ir būdų, taip pat juos keisti.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės pagal XI-1500 Lietuvos Respublikos Savanoriškos Veiklos Įstatymas, 2011.

Naujoje LR savanoriškos veiklos įstatymo redakcijoje, kuri įsigalios 2024 metais liepos mėnesį be lentelėje pateiktų trijų principų išskiriamas dar vienas, kito žmogaus orumo, teisių ir kultūros gerbimo, principas. Šis principas numato, kad vykdant savanorišką veiklą „siekiama užtikrinti, kad savanoriškoje veikloje nebūtų diskriminacijos ir (ar) veikla, turinti nusikalstamos veikos požymių, nėra laikoma savanoriška veikla“ (*Savanoriškos Veiklos Įstatymo Nr. XI-1500 Pakeitimo Įstatymo Projektas (Nauja Redakcija)*, 2023).

Naujoji įstatymo redakcija numato dar daugiau pakeitimų savanoriškos veiklos teisinio reglamentavimo srityje. Naujoje įstatymo redakcijoje išskirtos savanoriškos veiklos rūšis pagal tokios veiklos intensyvumą. Įstatymas numato trumpalaikę ir ilgalaikę savanorišką veiklą bei savanorišką tarnybą. Ilgalaikė savanoriška veikla apibrėžta kaip savanorio veikla pagal savanoriškos veiklos sutartį, sudarytą ne trumpesniam kaip 60 dienų laikotarpiui, o savanoriška tarnyba apima visumą priimančiosios organizacijos organizuojamų, koordinuojančiosios organizacijos koordinuojamų ir savanorio vykdomų savanoriškų veiklų, kurių trukmė – ne mažiau kaip 100 valandų per savanoriškos tarnybos programoje nustatytą laikotarpį. Tuo tarpu trumpesnė savanoriška veikla priskiriama trumpalaikėi savanoriškai veiklai (*Savanoriškos Veiklos Įstatymo Nr. XI-1500 Pakeitimo Įstatymo Projektas (Nauja Redakcija)*, 2023).

Naujoji įstatymo redakcija taip pat numato priimančių organizacijų galimybę savanoriams kompensuoti su savanoriška veikla susijusias išlaidas. Tai gali būti kelionės išlaidos, nakvynės išlaidos, maitinimosi išlaidos, pašto, ryšio paslaugų išlaidos, mokymų, susijusių su savanorio parengimu vykdyti numatytą savanorišką veiklą, dalyvių registravimosi dalyvauti renginyje išlaidos, savanoriškai veiklai vykdyti reikalingų priemonių, specialiųjų drabužių įsigijimo išlaidos, savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiu patiriamas sveikatos ir civilinės atsakomybės draudimo išlaidos, kitos tarptautinėse savanoriškos veiklos programose nustatytos išlaidos, kitas tiesiogiai su savanoriškos veiklos vykdymu susijusias ir su priimančiąja organizacija ir (ar) koordinuojančiąja organizacija suderintos išlaidos (Savanoriškos Veiklos Įstatymo Nr. XI-1500 Pakeitimo Įstatymo Projektas (Nauja Redakcija), 2023).

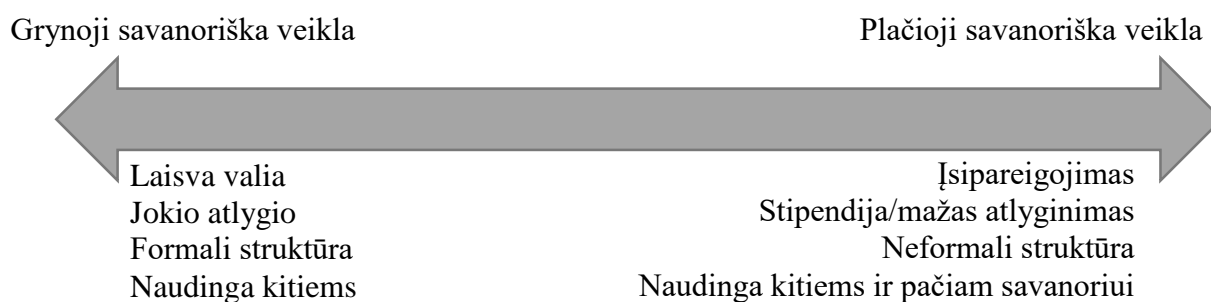
Apibendrinant galima teigti, kad savanoriška veikla Lietuvoje pradėta teisiškai reguliuoti tik nuo 2011 metų, kai buvo priimtas LR savanoriškos veiklos įstatymas, kuris galioja iki šiol. Tačiau nuo 2024 metų vasaros šalyje įsigalios naujoji šio įstatymo redakcija, kuri padės stiprinti ir plėsti savanoriškos veiklos apimtį šalyje bei didinti savanorių įsitraukimą bei ilgalaikę savanorišką veiklą šalyje.

1.2. Savanoriška socialinė veikla ir jos svarba

1.2.1. Savanoriškos socialinės veiklos vieta savanorystės formų įvairovėje

Mokslinėje literatūroje savanoriška veikla įvardijama kaip kintantis ir daugiabriaunis reiškinys pasireiškiantis skirtingomis formomis. Savanoriškos veiklos formų analizė leidžia ją pažinti skirtingais aspektais, atsižvelgiant į jai keliamus tikslus ar skiriamą laiką (Kurapkaitienė, 2019). Tokiu būdu paaiškėja, kad savanorystės veikla apima platų spektrą, tad gali pasireikšti daugybe įvairiausių formų bei būti naudinga įvairiausiose srityse pradedant nuo paprastų savitarpio paramos formų ir baigiant nepelno siekiančių organizacijų organizuotomis veiklomis krizinių situacijų metų arba net sprendžiant pasaulinio lygio problemas tokias kaip skurdo mažinimas (Štetić et al., 2021). Savanoriška veikla skiriasi pagal tikslus, atlikto darbo pobūdį (fizinis darbas, paslaugos), tikslinius gavėjus ir kt. (Mateiu-Vescan et al., 2021). Vadinasi, savanoriu gali būti futbolo komandą treniruojantys tėvai, bažnyčios nariai, organizuojantys stovyklas nepasiturintiems vaikams, aplinkosaugininkai ir pan.. Taip pat diskutuojama dėl savanorių tarnybos trukmės: yra žmonių, kurie toje pačioje organizacijos veikloje užsiima ilgą laiką, taip pat yra epizodinė savanorystė.

Analizuojant savanoriškos veiklos sampratą ir jos bruožus, išskirti keturi pagrindiniai tokios veiklos bruožai: laisva valia, neatlygintinumas, formalumas, o naudos gavėjas yra trečiasis asmuo. Polus et al. (2023) pagal šiuos kriterijus išskiria dvi savanoriškos veiklos formas: grynąją savanorišką veiklą ir plačią savanorišką veiklą. Grynoji savanoriška veikla – tai asmenų ar organizacijų paslauga, kai asmuo laisvai pasirenka dalyvauti savanoriškoje veikloje formalioje struktūroje. Tuo tarpu plačioji savanoriška veikla apibrėžiama kaip paslaugų teikimas asmeniui neformalioje struktūroje, pavyzdžiui, šeimos nariui ar artimam žmogui, kuomet socialinis poveikis nėra stiprus (žr. 3 pav.).

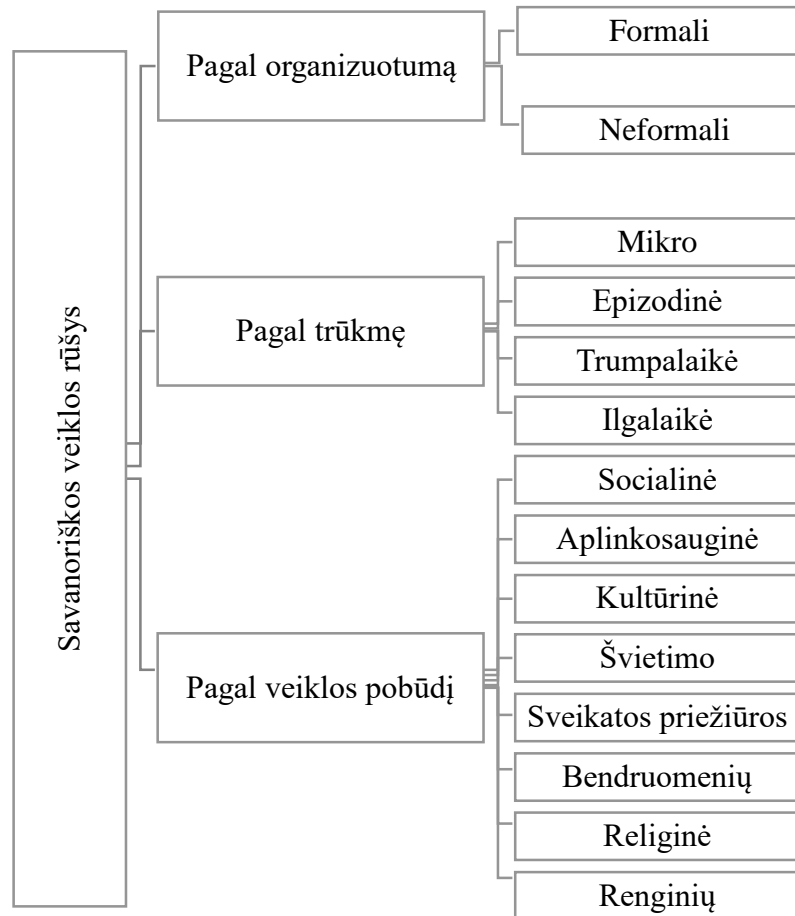

3 pav. *Savanoriškos veiklos formos*

Šaltinis: Polus et al., 2023, p. 103.

Kaip matyti iš pateikto paveikslo grynajai savanoriškos veiklos formai būdinga laisva valia, jokie atlygio, savanoriavimas formaliose organizacijose bei nauda kitiems. Kita vertus, teismo įpareigoti savanoriai arba studentų vykdoma savanoriška veikla už papildomus kreditus turi būti įtraukiami į plačios savanoriškos veiklos formą. Už gryną savanorišką veiklą neturėtų būti apmokama, bet mažas atlyginimas yra priimtinas plačioje savanorystės formoje. Savanoriškoje veikloje yra pagrįsta tiek formali, tiek neformali savanorių veikla, tačiau neformali savanorystė priimtina tik platesniam apibrėžimui. Galiausiai nustatant savanorystės formą vertinama, kam ji yra naudinga. Nauda draugams ir giminaičiams arba žmonėms, turintiems panašias ištakas kaip savanoris, yra priimtina tik plačiausia savanoriškos veiklos apibrėžime, o grynoji savanoriškos veiklos forma reikalauja, kad naudos gavėjai būtų nepažįstami žmonės. Be to, plačioji savanoriškos veiklos forma numato ir pačius savanorius kaip naudos gavėjus (Polus et al., 2023).

Išanalizavus skirtingų mokslininkų išskiriamas savanoriškos veiklos tipus, galima teigti, kad priklausomai nuo klasifikavimo požymio gali būti išskiriami įvairūs savanoriškos veiklos tipai (4 pav.)

4 pav. *Savanoriškos veiklos klasifikavimas*

Šaltinis: sudaryta darbo autorės pagal Bagdonas et al., 2023; Cnaan et al., 2022; Fadel, 2020; Gudzinskiene & Kurapkaitene, 2020.

Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad mokslininkai (Fadel, 2020; Gudzinskiene & Kurapkaitene, 2020; Savicka, 2021) dažniausiai išskiria formalią ir neformalią savanorišką veiklą. Neformali savanoriška veikla vyksta be jokios oficialios organizacijos, o formali – kai savanorystė organizuojama ne pelno organizacijose (Gudzinskiene & Kurapkaitene, 2020). Şentürk & Turan Tüylüoğlu (2022) paaiškina, kad registruota savanorystė paprastai vykdoma asociacijose, fonduose, viešosiose įstaigose, profesinėse sąjungose, profesinėse asociacijose, federacijose ir privataus sektoriaus organizacijose. Be to, mokslininkai pažymi, kad formali savanoriška veikla yra registruojama ir atvaizduojama statistikoje, tuo tarpu, kai neformali savanoriška veikla niekur nėra registruojama, nes ji vykdoma tiesiogiai socialinėse srityse, be kažkokios institucijos tarpininkavimo. Dean (2021) kalbėdami apie neformalią savanorystę pažymi, kad nubrėžti šios savanoriškos veiklos ribas ir išvengti skirtingų terminų interpretacijų yra sunku, ypač turint omeny, kad egzistuoja visa eilė sinonimų: pagalba, parama, palaikymas, bendruomeniškumas ir pan. Veiksmai, dažnai susiję su neformalia savanoriška veikla (aplankyti pagyvenusį ar vienišą

kaimyną, duoti patarimą, prižiūrėti turtą ar draugo naminių gyvūnėlių), paprastai atliekami nesuvokiant, kad ši veikla gali būti laikoma savanoriška.

Analizuojant savanoriškos veiklos formas, nustatyta, kad grynoji savanoriška veikla turėtų būti vykdoma per oficialias struktūras. Kai kuriose ES valstybėse narėse neformalios savanoriškos veiklos kaip savanorystės dažnai nepripažįsta nei paramą teikiantys asmenys, nei šios veiklos naudos gavėjai, nei teisinės savanoriškos veiklos sistemos (Bagdonas et al., 2023). Kita vertus, savanoriška veikla apima įvairias veiklas, kurios vyksta formalioje ir neformalioje aplinkoje. Svarbu, kad kai kurie žmonės mieliau renkasi neformalų, o ne formalų savanorišką darbą. Taigi savanoriškos veiklos parametrai neturėtų apsiriboti tik organizuotu ar formaliu kontekstu. Neformali savanorystė paprastai užpildo formalios savanoriškos veiklos paliktos spragos. Sritis, kuriose reikia emocinio užtikrintumo, greito atsako, ilgalaikės priežiūros ir kasdienės pagalbos, puikiai tinka neformaliai savanorystei (Polus et al., 2023). Pagrindinis neformalios savanoriškos veiklos privalumas yra biurokratinio nerangumo nebuvimas šioje srityje (Şentürk & Turan Tüylüoğlu, 2022). Dean (2021) nurodo, kad neformali savanoriška veikla atliekama dažniau, nei formali, tačiau formali savanoriška veikla paprastai trunka daugiau valandų.

Nemažai mokslininkų (Bagdonas et al., 2023; Gudzinskiene & Kurapkaitene, 2020) savanoriška veikla taip pat dažnai skirstoma pagal trukmę į ilgalaikę, trumpalaikę bei epizodinę. Kurapkaitienė (2019) panašiai grupuoja savanorišką veiklą pagal trukmę, bet mokslininkė taip pat išskiria savanorišką tarnybą, paaiškindama, kad taip vadinama veikla, kuomet savanoriaudama intensyviai ir visą laiką. Be to, yra mokslininkų (Cnaan et al., 2022; Heley et al., 2022), kurie išskiria trumpiausią savanoriškos veiklos rūšį – mikro savanorišką veiklą. Mikro savanoriška veikla apibūdinama kaip paprasta užduotis, kurios atlikimas užtruks ne daugiau kaip 30 minučių ir yra galimas atliekant iš namų arba keliaujant (Cnaan et al., 2022).

Savanoriška veikla priskiriama ilgalaikėi, kuomet savanoriaujama ilgiau kaip 3 mėnesius, o trumpalaikės savanoriškos veiklos trukmė paprastai būna ne ilgesnė kaip 3 mėnesiai. Svarbu pažymėti, kad ilgalaikės savanoriškos veiklos atveju savanoris paprastai atlieka aiškų ir įvardintą darbą, tuo tarpu, kai trumpalaikės savanorystės atveju, savanoriai priimami konkrečioms trumpalaikiams tikslams atlikti. Tokia veikla dažniausiai yra orientuota į rezultatą, o ne į procesą (Bagdonas et al., 2023). Cnaan et al. (2022) vietoj ilgalaikės savanoriškos veiklos termino naudoja nuolatinės savanoriškos veiklos terminą ir nurodo, kad tai tokia veikla vadinamas savanorio įsipareigojimas padėti organizacijai ilgiau nei šešis mėnesius. Be to, anot mokslininkų, tokia savanoriška veikla reikalauja iš savanorio tam tikrų įgūdžių ir savybių.

Mokslinėje literatūroje vis daugiau dėmesio skiriama epizodinei savanorystei, kuri apibrėžiama kaip „vienadienė ir įsipareigojimų neprimetanti savanoriška veikla, kuri įgyvendinama kartą arba atsikartojančiai kas šiek tiek laiko“ (Kurapkaitienė, 2019). Cnaan et al. (2022) teigimu

epizodinė savanoriška veikla pagal trukmę yra tarp mikrosavanorystės ir nuolatinės savanorystės. Kitą vertus, mokslininkai nesutaria dėl epizodinės savanoriškos veiklos trukmės. Pasak Pozzi et al. (2019) epizodinė savanorystė paprastai trunka mažiau nei 3 savaites per metus, tuo tarpu anot, (Cnaan et al., 2022), epizodinė savanoriška veikla paprastai apima 99 valandas per metus. Tačiau mokslininkai kartu atkreipia dėmesį į tai, kad savanoriškos veiklos priskyrimas epizodinei priklauso ne tik nuo jos trukmės, bet ir nuo jos reguliarumo bei savanorio įsipareigojimo. Pavyzdžiui, jei savanoris 1 kartą per savaitę skiria 1 valandą savo laiko savanoriškai veiklai, tokia veikla užims mažiau nei 99 valandas per metus, tačiau ją nebūtų tikslinga priskirti epizodinei savanorystei, nes buvo išanksto numatyta, kiek laiko savanoris skirs šiai veiklai. Įsipareigojimas yra nuolatinės savanoriškos veiklos bruožas.

Almog-Bar et al. (2022) atkreipia dėmesį į tai, kad nors epizodinė savanoriška veikla yra naujoji savanoriškos veiklos rūšis, susidomėjimas ja labai greitai auga. Tam įtakos turi besikeičiantis gyvenimo būdas ir žmonių laiko trūkumas. Pagrindinis tokios savanoriškos veiklos privalumas yra galimybė neįsipareigoti ilgam laikotarpiui, kas užtikrina savanoriui daugiau lankstumo.

Rečiau mokslinėje literatūroje savanoriška veikla klasifikuojama pagal veiklos pobūdį. Naumovski & Naumovska (2022) šiuo požiūriu išskiria 4 savanoriškos veiklos tipus: socialinė savanorystė, aplinkosauginė savanorystė, kultūrinė savanorystė ir renginių savanorystė. Bagdonas et al. (2023) be šių 4 tipų išskiria ir švietimo, sveikatos priežiūros, bendruomenių veiklos bei religinės veiklos savanoriškas veiklas.

Kadangi baigiamajame darbe analizuojamas jaunimo įsitraukimas į savanoriškas socialines veiklas, tikslinga detaliau išanalizuoti savanorišką socialinę veiklą ir jos pasireiškimo ypatumus. Socialinio darbo tikslas ir turinys – padėti atskiriems žmonėms, žmonių grupėms ir bendruomenėms siekti savo teisių ir laisvių bei atskleisti galimas individo galias, taip pat prieštarauti valdžios institucijų rūpesčiui kuo labiau sumažinti bendruomenės socialines paslaugas. Socialinio darbuotojo veikla orientuota į pagalbą pagyvenusiems, vienišiams, sergantiems ir neįgaliems žmonėms, ji susijusi su veikla Vaikų ir jaunimo centruose, renginių organizavimu kultūros ir poilsio erdvėse, dalyvavimu prievartos ir smurto prieš vaikus ir moteris prevencijoje. Tačiau specialistų, galinčių padėti žmonėms šiose situacijose, trūksta, todėl savanoriai prisideda prie šios problemos sprendimo ir solidariai padeda tiems, kuriems jos reikia (Acus, 2018). Tokiu būdu, kaip nurodo Aslan & Tuncay (2023b), savanorystė tapo esminiu darbo jėgos šaltinis ir neatsiejama socialinių paslaugų dalis. Liu (2019) taip pat pabrėžia savanoriškos socialinės veiklos svarbą visuomenei ir nurodo, kad savanorių indėlis ypatingai pasireiškia biudžeto mažinimo ir augančių socialinių problemų laikais,

Anot Bagdono et al. (2023), socialinė savanorystė apima pagalbą pažeidžiamoms žmonių grupėms, tuo tarpu Naumovski & Naumovska (2022) patikslina, kas yra pažeidžiamos žmonių

grupės ir nurodo, kad savanoriška socialinė veikla susikoncentruoja į pagalbą vaikams, seniems žmonėms, veteranams, veteranams, neįgaliesiems, daugiavaikėms šeimoms, nukentėjusioms nuo stichinių ar socialinių nelaimių. Tai gali būti pagalba renkant skurstantiems labdarą maistu, drabužiais, reikalingais daiktais arba tiesioginė pagalba vykdant padedant spręsti kasdienes tokių žmonių iššūkius. Cameron et al. (2022) išvardijo tokias pagrindines savanoriškas socialines veiklas: bendravimas su vyresnio amžiaus žmonėmis, kuriems gresia vienatvė ir izoliacija, mankštos užsiėmimų vedimas, pagalba teikimas užkandžiams ir užsiėmimams dienos centruose, pagalba vyresnio amžiaus žmonėms, vyresnio amžiaus žmonių išrašytų iš ligoninių slauga. Kumžienė & Ratnikaitė (2023) išskiria socialinės pagalbos (bendravimas, lydėjimas, transportavimas, informavimas), užimtumo ir laisvalaikio organizavimo (renginių, švenčių organizavimas, mankštos, mezgimo, kitų užsiėmimų organizavimas, knygų skaitymas) bei medicininę, psichologinę, teisinę ir kt. pagalbą tais atvejais, kai savanoris turi atitinkamą licenciją. Grinevičius (2011) konstatuoja, kad pagrindinis savanoriškos socialinės veiklos tikslas – pagalba žmogui, visapusiškai gerinant jo gyvenimo kokybę.

Tkach Kostyk et al. (2023) vertinimais savanoriška socialinė veikla šiuo metu yra pati populiariausia savanorystės forma, tuo tarpu Arka et al. (2022) nuomonė yra priešinga. Anot mokslininkų, dauguma savanorių skiria savo pastangas darbui, susijusiam su jų asmeniniais pomėgiais, tokiais kaip sportas ar kultūrinė veikla, o savanoriškame socialiniame darbe dalyvauja tik apie 9 proc. visų savanorių.

Apibendrinant galima teigti, kad savanoriška veikla yra labai plati sąvoka ir apima daugybę įvairių veiklų bei prisideda prie įvairiausios veiklos vykdymo. Dėl šios priežasties išskiriama daugybė įvairių savanoriškos veiklos formų ir rūšių. Priklausomai nuo to, kiek savanoriška veikla yra formali, laisvanoriška, atlygintina bei naudinga kitiems išskiriama grynoji ir plačioji savanoriškos veiklos formos. Pagal veiklos organizuotumą savanoriška veikla gali būti formali arba neformali, o pagal trukmę – ilgalaikė, trumpalaikė arba epizodinė. Veiklos pobūdžio atžvilgiu išskiriama didelė įvairovė savanoriškos veiklos rūšių. Viena iš labiausiai paplitusių savanoriškos veiklos rūšių yra savanorystė socialinėje srityje. Savanoriška socialinė veikla apima visapusišką pagalbą pažeidžiamiesiems asmenims (vaikams, senjorams, sergantiems asmenims). Kitame darbo poskyryje apibrėžiama tokios veiklos nauda ir svarba suinteresuotoms šalims.

1.2.2. Savanoriškos socialinės veiklos svarba

Savanoriškos veiklos koncepcijos nagrinėjimas bei socialinės savanorystės sudėties apibūdinimas leido pagrįsti savanoriškos socialinės veiklos svarbą ir naudą skirtingoms suinteresuotoms šalims. Nors Paplauskienė (2021) teigimu, savanoriškos veiklos nauda yra sunkiai

išmatuojama ir apibrėžiama, vis dėl to mokslinėje literatūroje (Acus, 2018; Aslan & Tuncay, 2023; Fernandes & Matos, 2023) šiam klausimui skiriama daug dėmesio.

Savanoriška veikla yra universalus reiškinys ir būdas, kuriuo žmonės stengiasi prisidėti prie visuomenės gerovės. Savanoriškos pastangos atlieka svarbų vaidmenį socialinių paslaugų profesijoje ir socialinio darbo srityje. Savanorystė teikiant socialines paslaugas suteikia papildomų paramos galimybių socialiai remtiniams žmonėms. Nors šiuolaikinė visuomenė pasireiškia didele gausa, vis dėl to viešos institucijos neturi galimybių išspręsti visas socialines problemas, savanoriška gyventojų veikla tampa papildomu ištekliu sprendžiant šias svarbias socialines problemas (Aslan & Tuncay, 2023). Taigi, mokslinėje literatūroje dažniausiai pabrėžiama socialinė savanoriškos veiklos svarba bei jos nauda visuomenei. Savanorystės nauda visuomenei pasireiškia per dėmesį reikšmingoms socialinėms problemoms bei vietos bendruomenės narių geranoriškumo skatinimą (Urmanaviciene & Cizikiene, 2017).

Committee et al. (2021) išskiria tris pagrindines savanoriškos veiklos poveikio visuomenei grupes:

- Savanoriška veikla tai būdas pagerinti individualių savanorių gyvenimo kokybę ir (karjeros) galimybes, todėl įgyvendinami projektai, kuriais siekiama tobulinti bendras ar specifines žinias ir įgūdžius kiekvienam paskirta tikslinė grupė (pvz., nepalankioje padėtyje esančios grupės).
- Savanoriška veikla tai būdas išlaikyti paslaugas įperkamas sumažinant jų kainą arba gerinant kokybę, pridėdant konkrečių kokybės komponentų arba suteikiant galimybę klientams kalbėti.
- Savanoriška veikla yra būdas išlaikyti arba plėtoti socialinį kapitalą, suteikti papildomą signalizavimo funkciją (kai savanorystės iniciatyvos naudojamos siekiant atrasti naujus pokyčius visuomenėje) ir įgalinti tam tikras atskirtas grupes didinant jų dalyvavimą visuomenės gyvenime.

Aslan & Tuncay (2023b) socialinės savanoriškos veiklos svarbą grindžia skaičiais, nurodydami, kad per 2017 metus Jungtinėse Amerikos Valstijose buvo įgyvendinta beveik 7 mlrd. valandų savanoriškos veiklos, kas gali būti įvertinta 167 milijardai dolerių. Tokie skaičiai atskleidžia milžinišką savanoriškos socialinės veiklos galią ir reikšmę sprendžiant visuomenei reikšmingas socialines problemas.

Mokslinėje literatūroje (Ackermann, 2019; Aslan & Tuncay, 2023a; Fernandes & Matos, 2023; Tkach Kostyk et al., 2023) taip pat pažymima ekonominė savanoriškos veiklos nauda. Savanorių sektorius yra svarbi daugelio šalių ekonomikų dalis, kuri sudaro beveik 2,5 proc. pasaulio bendrojo vidaus produkto (BVP). Savanorių sektorius daugelyje Europos Sąjungos šalių sudaro daugiau nei 2 proc. nuo bendrojo vidaus produkto (BVP) (Fernandes & Matos, 2023). Savanoriška veikla Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) šalyse vidutiniškai sudaro apie 1,9 proc. nuo BVP (Ackermann, 2019). Kanadoje savanoriška veikla sudaro 2,6 proc. Naujojoje

Zelandijoje – 4.4 proc. BVP, 2 proc. BVP Australijoje ir 5,4 proc. BVP Jungtinėse Amerikos Valstijose (Aslan & Tuncay, 2023a). Daugiau nei 60 milijonų amerikiečių, arba trys iš dešimties, kasmet dirba savanoriais, o tai prilygsta 4,1 mlrd. darbo valandų ir yra verta 122,9 mlrd. JAV dolerių. Savanorių laikas vertinamas 31,80 JAV dolerių per valandą (Vincent et al., 2024).

Kiti mokslininkai (Bhiri et al., 2014; Cho et al., 2020; Štetić et al., 2021) susikoncentruoja ties savanoriškos veiklos naudos ne pelno sektoriaus organizacijoms. Pasak mokslininkų, būtent savanoriai yra svarbiausia ne pelno siekiančių organizacijų darbo jėga ir sudaro jų pagrindą. Savanoriai ne pelno organizacijoms siūlo savo laiką, darbą, bei turimą ekspertiškumą visiškai nemokamai taip praplėsdami organizacijų pajėgumus (Bhiri et al., 2014). Vaicekavičienė & Petrulis (2022) pabrėžia, kad savanoriai prisideda prie pilietinės visuomenės organizacijų veiklos ir taip stiprina jų poveikį visuomenės gerovei.

Tokiu būdu paaiškėja, kad savanoriška veikla naudinga skirtingoms visuomenės sritims ir prisideda prie visuomenės gerovės per ekonomines bei socialines sritis. Paplauskienė (2021) atlikusi mokslinės literatūros analizę išskyrė penkis sritis, kurioms naudinga savanoriška socialinė veikla (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. *Savanoriškos veiklos nauda*

Sritis	Apibūdinimas
Savanoris	Saviugda, įsitraukimas į reikšmingas visuomenei, inovatyvias veiklas, papildoma galimybė realizuoti save kitoje veikloje, galimybė dirbti srityje, į kurią dėl specifinės atrankos negalėjo patekti, neformalaus mokymosi galimybė, savivertės, savigarbos stiprinimas, naujų įgūdžių, pvz., bendravimo ir organizavimo, ir patirties įgijimas, naujos karjeros galimybės, įsitraukimas į naujus socialinius tinklus, emocinė sveikata ir kt.
Socialinės paslaugos gavėjas	Daugiau paslaugų, paslaugų teikėjų bei naujų paslaugų, didesnis dėmesys vartotojui, pasitikėjimo valdžia augimas ir kt.
Organizacija, kurioje savanoriaujama	Naujos idėjos ir požiūris į veiklą ir jos vykdymą, didesni ir labiau motyvuoti darbo ištekliai, didesnis organizacijos skaidrumas ir atvirumas, valstybės finansų taupymas ir kt.
Bendruomenė	Mentorystės ir partnerystės aktyvavimas, bendruomenės narių socializacijos didinimas, mikroklimato bendruomenėje gerinimas, bendruomenės pozityvios raidos skatinimas, pilietiškumo ugdymas ir kt.
Visuomenė	Visuomenės socialinio kapitalo didinimas per pasitikėjimo ir solidarumo saitų kūrimą, susitelktumas socialinių problemų sprendimui, visuomenės atsakingumo didinimas, visuomenės susiskaidymo, socialinės atskirties, nusikalstamumo mažinimas, socialinių problemų prevencija, visuomenės gerovės kūrimas, socialinių ryšių stiprinimas, visuomenės įtraukimas į problemų sprendimą ir kt.

Šaltinis: Paplauskienė, 2021, p. 36 - 38

Kaip matyti iš pateiktos lentelės savanoriška veikla yra labai naudinga ir pačiam savanoriui. Šis klausimas plačiai analizuojamas mokslinėje literatūroje ir daugelis mokslininkų gilinasi į

savanoriškos veiklos naudos pasireiškimą ją vykdančiam asmeniui (Fernandes & Matos, 2023; Savicka, 2021; Sengupta & Al-Khalifa, 2022). Įrodyta, kad savanorystė yra veikla, kuri savanoriams naudinga psichologiškai, socialiai ir fiziškai (Conduit et al., 2019; Fernandes & Matos, 2023). Įsipareigojimas bendrai veiklai kartu yra vienas priimtinausių būdų susipažinti su naujais žmonėmis ir sustiprinti esamas draugystes. Savanoriška veikla taip pat pagerina ryšius su bendruomene ir plečia paramos tinklą, sujungdama kitus, turinčius panašių interesų, palengvindama prieigą prie vietinių išteklių ir suteikdama malonią bei prasmingą veiklą (Sengupta & Al-Khalifa, 2022). Panašios nuomonės laikosi ir Savicka (2021) pagrindine savanoriškos veiklos nauda įvardindama naujų socialinių ryšių užmezgimo bei naujų žinių ir įgūdžių tobulinimo galimybes. Ši veikla leidžia peržengti sienas tarp skirtingų visuomenės grupių, ir tokiu būdu skatina žmones išeiti iš socialinės atsiribojimo (Acus, 2018).

Savanoriškos veiklos nauda savanoriui taip pat pasireiškia per psichinės ir fizinės sveikatos gerėjimą, savigarbos augimą, didesnę pasitenkinimą gyvenimu, mažėjančius depresijos simptomus ir pan. (Sengupta & Al-Khalifa, 2022). Ryšių tarp savanorystės ir psichinės sveikatos analizė (Kim & Morgül, 2017) parodė, kad jauni savanoriai patiria aukštesnę pasitenkinimo gyvenimu, laimės lygį, savigarbą, ir žemesnio lygio depresiją. Autoriai pažymi, kad savanoriška veikla skatina tikėjimą savo gebėjimu sukelti pokyčius, o tai didina savarankiškumo suvokimą.

Štetić et al. (2021) apibendrinami savanoriškos veiklos naudos nagrinėjimą, pažymi, kad savanoriška veikla yra labai reikšminga pilietinės visuomenės sudėtinė dalis, nes apeliuoja į didingus visuomenės orientyrus tokius kaip taikus gyvenimas, laisvė, pasirinkimo galimybė, saugumas ir teisingumas. Mokslininkai priduria, kad savanoriška veikla per pilietinį aktyvumą susikoncentruoja į gyvenimo kokybės gerinimą, tolerancijos ugdymą, neigiamų stereotipų griovimą. Paplauskienė, (2021) papildoma, kad šiuolaikinėje visuomenėje savanoriškos veiklos galimybės socialinių poreikių tenkinimo, viešųjų problemų sprendimo bei socialinės sanglaudos stiprinimo srityse yra labai reikšmingas, o savanorystė yra svarbi viešosios politikos priemonė. Mokslininkė priduria, kad savanoriška veikla leidžia įgyvendinti tokias svarbias šiuolaikinės visuomenės vertybes kaip teisingumas, solidarumas, įtrauktis bei pilietiškumas.

Apibendrinant galima teigti, kad savanoriška socialinė veikla tai visapusiškai naudingas reiškinys, kurio dėka ne tik gerėja pažeidžiamų žmonių grupių gyvenimo kokybė, bet ir sprendžiamos reikšmingos socialinės problemos, kuriama palanki, į savitarpio pagalbą orientuota aplinka, įgyvendinami pamatiniai šiuolaikinės visuomenės principai bei užtikrinamas teisingumas ir sanglauda. Kitą vertus, moksliniais tyrimais įrodyta savanoriškos veiklos svarba pačiam savanoriui. Nustatyta, kad savanoriškos veiklos dėka žmonės gali įgauti naujų žinių ir įgūdžių bei patirties, praplėsti savo socialinius ryšius. Savanorystė, kaip prasminga veikla, taip pat gerina fizinę ir psichologinę savanorių sveikatą. Teigiamos savanoriškos veiklos patirtys/teigiami rezultatai tiek

visuomenei, tiek pačiam savanoriui, įgalina geriau pažinti savanoriškos veiklos motyvus bei atrasti įsitraukimo į savanorišką socialinę veiklą veiksnius. Dėl šios priežasties kitame darbo poskyryje analizuojamos jaunimo įsitraukimo į savanoriškas socialines veiklas prielaidos.

1.3. Jaunimo įsitraukimo į savanoriškas socialines veiklas galimybės

1.3.1. Įsitraukimo į savanoriškas socialines veiklas prielaidos

Savanoriškos veiklos analizė atskleidė savanorių svarbą organizacijos kontekste. Be to, šiuolaikinės ne pelno organizacijos (NPO) veikia konkurencinėje aplinkoje, kur įsitraukusių savanorių išlaikymas yra labai svarbus siekiant palaikyti normalią organizacijos veiklą (Malinen & Harju, 2017). Auganti šio vertingo išteklių paklausa ir konkurencija nevyriausybių organizacijų srityje reikalauja, kad organizacijos geriau suprastų pagrindinius veiksnius, lemiančius savanorių įsitraukimą ir nuolatinį jų išlaikymą (Conduit et al., 2019). Įsitraukimas į savanorišką veiklą yra labai svarbus, nes jis turi reikšmingos įtakos NPO, savanoriams, naudos gavėjams ir visai visuomenei (Traeger & Alfes, 2019).

Įsitraukę savanoriai savo fizinę, pažinimo ir emocinę energiją investuoja į savo savanorio vaidmenį (Alfes et al., 2016) ir yra labiau linkę likti ir prisidėti prie sėkmingos NPO veiklos (Traeger & Alfes, 2019). Pažymima, kad įsitraukę į savanorystę asmenys yra išdidūs, entuziastingi ir į savo darbą žiūri kaip į saviraiškos priemonę, o tai ypač vertinga teikiant ne pelno paslaugas, nes savanoriškas darbas reikalauja daug pastangų, yra laisvai pasirenkamas ir neapmokamas (Fernandes & Matos, 2023). Kitą vertus, (Yoo et al., 2023) atkreipia dėmesį į tai, kad savanoriai taip pat yra labai nepastovi neapmokama darbo jėga, kurią skatina unikalios asmeninės vertybės, įsitikinimai ir priklausomybės poreikiai. Be to, savanoriai gali lengvai prarasti susidomėjimą ir motyvaciją ir gali palikti organizaciją, jei nematys vertės savo savanoriškoje veikloje. Kadangi NPO labai pasikliauja savanoriais, kad atliktų savo misiją, labai svarbu ištirti pagrindinius veiksnius, kurie lemia ir palaiko savanorių įsitraukimą (Fernandes & Matos, 2023). Nepaisant motyvuotų savanorių išlaikymo svarbos, tyrimų apie savanorių įsitraukimą iki šiol yra nepakankamai (Yoo et al., 2023). Be to, negausūs esami tyrimai daugiausia buvo skirti NPO perspektyvai, o savanorių požiūriu įsitraukimas tirtas mažai (Conduit et al., 2019).

Kadangi įsitraukimo sąvoka yra aptariama keliuose mokslo srityse, jos apibrėžimas nėra vieningas (Matos & Fernandes, 2021) ir reikalauja gilinimosi į ankstesnes teorijas nagrinėjusias įsitraukimą. Pasak Alfes et al. (2016) „įsitraukimas“ į vadybos mokslo koncepciją pateko kartu su Kahno etnografiniu architektų ir vasaros stovyklų darbuotojų tyrimu. Autorių teigimu, Kahnas

įsitraukimą apibrėžė kaip visišką žmogaus savęs panaudojimą savo darbe ir pabrėžė darbuotojų prasmingumo, saugumo ir prieinamumo patirties svarbą, teigdamas, kad įsitraukimas yra motyvacinė sąvoka. Kahano teorija, pasak Alfes et al. (2016) teigia, kad palankus organizacinis kontekstas užtikrina aukštą įsitraukimo lygį, o tai savo ruožtu lemia teigiamus rezultatus, nes asmenys dirba aplinkoje, kurioje jaučiasi saugūs, kad išreikštų tikrąjį save ir užmegztų ryšį su kitais. Vėliau buvo vystomi nauji teoriniai įsitraukimo modeliai, tačiau kaip pabrėžia Alfes et al. (2016) kiekvienam įsitraukimo modeliui būdinga tai, kad organizacijos, suteikdamos darbuotojams tiek ekonominių, tiek socialinių ir emocinių išteklių, atlieka pagrindinį vaidmenį kuriant aukštą įsitraukimo lygį. Be to, vadybiniai darbuotojų įsitraukimo modeliai orientuoja į tai kad įsitraukimo pasekmės yra naudingos tiek asmenims, tiek juos įdarbinančiai organizacijai.

Ne pelno paslaugų ir savanorystės kontekste savanorių įsitraukimas yra siejamas su tuo, kaip savanoriai atlieka savo vaidmenį ir turi reikšmingos įtakos organizacijų veiklai (Alfes et al., 2016). Conduit et al. (2019) įsitraukimą į savanorišką veiklą sieja su teigiama, pilnavertiška patirtimi, atsirandančia savanoriams bendraujant su institucija ir dalyvaujant socialiai atsakingoje veikloje. Savanorių įsitraukimas apibrėžiamas kaip tam tikra apimtis, kuria savanoriai psichologiškai, o ne fiziškai įsitraukia į savo savanorišką darbą, todėl yra unikalus, teigiamas motyvas ir racionalus konstruktas, turintis reikšmingos įtakos organizacijų, tokių kaip NPO, veiklai (Harp et al., 2016; Matos & Fernandes, 2021). Fernandes & Matos (2023) įsitraukimą į savanorišką veiklą konceptualizuoja per tris pagrindinius elementus: energingumą, atsidavimą ir įsisavinimą. Energingumas susijęs su energingu požiūriu į užduoties atlikimą, įsisavinimas susijęs su susikaupimu, koncentracija ir gerove, o atsidavimas – entuziazmo ir išstvermės jausmu.

Svarbu pažymėti, kad kiti mokslininkai (Conduit et al., 2019; Fernandes & Matos, 2023) savanorių įsitraukimą grindžia rinkodaros teorijos nuostatomis ir įsitraukimą į savanorišką veiklą analizuoja per vartotojų įsitraukimo prizmę (Conduit et al., 2019; Fernandes & Matos, 2023). Su rinkodaros sritimi susijusi savanorių įsitraukimo koncepcija pradėjo ryškėti tik 2011 metais, o pirmieji vartotojų įsitraukimo apibrėžimai jį apibūdina kaip psichologinį procesą arba kaip elgesio apraišką (Matos & Fernandes, 2021). Šiuolaikinėje mokslinėje literatūroje (Ndhlovu & Maree, 2022) vartotojų įsitraukimas dažniausiai konceptualizuojamas kaip konstruktas, susidedantis iš kognityvinių, emocinių ir elgesio elementų (Ndhlovu & Maree, 2022). Pažymima, kad neseniai atsirado naujas mokslinių tyrimų šioje srityje posūkis, išplečiantis įtraukimo sritį į platesnį pagrindinių veikėjų spektrą ir apimantis kitas įsitraukimo formas, ne tik kliento ir prekės ženklo diadą (Hollebeek et al., 2020). Veikėjų įsitraukimas apibrėžiamas kaip dinaminis ir pasikartojantis procesas, atspindintis veikėjų polinkį investuoti išteklius į jų sąveiką su kitais susijusiais veikėjais paslaugų sistemoje (Brodie et al., 2019). Fernandes & Matos (2023) vertinimais į veikėjų

apibrėžimą galima įtraukti ir savanorius (kaip subjektą / agentą) bei savanorišką veiklą (kaip pagrindinis / įsitraukimo objektas), nes veikėjai yra išteklius integruojantys agentai.

Dar kitą, daugiamatę, perspektyvą į savanorių įsitraukimą siūlo Conduit et al. (2019), kuris bando sujungti savanorių vadybos bei klientų įsitraukimo požiūrius. Mokslininkai paaiškina, kad rinkodaros tyrimuose paprastai atsižvelgiama į pažinimo, emocinio ir elgesio įsitraukimo dimensijas, o valdymo (ir savanorystės) tyrimai daugiausia dėmesio skiria sąvokoms, susijusioms su energingumu, atsidavimu ir įsisavinimu. Taigi, savanorio įsitraukimas apibrėžiamas kaip teigiama savanorio psichologinė būseną, pasireiškianti kognityvinėmis, emocinėmis, elgesio, socialinėmis ir dvasinėmis investicijomis, kurios atsiranda dėl interaktyvios patirties su pagrindiniu objektu ar agentu (t. y. savanorių organizacija ar naudos gavėju) (Conduit et al., 2019). Tokiu būdu mokslininkai išskiria kognityvinį, emocinį, elgesio, socialinį ir dvasinį savanorių įsitraukimą kaip bendro savanorių įsitraukimo dedamąsias (4 lentelė).

4 lentelė. *Įsitraukimo į savanorišką veiklą dedamosios*

Dedamoji	Apibūdinimas
Kognityvinis įsitraukimas	Savanorio protinės pastangos suprasti ir racionalizuoti savo patirtį savanorių organizacijos ar naudos gavėjo kontekste ir su jais.
Emocinis įsitraukimas	Savanorio emocinis nusiteikimas, atsirandantis sąveikaujant su savanorių organizacija ar naudos gavėju
Elgesio įsitraukimas	Savanorio laikas, energija ir fizinės pastangos, atsirandančios dėl jų bendravimo su savanorių organizacija ar naudos gavėju
Socialinis įsitraukimas	Savanorio tarpasmeniniai ryšiai su kitais veikėjais, atsirandantys dėl jų interaktyvios patirties su savanorių organizacija ar naudos gavėju
Dvasinis įsitraukimas	Savanorio gilesnis prasmės ryšys, atsirandantis dėl sąveikos su savanorių organizacija arba naudos gavėju

Šaltinis: Conduit et al., 2019, p. 466.

Arnon et al. (2023) atkreipia dėmesį į organizacijos svarbą didinant savanorių įsitraukimą. Mokslininkai pažymi, kad nuo savanorišką veiklą priimančios organizacijos didele dalimi priklauso, kiek savanoris bus įsitraukęs ir motyvuotas vykdyti jam pavestas užduotis ir siūlo naują koncepciją, kuri fokusuojasi į organizacijos gebėjimą prasmingai įtraukti savanorius. Čia dėmesys sutelkiamas į platesnį organizacinės praktikos rinkinį, kuris palaiko savanorių įsitraukimą, maksimaliai padidina savanoriškos veiklos naudą ir plečia bei gerina savanorystės patirtį. Kitaip sakant, atsakomybė už savanorių įsitraukimą perkeliama organizacijai ir analizuojama, ką pati organizacija gali padaryti, kad padidintų savanorių įsitraukimą į socialines veiklas. Alfes et al. (2016) taip pat analizavo įsitraukimo didinimo svarbą organizacijos atžvilgiu. Mokslininkai priėjo išvados, kad įsitraukimas į socialinę veiklą yra svarbus savanorių motyvacijos būdas ir kad savanorių įsitraukimą teigiamai veikia palaikymo orientuoto į užduotis ir emocijas teikimas. Autoriai pažymi, kad laimė ir suvokiama socialinė vertė taip pat didina savanorių įsitraukimą.

Apibendrinant galima teigti, kad įsitraukimas į savanorišką veiklą pradėtas tirti visai neseniai, bet savanorių įsitraukimas jau vertinamas iš vadybos ir rinkodaros perspektyvų. Tai apsunkina vieningą savanorių įsitraukimo koncepcijos kūrimą, bet kartu atskleidžia jos sudėtingumą ir daugiaaspektiškumą. Įsitraukimo į savanorišką veiklą koncepcija jungianti vadybinį ir rinkodaros požiūrį apima kognityvinį, emocinį, elgesio, socialinį bei dvasinį savanorių įsitraukimą. Toks požiūris apima įvairius veiksnius, kurie turi įtakos savanorių įsitraukimo formavimuisi bei jo išlaikymui. Siekiant geriau suprasti jaunimo įsitraukimo į socialines veiklas prielaidas, tikslinga išanalizuoti motyvus, kurie skatina savanorius įsitraukti į šią veiklą.

1.3.2. Jaunimo įsitraukimo į savanoriškas socialines veiklas motyvai

Iš nedaugelio tyrimų, nagrinėjusių savanorių įsitraukimą į socialines veiklas priežastis, dauguma buvo sutelkti į individualius skirtumus, tokius kaip asmeniniai poreikiai ir prosocialinė motyvacija (Alfes et al., 2016). Dėl šios priežasties, siekiant geriau suprasti jaunimo įsitraukimo į savanoriškas socialines veiklas priežastis, tikslinga išanalizuoti savanorių motyvaciją.

Prieš pradėdant gilintis į savanorių motyvaciją, tikslinga apibrėžti motyvacijos esmę. Pasak (Obiekwe, 2016) motyvacijos terminas sukurtas tik 19 amžiaus gale, o prieš tai motyvuoto žmogaus elgsena buvo aiškinama per valios koncepciją. Mokslinėje literatūroje (Emrah, 2022) nurodoma, kad žodis „*motyvacija*“ kilo iš lotyniškos šaknies „*moveo*“, kuri reiškia „judėjimą“. Tokia žodžio kilmė perteikia motyvacijos esmę, nes motyvacija kitaip gali būti pavadinta „varomąja jėga“ (Aleksić et al., 2019). García et al., (2019) sutinka su šia nuomone ir paaiškina, kad motyvacijos tyrėjai analizuoja, kas skatina žmones veikti ir nustato tam tikros elgsenos priežastis. Nors motyvacijos tyrimai prasidėjo psichologijos moksle, šiandien motyvaciją analizuoja įvairiausių disciplinų mokslininkai. Psichologijos srities atstovai analizuoja motyvacijos ir instinktų ryšį, o valdymo specialistai gilinaisi į labiau pragmatinius dalykus.

Motyvacija atlieka pagrindinį vaidmenį žmonėms, kurie imasi savanoriškos veiklos, nes tokia veikla neduoda jokios piniginės naudos, nepaisant to, kad savanoriai skiria savo laiką ir pastangas socialinei veiklai (Mertins & Walter, 2021). Motyvacija suteikia žmonėms priežastį imtis savanoriškos veiklos, skatina jų ketinimą ją palaikyti ir paaiškina jų savanoriškos veiklos tikslą (Sengupta & Al-Khalifa, 2022). Mokslininkai sutinka, kad savanorių motyvai yra svarbus įsitraukimo į savanorišką veiklą pagrindas, todėl savanorių motyvacija yra plačiai analizuojama tiek Lietuvos (Kiviliūtė & Dūda, 2020; Savicka, 2021; Urmanaviciene & Cizikiene, 2017), tiek užsienio mokslininkų darbuose (Aslan & Tuncay, 2023; Güntert et al., 2022; Hersberger-Langloh et al., 2022; Kifle Mekonen & Adarkwah, 2022).

Pažymėtina, kad egzistuoja didelė įvairovė požiūrių į priežastis lemiančius savanorių įsitraukimą į socialines veiklas. Urmanavičienės ir Čižikienės (2017) teigimu savanoriškos veiklos motyvų tyrinėjimą apsunkina tai, kad egzistuoja didelė įvairovė priežasčių lemiančių žmonių įsitraukimą į savanoriškas socialines veiklas. Mokslininkų teigimu, dalis savanorių tai daro siekdami įgyti ir (ar) pagerinti profesinius įgūdžius bei naują patirtį, atnaujinti savo socialinius ryšius, tuo tarpu, kai kiti – siekia pakeisti aplinką bei pabėgti nuo savo problemų, tretieji – siekia turiningai leisti laisvą laiką arba prisidėti prie jiems svarbios ir reikšmingos idėjos vystymo. Nemažiau svarbi įsitraukimo į savanorišką socialinę veiklą priežastis gali būti siekis prisidėti prie savo bendruomenės bei padėti kenčiantiems žmonėms. Savanoriškos veiklos motyvacijos tyrimus apsunkina ne tik motyvų įvairovė, bet ir jų kintamumas. Anot Niebuur et al. (2019), sprendimą įsitraukti į savanorišką veiklą gali lemti keli motyvai, kurie laikui bėgant gali keistis.

Savanorius gali motyvuoti vidiniai arba išoriniai veiksniai. Savanoriai gali užsiimti savanoriška veikla dėl įgimto pasitenkinimo atlikdami veiklą. Daugelis savanorių yra linkę būti savaime motyvuoti, nes tai asocijuojasi su pramoga, pomėgių ugdymu, lūkesčių ir smalsumo tenkinimu ir suteikia galimybių patenkinti asmeninius savanorių poreikius. Vidinė motyvacija teigiamai siejama su individualia samprata ir prosocialia asmenybe, kurią tenkina savanorystės veikla. Išoriniai socialiniai veiksniai, tokie kaip kitų lūkesčiai, taip pat gali skatinti ir palaikyti savanorišką veiklą, nes savanoriai mato apčiuopiamą atlygį, pavyzdžiui, socialinį pripažinimą, statusą ir tinklą, o kartais ir nemokamą įėjimą į renginį arba nemokamą maistą. Nors vidinė motyvacija atspindi hedonišką savanorystės vertę, išorinė motyvacija atspindi utilitarinę vertę, įskaitant socialinę išorinę vertę (Sengupta & Joshi, 2024).

Kadangi kiekvienas žmogus yra skirtingas ir egzistuoja daugybė priežasčių skatinančių juos imtis savanoriškos socialinės veiklos, mokslininkai pritaiko įvairias teorijas siekdami konceptualizuoti savanorių motyvaciją. Kiviliūtė & Dūda (2020) savanoriškos veiklos motyvaciją analizuoja iš 2 socialinių teorijų perspektyvų. Remiantis socialinių mainų teorija, savanoriška veikla grindžiama asmeninės naudos ir pranašumo siekimu, o žmonių elgsena aiškinama socialiniais ekonominiais mainais. Kiviliūtės & Dūda Dūdos (2020) teigimu, žmonės gali stengtis padėti kitiems, nes tikisi, kad, jei juos ištiks nelaimė jie taip pat sulauks pagalbos. Kita vertus, remiantis socialinių normų teorija, įsitraukimas į savanorišką veiklą gali būti skatinamas visuomenės. Analizuojant užsienio literatūrą (Güntert et al., 2022; Niebuur et al., 2019; Sheldon et al., 2023; Zhou & Kodama Muscente, 2022) pastebėta, kad gilinantis į savanorių motyvaciją dažnai remiamasi Clark ir kt. 1998 metais sukurtu savanorių funkcijų aprašu (*angl. Volunteer Functions Inventory, VFI*), kuris pritaiko funkcinį požiūrį į savanorišką veiklą. Pasak Faletehan et al. (2021), Clark indėlis į savanoriškos veiklos motyvacijos tyrimus yra labai reikšmingas, nes ši koncepcija ne

tik pateikia įvairiapusišką požiūrį į savanorystės priežastis, bet ir dažnai naudojama atliekant įsitraukimo į savanorišką veiklą empirinius tyrimus.

Meijeren et al. (2024) savanorių funkcijų aprašą taip pat įvardija vienu iš įtakingiausių motyvacinių instrumentų, paaiškinančių savanorystę. Mokslininkai paaiškina, kad VFI buvo išbandytas daugelyje tyrimų ir nustato motyvų, prisidedančių prie savanoriško darbo, rinkinį. Šioje teorijoje daroma prielaida, kad motyvai skatina imtis veiksmų, ir įvertinamos tiek į save, tiek į kitus nukreiptos priežastys, aiškinančios savanorystę. Be to, funkcinio požiūrio į savanoriškos veiklos motyvaciją pagrindas yra prielaida, kad skirtingi žmonės gali atlikti tą patį savanorišką darbą, bet turėti iš esmės skirtingas priežastis (motyvus). Vienas asmuo gali savanoriškai lankytis ligoninės pacientus, kad palaikytų vienišus žmones ir taip išreikštų asmenines vertybes. Kitam žmogui šis įsipareigojimas pirmiausia gali būti susijęs su siekiu ateityje dirbti toje ligoninėje ir tai reikštų karjeros motyvus. Be to, savanoriškas darbas tam pačiam asmeniui vienu metu gali atlikti kelias nepriklausomas psichologines funkcijas (Güntert et al., 2022).

Iš viso VFI yra 30 punktų instrumentas, skirtas empiriškai įvertinti šešias pagrindines savanorystės motyvacijas: vertybes, supratimą, karjerą, socialinę funkciją, tobulėjimą ir saugumą (Meijeren et al., 2024) (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Savanoriškos veiklos motyvacinės funkcijos

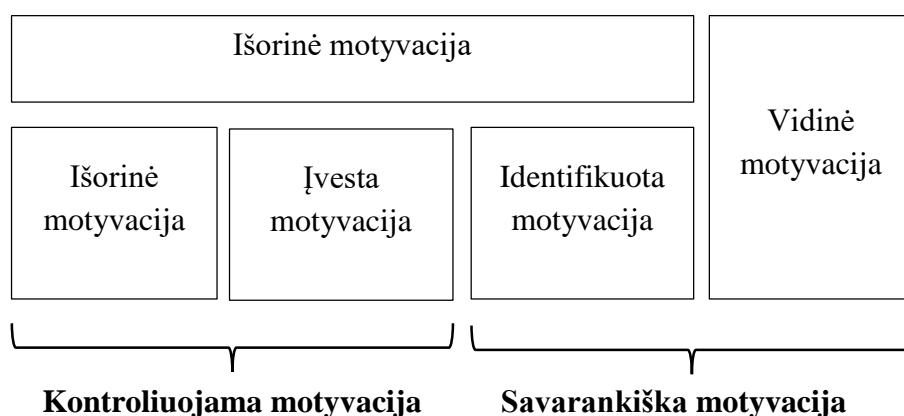
Funkcija	Apibūdinimas
Vertybės	savanoriai gali išreikšti savo vertybes per savanorišką darbą; tos vertybės, paprastai susijusios su solidarumu, humanitariniais rūpesčiais, poreikiu elgtis altruistiškai ir padėti kitiems. Į šią kategoriją taip pat įeina religiniai įsitikinimai (pavyzdys: „Aš galiu ką nors padaryti dėl man svarbaus tikslo“).
Supratimas	Savanoriškas darbas suteikia galimybę įgyti patirties, įgyti naujų įgūdžių ir tapti kompetentingu tam tikros srities veikėju; Į šią kategoriją taip pat patenka geresnis savęs supratimas (pavyzdys: „Aš galiu iširti savo stipriąsias puses“).
Karjera	Profesinę karjerą gali skatinti savanoriškas darbas, nesvarbu, ar tai būtų tinklų kūrimas, ar savanoriškos veiklos, kaip patrauklios vertybės, nurodytos CV, naudingumas (pavyzdys: „Savanorystė padės man sėkmingai dirbti pasirinktoje profesijoje“).
Socialinė funkcija	savanoriškas darbas gali atspindėti svarbių kitų lūkesčius; dalyvaudami savanoriai gali signalizuoti apie savo integraciją į tą šeimos ir draugų grupę (pavyzdys: „Man artimi žmonės, kurie nori, kad aš savanoriaučiau“).
Tobulinimas	Savanoriškas darbas gali sustiprinti savigarbą, nes savanoris jaučiasi reikalingas (pavyzdys: „Mano savanorystė verčia mane jaustis geriau“).
Saugumas	Savanoriškas darbas gali apsaugoti nuo neigiamų jausmų ir atitraukti dėmesį nuo rūpesčių (pavyzdys: „Kad ir kaip blogai jaučiausi, savanorystė padeda man tai pamiršti“).

Šaltinis: sudaryta darbo autorės pagal Faletahan et al., 2021; Güntert et al., 2022; Niebuur et al., 2019; Urmanaviciene & Cizikiene, 2017.

Kaip matyti iš pateiktos lentelės VFI išvardija šešias funkcijas, per kurias savanoriška veikla gali veikti žmones: vertybės (savanorystė leidžia išreikšti asmenines vertybes), supratimas (savanorystė leidžia mokytis), karjera (savanorystė kuria karjeros galimybes), socialinė (savanorystė leidžia patenkinti socialinius lūkesčius), tobulėjimas (savanorystė leidžia sustiprinti savigarbą) ir saugumas (savanorystė leidžia sumažinti neigiamus jausmus). Mokslinėje literatūroje (Tsai et al., 2024) nurodoma, kad asmuo gali savanoriškai atlikti daugiau nei vieną iš šių funkcijų, o kelios motyvacinės funkcijos gali paskatinti savanorišką iniciatyvą, dalyvavimą ir tęsimą. Pavyzdžiui, asmuo iš pradžių galėjo tapti savanoriu, norėdamas įgyvendinti savo karjeros motyvaciją, manydamas, kad savanorystė padės jį įsidarbinti. Laikui bėgant individas gali aktyviau įsitraukti į socialinę savanorystės pusę, užmegzti prasmingus santykius su kitais savanoriais, kurie vėliau pasitarnautų asmens socialinei motyvacijai patenkinti.

Savanoriškos veiklos motyvacija taip pat dažnai analizuojama ir remiantis savideterminacijos teorija (*angl. self-determination theory, SDT*) (Li & Wu, 2019; Sheldon et al., 2023; Wu & Li, 2019). Esminis šios teorijos aspektas yra tai, kad individai turi įgimtą polinkį tobulėti, augti ir siekti rezultatų, ir ši prigimtinė motyvacija verčia juos investuoti ir įsitraukti į veiklą, kuri jiems neįdomi, kai jie sugeba suvokti užduoties reikšmę jų asmeniniam augimui (SSengupta & Joshi, 2024).

Pagrindinis savideterminacijos teorijos skirtumas nuo funkcinio požiūrio yra motyvacijos kokybės įvertinimas (Güntert et al., 2022; Wu & Li, 2019). Remiantis savideterminacijos teorija, asmens motyvacija bet kokiam elgesiui „X“ gali būti kažkuriame taške, tarp dviejų kraštutinumų – „reikia“ (kontroliuojama motyvacija) ir „noriu“ (savarankiška motyvacija) (žr. 5 pav.).

5 pav. Keturi motyvacijos tipai pagal savideterminacijos teoriją

Šaltinis: Güntert et al., 2022, p. 14

Kaip matyti iš pateikto paveikslo tarp dvejų kraštutinių būsenų yra keturios subskalės: vidinė motyvacija („darau X, nes man tai patinka“), identifikuota motyvacija („darau X, nes tai svarbu ir prasminga, net tada, kai nesimėgauju“), įvesta motyvacija („darau X, nes jausčiausi blogai, jei to nedaryčiau“) ir išorinė motyvacija („darau X, nes turiu arba gaunu apčiuopiamos naudos“) (Sheldon et al., 2023).

Pagrindinis savanorių motyvacijos suvokimo tikslas savideterminacijos teorijos kontekste yra suprasti skirtumą tarp vidinės ir išorinės motyvacijos. Aukščiausias motyvacijos laipsnis yra vidinė motyvacija, kai asmuo atlieka veiklą iš malonumo, po kurios seka šiek tiek mažesnis motyvacijos laipsnis – įvestas reguliavimas, kai individas savo atliekamai veiklai priskiria socialinę ir asmeninę reikšmę. Tiek vidinė motyvacija, tiek nustatytas reguliavimas yra savarankiška motyvacija, kai asmenys savo noru imasi veiklos. Kitas laipsnis yra identifikuotas reguliavimas, kai asmuo atlieka veiklą, kad išvengtų kaltės jausmo arba jaustųsi didžiuotis. Dar mažiau apsisprendžiama motyvacija yra išorinis reguliavimas, kai asmuo atlieka veiklą tik tam, kad gautų atlygį arba išvengtų bausmių. Tiek identifikuotas, tiek išorinis reguliavimas yra kontroliuojama motyvacija, kai asmenys atlieka veiklą dėl tam tikro vidinio ar išorinio psichologinio spaudimo. Galiausiai, žemiausias apsisprendimo lygis yra motyvacija, kurią apibrėžia ketinimų imtis elgesio nebuvimas dėl to, kad asmuo yra bejėgis, jam trūksta susidomėjimo ir yra motyvuotas, nes tiksliai nežino, kodėl daro tai, ką daro (Sengupta & Joshi, 2024).

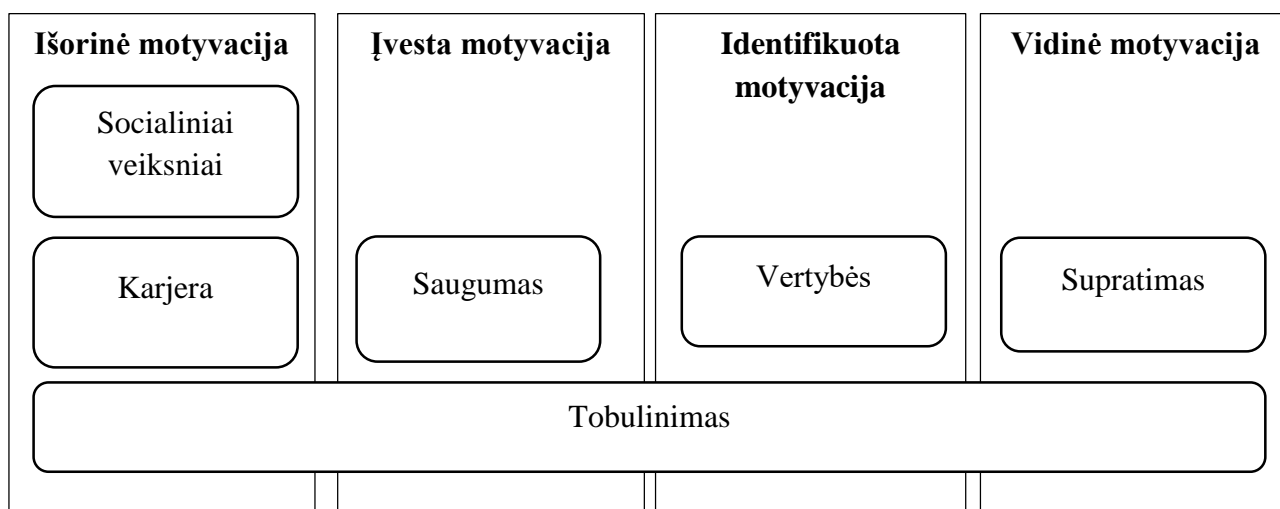
Mokslinėje literatūroje savanoriškos veiklos motyvai dažnai grupuojami į vidinius ir išorinius (Aslan & Tuncay, 2023a; Fernandes & Matos, 2023). Vidinė motyvacija reiškia motyvaciją užsiimti veikla pirmiausia dėl jos pačios, o išorinė motyvacija siejama su išorinėmis paskatomis. Pasireiškiant išoriniams motyvams, savanoriai gali tikėtis netiesioginės finansinės naudos, bet psichosocialinio vystymosi atlygio (Kifile Mekonen & Adarkwah, 2022). Vidinė motyvacija atsiranda spontaniškai tenkinant pagrindinius psichologinius poreikius pačių žmonių viduje ir egzistuoja santykiuose tarp individų ir veiklos. Anot (Aslan & Tuncay, (2023a), vidinė motyvacija atlikti elgesį padidina tikimybę, kad tikslinis elgesys pasikartos.

Kifile Mekonen & Adarkwah (2022) be vidinių ir išorinių savanorių motyvų išskiria altruistinius motyvus. Mokslininkai paaiškina, kad altruistiniai motyvai yra orientuoti į gerovės didinimą. Asmenys vedami altruistinių motyvų teikia pagalbą kitiems net ir tais atvejais, kai išorinis atlygis nėra garantuotas. Chapman et al. (2023) be išorinių ir vidinių motyvų išskiria dar dvi savanorių motyvų grupes: socialiniai ir prosocialiniai motyvai. Socialiniams motyvams priskiriamas poreikis bendrauti, pažinti naujus žmones, kurti naujus socialinius ryšius, o prosocialiniai motyvai apima norą būti naudingi kitiems. Išanalizavus skirtingų mokslininkų pateikiamas savanoriškos veiklos motyvacijos klasifikacijas, galima teigti, kad bendriausiu požiūriu tikslinga išskirti išorinę ir vidinę savanorių motyvaciją, nes kitos motyvų grupės išskiriamos kai kurių mokslininkų (Chapman

et al., 2023; Kifle Mekonen & Adarkwah, 2022) gali būti traktuojami kaip šių dvejų grupių pogrupiai.

Sengupta & Al-Khalifa (2022) siūlo kiek kitokį požiūrį į savanoriškos veiklos motyvaciją ir išskiria utilitarines, afektines ir normatyvines paskatas. Utilitarinė nauda yra netiesioginė nauda, kurią žmogus gauna iš savanoriškos veiklos naujų žinių ir įgūdžių atžvilgiu. Afektyvi nauda siejama su geresniais arba patobulintais tarpusavio santykiais dėl teigiamos socialinės sąveikos savanoriškos veiklos metu. Pasak autorių, savanoris gali patirti sustiprintą prestižo, savigarbos, įsitraukimo, pagarbos sau ir kitiems jausmą bei draugystę su kitais savanoriais, o tai daro teigiamą poveikį jų tarpusavio santykiams. Normatyvinės paskatos – tai noras skatinti kitų gerovę (filantropija) ir nesavanaudiškas rūpinimasis kitų gerove (altruizmas).

Güntert et al. (2022) sujungia anksčiau aptartas funkcinę ir savideterminacijos teorijas ir nurodo, kad keturios savideterminacijos teorijos išskirtos motyvacijos savybės gali sistemingai susietos su šešiomis motyvacinėmis funkcijomis (savanorių motyvais) (žr. 6 pav.).

6 pav. Keturių motyvacijos tipų susiejimas pagal apsisprendimo teoriją su šešiais motyvais pagal funkcinį požiūrį

Šaltinis: Güntert et al., 2022, p. 16.

Kaip matyti iš pateikto paveikslo motyvas išreikšti savo vertybes per savanorystę yra aiškiai suderintas su identifikuotos motyvacijos dėmesiu vertybių patvirtinimui. Supratimas apimantis mokymosi galimybes yra susietas su smalsumo elementu, būdingu vidinei motyvacijai. Karjeros skatinimas per savanorystę pabrėžia šios veiklos naudingumą ir gali paskatinti išorinio reguliavimo ir kontrolės patirtį. Susirūpinimas dėl kitų žmonių lūkesčių, kaip savanorystės motyvo (socialiniai veiksniai), aiškiai siejasi su kontroliuojamais motyvacijos tipais ir priskiriamas išorinei motyvacijai. Tobulinimo per savanoriškas veiklas funkcija gali būti siejama tiek su kontroliuojama, tiek su

savarankiškai nustatoma motyvacijos rūšimi. Savivertės neapibrėžtumas gali būti susieti su įvesta motyvacija, tačiau mėgavimasis kitų draugija siejamas su vidine motyvacija. Saugumas siejamas su savanorystės naudingumu išvengiant neigiamų emocijų. Taigi, šis motyvas yra susijęs su kontroliuojamais motyvacijos tipais.

Išanalizavus savanorių motyvaciją aiškinančias teorijas, nustatyta, kad įsitraukimo į savanorišką veiklą motyvai gali būti labai įvairūs, nes priklauso nuo žmogaus būdo, gyvenimo aplinkybių, socialinės padėties ir pan. Aranda et al. (2019) teigimu, dalis pastarojo dešimtmečio tyrimų parodė, kad savanorių motyvacija yra pakankamai lanksti ir kinta priklausomai nuo amžiaus, todėl atskirų motyvų įtaką gali mažėti, o kitų – didėti. Mokslininkai papildoma, kad nors šioje srityje dar yra pakankamai mažai tyrimų, tačiau bendra tendencija yra tokia, kad socialinė motyvacija didėja su amžiumi, o augimo ir saugumo motyvai mažėja, kai savanoriai sensta. Haski-Leventhal et al. (2016) nuomonė šiuo klausimu skiriasi. Anot mokslininkų tyrimai rodo, kad jaunimo motyvacija savanoriauti yra panaši į vyresnio amžiaus savanorių motyvaciją. Autoriai paaiškina, kad tiek vyresnio, tiek jaunesnio amžiaus savanorius veikia noras padėti kitiems, socialinė sąveika ir pripažinimas. Kita vertus, socializacija, savirealizacija ir bendraamžių spaudimas buvo svarbesni motyvai jaunų savanorių atveju.

West (2019) diskutuoja apie jaunų žmonių pasyvią socialinę poziciją. Pasak autoriaus, jaunimas dažnai įvardijamas kaip apatiškas, asocialus ir pasinėjęs į save. Dėl to jauni žmonės nelinkę dalyvauti savanoriškoje veikloje, tačiau toks požiūris į jaunus žmones gali lemti jų pasyvumą. Jardim & da Silva (2018) atlikę jaunų žmonių įsitraukimo į savanorišką veiklą tyrimą, nustatė, kad jauni žmonės visų pirma orientuojasi į individualią naudą, kurią jie gali gauti asmeniškai ir profesionaliai. Be to, jaunimą žavi naujos, mažiau formalios savanoriškos veiklos galimybės, kurios turi neįprastą pilietinio ir politinio dalyvavimo posūkį.

Mokhzan et al. (2023) atliktame tyrimą buvo įrodyta vertybių, supratimo, karjeros, socialinės funkcijos, tobulinimo bei saugumo veiksnių įtaka jaunų žmonių motyvacijai savanoriauti. Tyrimas atskleidė, kad didžioji dauguma jaunų savanorių padėdami kitiems jaučiasi svarbūs ir reikalingi.

Haski-Leventhal et al. (2016) jaunimo įsitraukimui į savanorišką veiklą įtakos turi tėvai, mokyklą ir bažnyčia. Be to, jaunų savanorių motyvacija vykdyti savanorišką veiklą gali priklausyti nuo jų patriotizmo ir (ar) religinių įsitikinimų. Rais et al. (2021) atliktas jaunų žmonių motyvacijos tyrimas parodė, kad apie savanorišką veiklą respondentai sužinojo per draugus, šeimą, kolegas ar kitus savanorius bei kolegijos ar universiteto kursus. Tai rodo, kad socialiniai aplinkos veiksniai, tokie kaip bendraamžiai, yra pagrindinis jaunimo įsitraukimo į savanorišką veiklą veiksnys. Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad tarp jaunų savanorių motyvų yra noras padėti žmonėms, kuriems reikia pagalbos, pasitikėjimo savimi stiprinimas ir karjeros galimybių plėtra.

Apibendrinant galima teigti, kad egzistuoja daugybė priežasčių veikiančių asmenų įsitraukimą į savanorišką socialinę veiklą, todėl kiekvieno savanorio motyvai gali būti vis kitokie. Bendriausiu požiūriu galima išskirti vidinius ir išorinius motyvus skatinančius žmonių įsitraukimą į savanorišką veiklą. Vidiniai motyvai kyla iš savanorio vertybių, altruistinių ir filantropinių paskatų, tuo tarpu, kai išoriniai motyvai apima tam tikros naudos siekimą arba norą veikti prasmingai. Savanorio motyvų identifikavimas yra svarbus užtikrinant didesnę jo įsitraukimą į socialinę veiklą, tačiau svarbu pažymėti, kad laikui bėgant šie motyvai gali keistis priklausomai nuo žmogaus gyvenimo aplinkybių, besikeičiančių vertybių bei įsitikinimų. Anksčiau atlikti jaunų savanorių motyvacijos ir įsitraukimo tyrimų rezultatai yra nevienareikšmiški, tačiau vis tik daugelis mokslininkų sutinka, kad jaunus savanorius labiau veikia augimo ir saugumo motyvai, nei vyresnio amžiaus žmonės. Taip pat nustatyta, kad jauni savanoriai siekia padėti kitiems ir jaustis svarbūs.

2. JAUNIMO ĮSITRAUKIMO Į SOCIALINES VEIKLAS MALTOS ORDINO PAGALBOS TARNYBOJE TYRIMO METODOLOGIJA

2.1. Tyrimo metodų pagrindimas

Atlikus mokslinės literatūros analizę nustatyta, kad yra svarbi ne tik organizacijai, bet ir visuomenei bei pačiam savanoriui. Dėl šios priežasties savanorių įsitraukimo ir motyvų koncepcijos yra labai svarbios, nes leidžia nustatyti savanoriškos veiklos vykdymo priežastis ir taip paskatinti daugiau jaunų žmonių dalyvauti savanoriškoje veikloje. Siekiant nustatyti kas skatina jaunus savanorius vykdyti socialines veiklas Maltos ordino pagalbos tarnyboje atliktas kiekybinis tyrimas. Kiekybinis tyrimo metodas pasirinktas, nes, kaip nurodo, Rahman (2016) kiekybiniai tyrimo metodai suteikia skaitinę reikšmę socialiniams reiškiniams. Scharrer & Ramasubramanian (2021) kiekybinius tyrimo metodus įvardija „auksiniu standartu“, nes, mokslininkų teigimu, kiekybiniai tyrimo metodai yra patikimi, nešališki ir lengvai patikrinami. (Almeida et al., 2017) teigimu, kiekybiniai tyrimo metodai leidžia surinkti objektyvią informaciją, todėl esant galimybei naudinga rinktis kiekybinį tyrimo metodą. Kiekybinis tyrimo metodas yra formalus, objektyvus, griežtas, dedukcinis požiūris ir sisteminga strategija, skirta žinioms generuoti ir tobulinti, tam kad būtų galima išspręsti konkrečias problemas (Mohajan, 2021).

Blackstone (2018) teigia, kad labiausiai paplitęs kiekybinis tyrimo metodas yra anketinė apklausa, nes ji leidžia kiekybiškai įvertinti didelio žmonių skaičiaus nuomonę. Anketinės apklausos padeda surinkti informaciją apie žinias, požiūrius, nuomones, elgesį, faktus, iššūkius ir kitą informaciją (Singh, 2017). Taigi, siekiant nustatyti, kokie veiksniai skatina Maltos ordino pagalbos tarnybos jaunus savanorius dalyvauti socialinėse veiklose, pasirinktas kiekybinis anketinės apklausos metodas.

Tyrimo imtis. Tam, kad atlikto tyrimo rezultatai būtų patikimi, svarbu numatyti tyrimo imtį, nes nuo tinkamai pasirinktų tyrimo dalyvių tiesiogiai priklauso tyrimo rezultatai. Magistro darbe analizuojamas jaunimo įsitraukimas į socialines veiklas Maltos ordino pagalbos tarnyboje, todėl tyrimo visumą sudaro visi jauni žmonės per paskutinius metus savanoriškai dalyvavę šios organizacijos socialinėje veikloje. Remiantis Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymu (2003) jaunimu įvardijami 14 – 29 metų amžiaus žmonės, todėl į tyrimo visumą įtraukiami savanoriai, kurių amžius apklausos atlikimo metu neviršijo šios ribos. Maltos ordino pagalbos tarnybos pateiktais duomenimis per 2023 metus tokių žmonių skaičius sudarė 500 žmonių. Atsižvelgiant į tai bei pritaikius Paniotto tyrimo formulę galima apskaičiuoti reprezentatyvią tyrimo imtį ir nustatyti reikiamą tyrimo dalyvių skaičių:

$$n = 1 / (X^2 + \frac{1}{N})$$

X – paklaida, N – tiriamosios visumos narių skaičius.

Pritaikius 5 proc. paklaidą buvo apskaičiuota tyrimo imtis:

$$n = 1 / (0,05^2 + \frac{1}{500}) = 222 \text{ žm.}$$

Tokiu būdu paaiškėjo, kad norint, kad tyrimo rezultatai būtų patikimi mažiausiai reikia apklausti 286 savanorius 14 – 29 metų amžiaus dalyvavusius Maltos ordino pagalbos tarnybos socialinėje veikloje per paskutinius 12 mėnesių.

Duomenų rinkimo instrumentas. Prieš pradedant atlikti apklausą buvo parengta anketa (žr. 1 priedą). Formuluoiant anketos klausimus buvo atsižvelgta į darbo tikslą, uždavinius, iškeltas hipotezes bei teorinėje darbo dalyje atliktą analizę. Anketa susideda iš 10 klausimų. Visus klausimus galima suskirstyti į keturis blokus (žr. 6 lentelę).

6 lentelė. *Savanoriškos veiklos motyvacinės funkcijos*

Anketos blokas	Anketos klausimų Nr.	Šaltinis
Socio-demografiniai klausimai	1 -3	-
Respondentų patirties savanoriškoje veikloje vertinimas	4 – 6	(Geiser et al., 2014)
Respondentų įsitraukimo į savanorišką veiklą vertinimas	7	(Conduit et al., 2019)
	8	(Boezeman & Ellemers, 2008; Traeger & Alfes, 2019)
Respondentų savanoriškos veiklos motyvų vertinimas	9	(Alias et al., 2021)
	10	(Li et al., 2016)

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Kaip matyti iš pateiktos lentelės pirmasis klausimų blokas skirtas respondentų socio-demografinių charakteristikų nustatymui. Šis blokas apima klausimus nuo 1 iki 3. Klausimais siekiama nustatyti tyrimo dalyvių lytį, amžių bei socialinę padėtį. Klausimai nuo 4 iki 6 įeina į antrą klausimų bloką, kuris skirtas respondentų patirties savanoriškoje veikloje vertinimui. Jame pateikiami klausimai apie tai, kaip dažnai ir kokioje veikloje savanoriauja respondentai. Taip pat yra klausimas apie savanoriškos veiklos Maltos ordino pagalbos tarnyboje dažnumą. Trečiasis klausimų blokas apima 7 ir 8 klausimą. Klausimai iš šio bloko skirti respondentų įsitraukimo į Maltos ordino pagalbos tarnybos socialines veiklas įvertinimui. Abu klausimai suformuluoti naudojant 5 balų Likerto skalę, kurioje 1 balas reiškia – visiškai nesutinku, o 5 – visiškai sutinku. Septintajame klausime respondentams pateikti teiginiai apie įsitraukimą. Teiginiai suformuluoti remiantis Conduit et al., 2019) tyrime panaudotais teiginiais, kurie padeda atskirai įvertinti teorinėje

darbo dalyje išanalizuotą kognityvinį, emocinį, elgesio, socialinę bei dvasinį įsitraukimą (žr. 7 lentelę).

7 lentelė. *Septinto anketos klausimo teiginių pagrindimas*

Teiginiai	Vertinama dimensija
Net laisvalaikiu galvoju apie Maltos ordino pagalbos tarnybą	Kognityvinis įsitraukimas
Daug laiko praleidžiu galvodamas apie Maltos ordino pagalbos tarnybą	
Didelė mano mąstymo dalis sukasi apie Maltos ordino pagalbos tarnybą	
Teigiamai vertinu savanorystę Maltos ordino pagalbos tarnyboje	Emocinis įsitraukimas
Savanorystė organizacijoje Maltos ordino pagalbos tarnyboje mane džiugina	
Man gera savanoriauti Maltos ordino pagalbos tarnyboje	
Kai tik įmanoma, dalyvauju veikloje, susijusioje su Maltos ordino pagalbos tarnyba	Elgesio įsitraukimas
Noriu dalyvauti su Maltos ordino pagalbos tarnyba susijusioje veikloje	
Savanorystė Maltos ordino pagalbos tarnyboje atitinka mano dvasinius įsitikinimus	Dvasinis įsitraukimas
Savanoriauju Maltos ordino pagalbos tarnyboje, kad patirti dvasinį ryšį	
Maltos ordino pagalbos tarnyba suteikia mano gyvenimui prasmės jausmą dėl savo dvasinės prigimties	
Maltos ordino pagalbos tarnyba praturtina mano dvasingumą	
Savanorystė Maltos ordino pagalbos tarnyboje pagerina mano dvasinį gyvenimą	
Aš gana daug bendrauju Maltos ordino pagalbos tarnyboje	Socialinis įsitraukimas
Man patinka susitikti su kitais žmonėmis, kurie savanoriauja Maltos ordino pagalbos tarnyboje	
Savanoriška veikla Maltos ordino pagalbos tarnyboje daro mane labiau bendruomenės dalimi	
Man patinka savanoriauti Maltos ordino pagalbos tarnyboje dėl to, ką gaunu iš kitų savanorių	

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis Conduit et al., 2019

Aštuntuoju klausimu siekiama įvertinti, kiek Maltos ordino pagalbos tarnyba prisideda prie savanorių įsitraukimo didinimo. Teorinėje darbo dalyje minėta, kad organizacijos gali tai daryti orientuojantis į savanorių emocijas arba užduotį, todėl anketoje pateikti klausimai abejoms orientacijoms įvertinti. 8.1 – 8.3 teiginiai skirti organizacijos palaikymo orientuoto į emocijas įvertinimui, o 8.4 ir 8.5 teiginiai organizacijos palaikymui orientuotam į užduotis.

Ketvirtasis klausimų blokas apima 9 ir 10 anketos klausimus, kurie skirti respondentų motyvacijos vykdyti savanorišką veiklą Maltos ordino pagalbos tarnyboje vertinimui. Jie taip pat suformuluoti naudojant 5 balų Likerto skalę. 9 klausimu siekiama nustatyti, kokie motyvai pagal teorinėje darbo dalyje išanalizuotas savanoriškos veiklos motyvacinės funkcijas labiausiai veikia jaunus Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorius (žr. 8 lentelę).

8 lentelė. Devinto anketos klausimo teiginių pagrindimas

Teiginiai	Vertinama dimensija
Manau, kad svarbu padėti kitiems	Vertybės
Esu nuoširdžiai susirūpinęs dėl konkrečios grupės, kuriai tarnauju.	
Man rūpi tie, kuriems pasisekė mažiau nei aš	
Savanoriška veikla leidžia man įgyti naują požiūrį į dalykus	
Jaučiu užuojautą žmonėms, kuriems reikia pagalbos	
Galiu iširti savo stipriąsias puses	
Galiu išmokti bendrauti su įvairiais žmonėmis	
Galiu daugiau sužinoti apie priežastį, dėl kurios dirbu	
Savanoriška veikla man yra būdas padėti silpnesniems	
Savanoriška veikla yra religinių darbų dalis	
Savanoriška veikla stiprina mano ryšį su mano religija	
Aš savanoriauju, nes mano religija liepia tai daryti	
Manau, kad savanorystė yra religinė pareiga	
Tai būdas gauti atlygį iš Dievo	
Kad ir kaip blogai jaučiausi, savanorystė padeda man tai pamiršti	Supratimas
Savanoriškas darbas atleidžia mane nuo kaltės jausmo, kad man pasisekė labiau nei kitiems	
Savanorystė leidžia jaustis svarbiu	
Savanorystė yra geras pabėgimas nuo mano paties rūpesčių	Saugumas
Savanoriška veikla man padeda spręsti savo asmenines problemas	
Galiu ką nors padaryti dėl man svarbaus tikslo	
Savanorystė leidžia man geriau jaustis	
Savanorystė verčia jaustis reikalingu	Tobulinimas
Savanorystė leidžia man išmokti dalykų per tiesioginę, praktinę patirtį	
Savanoriška veikla kelia mano savigarbą	
Savanorystė yra būdas susirasti naujų draugų	
Galiu užmegzti naujų kontaktų, kurie gali padėti mano verslui ar karjerai	Karjera
Savanoriškos veiklos patirtis gerai atrodys mano gyvenimo aprašyme	
Savanoriška veikla man leidžia išnagrinėti įvairias karjeros galimybes	
Savanorystė man padės sėkmingai dirbti pasirinktoje profesijoje	
Man artimi žmonės nori, kad aš savanoriaučiau	Socialiniai veiksniai
Kiti, su kuriais esu artimas, labai vertina bendruomenės darbą	
Mano draugai savanoriauja.	
Savanorystė yra svarbi veikla žmonėms, kuriuos geriausiai pažįstu	
Mano pažįstami žmonės domisi visuomenine veikla	

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis Alias et al., 2021.

Dešimtas anketos klausimas taip pat skirtas respondentų motyvacijos veiksnių nustatymui, tačiau šiuo atveju siekiama apibrėžti teorinėje darbo dalyje taip pat išanalizuotos išorinės, įvestos, identifikuotos ir vidinės motyvacijos veiksniai. Kiekvienos motyvacijos kategorijoje pateikta po 3 teiginius, kurių vertinimas leistų nustatyti, kokia motyvacija dominuoja tarp respondentų ir atskleisti jaunų Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorių įsitraukimą.

2.2. Tyrimo eigos pristatymas

Tyrimo organizavimas. Tyrimas buvo vykdomas 2023 metų lapkričio – 2024 metų kovo mėnesiais (žr. 9 lentelę). Pirmajame tyrimo etape buvo paruoštas tyrimo instrumentas, suformuluoti anketos klausimai. Šiam tikslui buvo vykdoma mokslinės literatūros analizė, vertinami anksčiau atliktų tyrimų rezultatai. Taip pat šiame etape buvo atrinkti potencialių respondentų elektroniniai paštai, o anketa buvo patalpinta į internetinį anketinės apklausos portalą.

9 lentelė. Tyrimo etapai

Etapas	Datos	Vykdomos veiklos
Pasiruošimas tyrimui	2023 m. lapkritis – 2024 m. sausis	Anketos klausimų formulavimas Tyrimo imties apskaičiavimas Potencialių respondentų elektroninių adresų atranka Anketos talpinimas į internetinį apklausos portalą manoapklausa.lt
Tyrimo vykdymas	2024 m. vasaris - kovas	Nuorodos į anketą siuntimas potencialiems respondentams elektroniniu paštu
Tyrimo rezultatų analizė	2024 m. kovas – balandis	Tyrimo rezultatų sisteminimas analizė taikant aprašomosios statistikos metodus Tyrimo rezultatų įvertinimas ir išvadų bei pasiūlymų formulavimas

Šaltinis: sudaryta darbo autorės

Antrajame etape pradėtas tyrimo vykdymas. Šiam tikslui nuoroda į apklausos anketą buvo išsiųsta potencialiems respondentams – 14 – 29 metų jaunuoliams, kurie 2023 metais savanoriškai dalyvavo Maltos ordino pagalbos tarnybos socialinėje veikloje. Iš viso išsiųsta 500 elektroninių laiškų. 2024 metų kovo mėnesį buvo surinkta 231 atsakymas. Tai reiškia, kad tyrimo metu pavyko pasiekti reprezentatyvią tyrimo imtį ir tyrimo rezultatai yra patikimi.

Paskutiniame tyrimo etape tyrimo rezultatai buvo išanalizuoti taikant aprašomosios statistikos bei koreliacinės regresinės **tyrimo duomenų analizės metodus**. Šiam tikslui naudota Microsoft Excel ir SPSS programinė įranga. Tyrimo rezultatai buvo pateikti grafiškai ir lentelėse bei detaliam išanalizuoti. Atlikta analizė leido suformuluoti išvadas ir pasiūlymus siekiant didinti Maltos ordino jaunų savanorių įsitraukimą į socialinių veiklų vykdymą.

Etikos principai. Visi tyrimo dalyviai tyrime sutiko dalyvauti savanoriškai, laisva valia ir neatligintinai. Prieš pradėdant atsakinėti į klausimus respondentai buvo supažindinti su tyrimo tikslu bei informuoti apie dalyvavimo tyrime anonimiškumą. Informacija apie tai buvo pateikta anketos įvadinėje formoje. Sutikimo forma nebuvo pasirašoma, bet laikoma, kad respondentas susipažinęs su apklausos etikos principais ir nusiuntęs savo atsakymus elektroniniu būdu patvirtinęs

juos sutinka dalyvauti apklausoje. Anketoje nebuvo pateikti klausimai leidžiantis identifikuoti respondento asmenybę, todėl tyrimas yra visiškai anoniminis.

Tyrimo ribotumai. Atliktas tyrimas apėmė tik vienos organizacijos jaunų savanorių įsitraukimą ir neatskleidžia kitų sričių paramos ir labdaros organizacijų savanorių įsitraukimo ir motyvacijos. Kadangi įsitraukimą didele dalimi lemia organizacijos vykdoma veikla ir jos prasmė konkrečiam savanoriui, įsitraukimas ir jo veiksniai kitose organizacijose gali reikšmingai skirtis, todėl šis tyrimas padeda spręsti tik Maltos ordino pagalbos tarnybos jaunų savanorių pritraukimo ir įsitraukimo bei motyvacijos stiprinimo problemą. Tuo tarpu, kitos organizacijos atveju reikėtų vertinti joje veiklą vykdančių savanorių nuomonę.

3. JAUNIMO ĮSITRAUKIMO Į SOCIALINES VEIKLAS MALTOS ORDINO PAGALBOS TARNYBOJE TYRIMO REZULTATAI

3.1. Maltos ordino pagalbos tarnybos socialinės veiklos pristatymas

Lietuvoje veikianti Maltos ordino pagalbos tarnyba Lietuvoje, kitaip vadinama Maltiečiai, yra dalis tarptautinės labdaros organizacijos Maltos ordinas, kuri veikia net 120 šalių. Maltos ordinas – tai katalikų bažnyčios ordinas, kuris vykdo humanitarinę misiją – kovoti su skurdu, atskirtimi, ligomis ir vienatve. Ordino ištakos siekia 1048 m., kai Šventąją Žemę lankantys krikščionys gavo leidimą Jeruzalėje pastatyti bažnyčią, vienuolyną ir ligoninę, kur galėjo rūpintis atvykstančiais piligrimais.

Maltos ordino pagalbos tarnyba Lietuvoje buvo įkurta 1991 metų rudenį, siekiant Lietuvoje sukurti katalikišką labdaros organizaciją, kuri galėtų teikti pagalbą įvairių rasių, tikėjimo ir tautų žmonėms. Šiuolaikinė organizacija jungia apie 2000 nuolatinių savanorių, kurie teikia pagalbą vienišioms senjoroms, vaikams ir paaugliams iš socialiai remtinų šeimų bei neįgaliems ir pabėgėliams 44 Lietuvos vietovėse (Maltos ordino pagalbos tarnyba, 2024b).

Maltos ordino pagalbos tarnyba siekia suteikti pagalbą visiems žmonėms, kurios jos labiausiai reikia, todėl organizacijos veikla yra pakankamai plati (žr. 10 lentelę).

10 lentelė. *Maltos ordino pagalbos tarnybos veikla*

Veiklos kryptis	Apibūdinimas
Pagalba senjorams	Senjorų parama maistu ir pagalba namuose, senjorų dienos centrai ir klubai, senjorų globos namai, įgyvendinami senjorų pagalbos projektai
Pagalba vaikams ir jaunimui	Užimtumas ir maitinimas maltiečių įsteigtuose vaikų dienos centruose, pagalba sunkumų patiriantiems paaugliams skirtuose dienos namuose Kaune, jaunimo iš sunkumus patiriančių šeimų ir turinčių globos patirtį palydėjimo į savarankišką gyvenimą paslauga
Pagalba neįgaliesiems	Kauno miesto ir rajono neįgaliųjų socialinė reabilitacija, vasaros stovykla „Paverskim negalią galia“, maltietiška piligrimystė.
Pagalba pabėgėliams ir migrantams	Karo pabėgėlių registracijos centras Marijampolėje, 11 maltiečių pagalbos Ukrainai, grupių per Lietuvą, karštosios linijos skambučių ir registracijos centras Vilniuje, bendras 5 NVO projektas „Mūsų širdys ir rankos – Ukrainai!“, humanitarinė pagalba, higienos priemonių rinkiniai, kalbos pamokos, laisvalaikis, vaikų užimtumas, pagalba daiktais ir kt.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis (Maltos ordino pagalbos tarnyba, 2023; Maltos ordino pagalbos tarnyba, 2024b)

Kaip matyti iš pateiktos lentelės didžiąją Maltos ordino pagalbos tarnybos veiklos dalį sudaro pagalba vyresnio amžiaus asmenims. Organizacija globoja beveik 3 tūkst. senelių 44 Lietuvos miestuose ir kaimuose ir teikia jiems visapusišką pagalbą pradedant nuo maisto teikimo ir baigiant pagalba buityje bei laisvalaikio užsiėmimais. Be to, 2021 metais organizacija Telšiuose įsteigė savo socialinės globos namus, kuriuose apgyvendina vienišus senuolius negalinčius gyventi savarankiškai. Maltos ordino pagalbos tarnyba taip pat rūpinasi vaikais ir paaugliais iš rizikingų, socialiai remtinų šeimų. Jiems yra sukurti vaikų ir paauglių dienos centrai, kurie jie gali turiningai praleisti savo laisvalaikį. Maltos ordino pagalbos tarnybos savanoriai Marijampolėj, Telšiuose, ir Kaune taip pat teikia palydėjimo į savarankišką gyvenimą paslaugą jaunimui iš globos namų ir sunkumus patiriančių šeimų. Maltiečiai kasmet organizuoja vasaros stovyklas neįgaliems bei neįgaliųjų piligriminės kelionės, vienija ir palaiko neįgaliųjų bočios sporto komandą. Organizacija taip pat teikia pagalbą užsieniečiams, kuri apima palaikymo ir integracijos veiklą (Maltos ordino pagalbos tarnyba, 2024d).

Svarbus Maltos ordino pagalbos tarnybos skiriamasis bruožas nuo kitų labdaros organizacijų yra tas, kad analizuojamos organizacijos veikla apima ne tik pagalbą ir paramą skurstantiems žmonėms, bet ir iš dalies mokamų paslaugų teikimą. Už tokias paslaugas gautos pajamos skiriamos pagalbai vargstantiems. Organizacijos apmokamas paslaugas teikia kvalifikuoti savo sričių specialistai. Maltos ordino pagalbos tarnybos paslaugos apima pavėžėjimo Ambulatorinės slaugos paslaugos namuose paslaugą „Važiuojam“, socialinę globą asmens namuose, pirmosios pagalbos mokymus, ambulatorinės slaugos paslaugas namuose (Maltos ordino pagalbos tarnyba, 2024c). Tai reiškia, kad organizacijos veiklą finansuojama ne tik fizinių ir juridinių asmenų paaukotomis lėšomis, bet dalinai ir pačios organizacijos uždirbtomis pajamomis. Remiantis Maltos ordino pagalbos tarnybos 2022 metų ataskaitos (2023) duomenimis organizacijos pajamos iš tokių paslaugų teikimo sudarė 9 proc. nuo visų organizacijos pajamų.

Maltos ordino pagalbos tarnybos veikla nebūtų įmanoma be savanorių, kurie neatlygintinai ir laisvanoriškai užtikrina pagalbos teikimą pažeidžiamoms visuomenės grupėms. Šiuo metu organizacija vienija beveik 2000 nuolatinių savanorių. Svarbu pabrėžti, kad reikšmingą visų organizacijos savanorių dalį sudaro būtent jaunimas, todėl Maltos ordino pagalbos tarnyboje išskirtas atskiras savanorių padalinys – Jaunieji maltiečiai, kuris savo veiklą pradėjo dar 1993 metais. Jaunieji maltiečiai šiandien apima 500 nuolatinius 14 – 29 metų savanorius 25 Lietuvos vietovėse.

Jaunųjų maltiečių tikslas – suburti jaunus žmones ir padėti formuoti asmenybę per savanorišką veiklą socialinėje srityje. Tai yra ne tik pagalba silpnesniam ar sunkiau gyvenančiam, bet ir aktyvaus, socialiai atsakingo, kūrybingo ir veiklaus jaunimo auginimas. Svarbiausi organizacijos akcentai: socialinė veikla, sielovada, laisvalaikis bei mokymai (Maltos ordino

pagalbos tarnyba, 2024a). Jaunuoliai per socialinę patirtį ne tik ugdo dvasines vertybes ir atjautą, bet ir kaupia bendražmogišką patirtį, pažindami kiekvieną – tiek seną, tiek vienišą, tiek ligotą – žmogų, ir tai palieka neįkainojamą anspaudą visam jų gyvenimui (Maltos ordino pagalbos tarnyba, 2021).

Kaip suaugę maltiečiai, taip ir jaunimas savo pagalbą skiria žemiau skurdo ribos gyvenantiems senjorams, sunkumus patiriančių šeimų vaikams, negalią turintiems žmonėms ir krizių ištiktiems asmenims. Iš viso per 2022 m. jaunieji maltiečiai pagalbą suteikė: 346 senjorams, 129 maltiečių vaikų dienos centrus lankantiems vaikams ir 32 daugiavaikėms šeimoms (Maltos ordino pagalbos tarnyba, 2023).

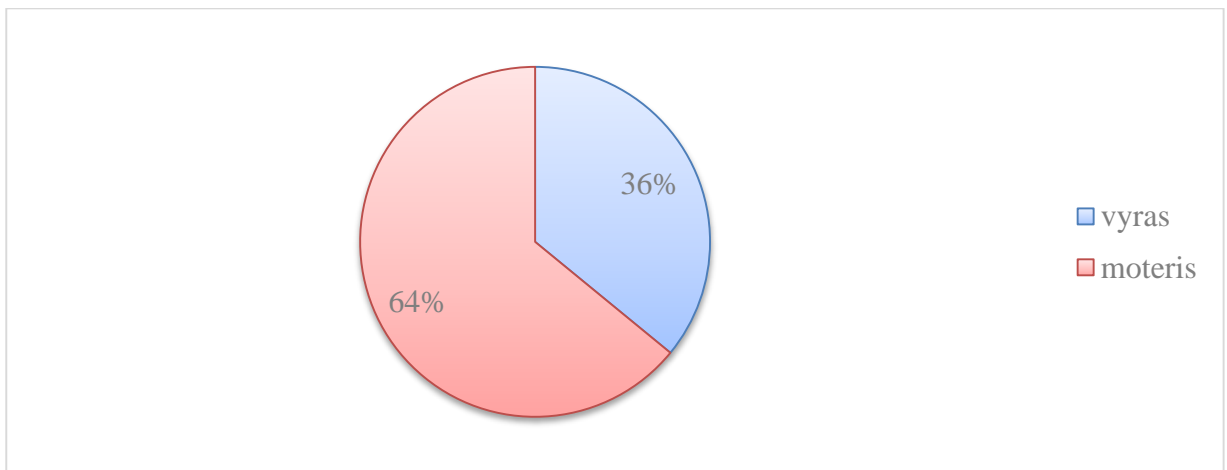
Be tiesioginės pagalbos senjorams ar kitiems pagalbos ieškantiems asmenims vykdo ir kitokias šalies bendruomenei naudingas akcijas. Dalis jaunuolių sudaro Jaunųjų maltiečių mokymų komandą. Ši komanda įgyvendina mokymus, kurie paremti neformaliu ugdymu ir kurių paskirtis jaunuomenės stiprinimas. Mokymai organizuojami tokiomis temomis: organizacijos vertybės, sielovada, etika, komandos formavimas, savanorių pritraukimas, naujų veiklų kūrimas, projektų rašymo pagrindai, asmeninis augimas ir kt. Kasmet vykstantis nacionalinis renginys „Gerų darbų savaitgalis“ suburia Jaunuosius maltiečius kartu daryti gerus darbus. Tokie renginiai užtriktina bendradarbiavimo ir savanoriškos veiklos įgūdžių stiprinimą, skatinamas jaunų savanorių kūrybiškumas, atjauta ir pagarba vargstantiems žmonėms. Siekiant populiarinti pirmosios pagalbos mokymąsi ir praktikavimą tarp Lietuvos moksleivių Maltos ordino pagalbos tarnyba organizavo Jaunų mokyklos paramedikų komandą. Šis projektas suburia moksleivius ir apmoka juos svarbiausių įgūdžių. Taip moksleiviai tampa pagalbininkais, galinčiais nelaimės atveju skubiai suteikti pirmąją pagalbą ne tik mokymo įstaigoje, bet ir vietos bendruomenėje. Jaunimas aprūpinamas reikiamomis priemonėmis, jie nuolat atnaujina žinias ir praktikuojasi, dalyvauja tarpmokyklinėse varžybose šalies mastu ir užsienyje (Maltos ordino pagalbos tarnyba, 2024a)

Apibendrinant Maltos ordino pagalbos tarnybos socialinės veiklos organizavimą, galima teigti, kad organizacija yra tarptautinės labdaros ir paramos organizacijos Maltos ordinas padalinys Lietuvoje veikiantis nuo 1991 metų. Maltiečiai teikia visapusišką pagalbą vyresnio amžiaus vienišiams žmonėms, vaikams ir paaugliams iš nepasiturinčių šeimų, neįgaliems bei pabėgėliams ir migrantams. Organizacijos veikla didžiąja dalimi vykdoma savanorių pastangomis. Per ilgą organizacijos veikimo Lietuvoje laikotarpį jai pavyko suburti apie 2000 savanorių komandą, kurie paslaugas teikia daugiau nei 40 šalies vietovių. Reikšmingą savanorių dalį sudaro jauni, 14 – 29 metų savanoriai. 2022 metais tokie savanoriai sudarė ketvirtadalį visų organizacijos nuolatinių savanorių. Kadangi organizacijoje suburtas atskiras jaunų savanorių padalinys „Jauni maltiečiai“, jai labai svarbu gerai suprasti jaunų savanorių motyvaciją bei pažinti jaunimo įsitraukimo į savanorišką socialines veiklas veiksnius.

3.2. Tyrimo rezultatų analizė

Apibrėžiant Maltos ordino pagalbos tarnybos veiklą Lietuvoje nustatyta, kad organizacijoje svarbią vietą užima jauni savanoriai, nes jie sudaro ketvirtadalį visų nuolatinių organizacijos savanorių. Be to, jauni savanoriai pasižymi didesniu aktyvumu ir entuziazmu, todėl įgyvendina organizacijai svarbias veiklas. Jauni savanoriai tapę suaugusiais dažnai pasilieka organizacijoje ir tęsia savo kilnų darbą, bet siekiant užtikrinti tokių savanorių lojalumą svarbu tinkamai juos motyvuoti, užtikrinti didesnę jų įsitraukimą į organizacijos vykdomą veiklą. Dėl šios priežasties svarbu analizuoti būtent jaunų savanorių įsitraukimą į savanorišką socialinę veiklą. Šiam tikslui buvo atlikta jaunų Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorių anketinė apklausa, kurios rezultatai analizuojami šiame darbo poskyryje.

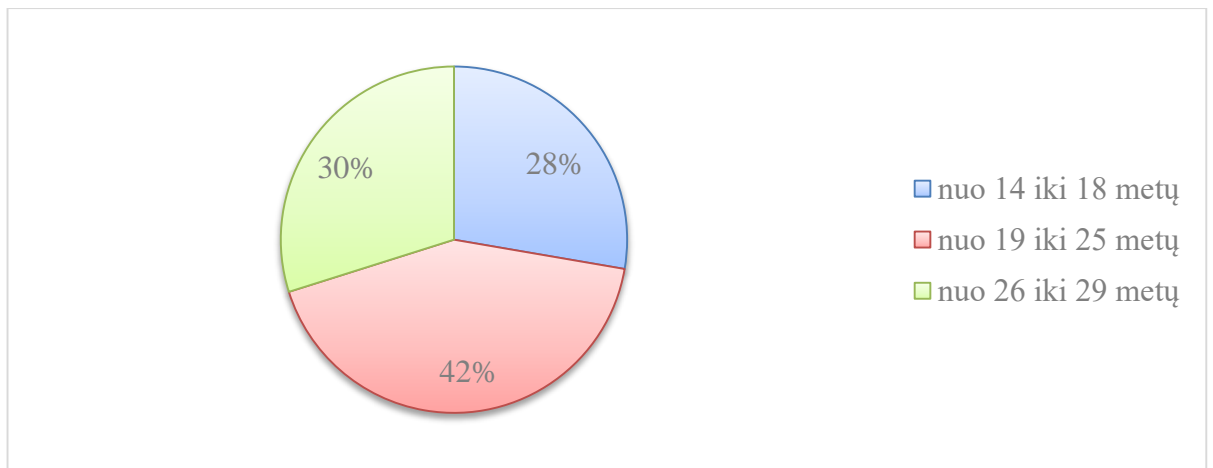
Atlikus Maltos ordino pagalbos tarnybos jaunų savanorių anketinę apklausą, surinkti duomenys buvo susisteminti ir Microsoft Excel programos pagalba. Programos pagalba buvo apskaičiuota procentinė atskirų atsakymų dalis uždariems anketos klausimams bei vidutiniai dydžiai klausimams, kur buvo panaudota Likerto skalė. Iš viso apklausoje dalyvavo 231 jaunas (14 – 29 metų) Maltos ordino pagalbos tarnybos savanoris, tad tyrimo rezultatai analizuojami remiantis 231 respondento atsakymais. Apklausoje dalyvavo daugiau moterų, nei vyrų (žr. 7 pav.).

7 pav. Respondentų paskirstymas pagal lytį, proc.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Taigi, beveik du trečdalius (64 proc.) respondentų sudarė jaunos moterys. Tai beveik atitinka oficialius Maltos ordino pagalbos tarnybos statistinius duomenis apie jaunų savanorių paskirstymą pagal lytį, kurie rodo kad didesnę dalį jaunų organizacijos savanorių sudaro moterys. Tuo tarpu jaunų savanorių paskirstymas pagal amžių yra beveik tolygus (žr. 8 pav.).

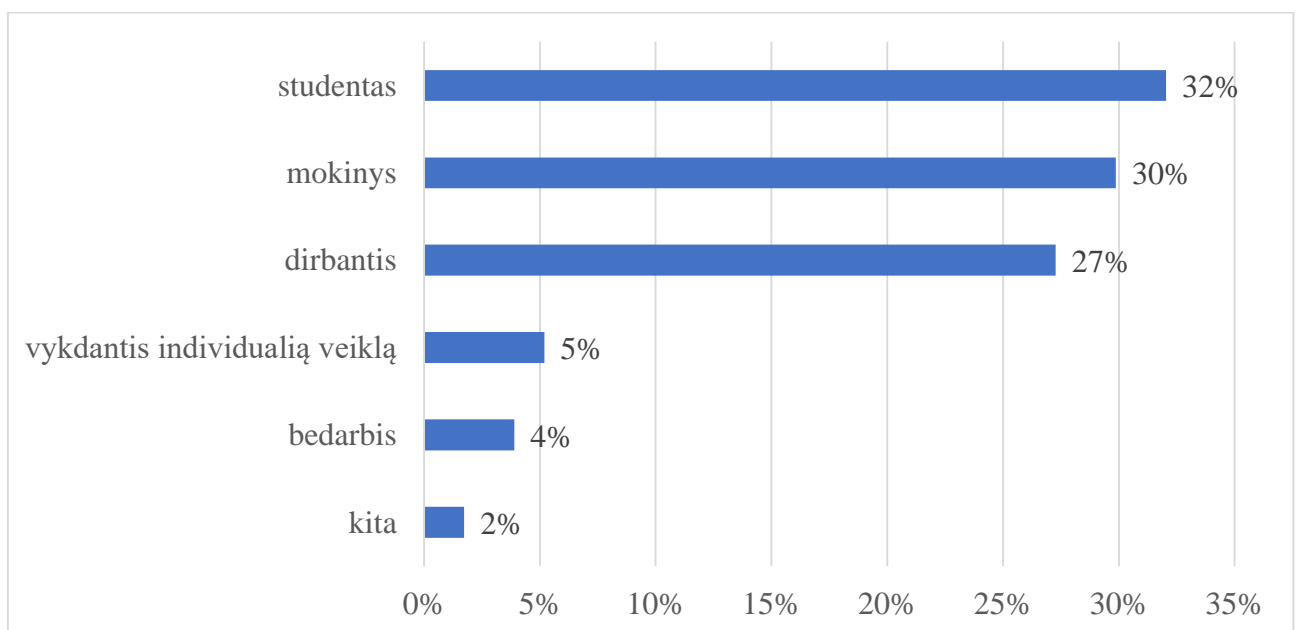

8 pav. Respondentų paskirstymas pagal amžių, proc.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Kaip matyti iš pateikto paveikslo šiek tiek išsiskiria 19-25 metų amžiaus grupė, nes joje yra daugiausiai respondentų (42 proc.). Šiek tiek mažiau (30 proc.) respondentų sudarė vyriausio, 26 – 29 metų, amžiaus savanoriai. Mažiausią dalį tyrimo dalyvių sudarė jauniausieji savanoriai, kurių amžius svyruoja nuo 14 iki 18 metų. Jų dalis nuo bendro respondentų skaičiaus sudarė 28 proc. Gauti rezultatai gali būti susiję su nepakankamu šios amžiaus grupės atstovų suvokimu apie savanorišką socialinės veiklos svarbą bei žinojimu, kur jų darbas gali būti naudingas.

Suskirsčius respondentus pagal socialinį statusą, paaiškėjo, kad didžiausią tyrimo dalyvių dalį sudaro studentai ir mokiniai (žr. 9 pav.).

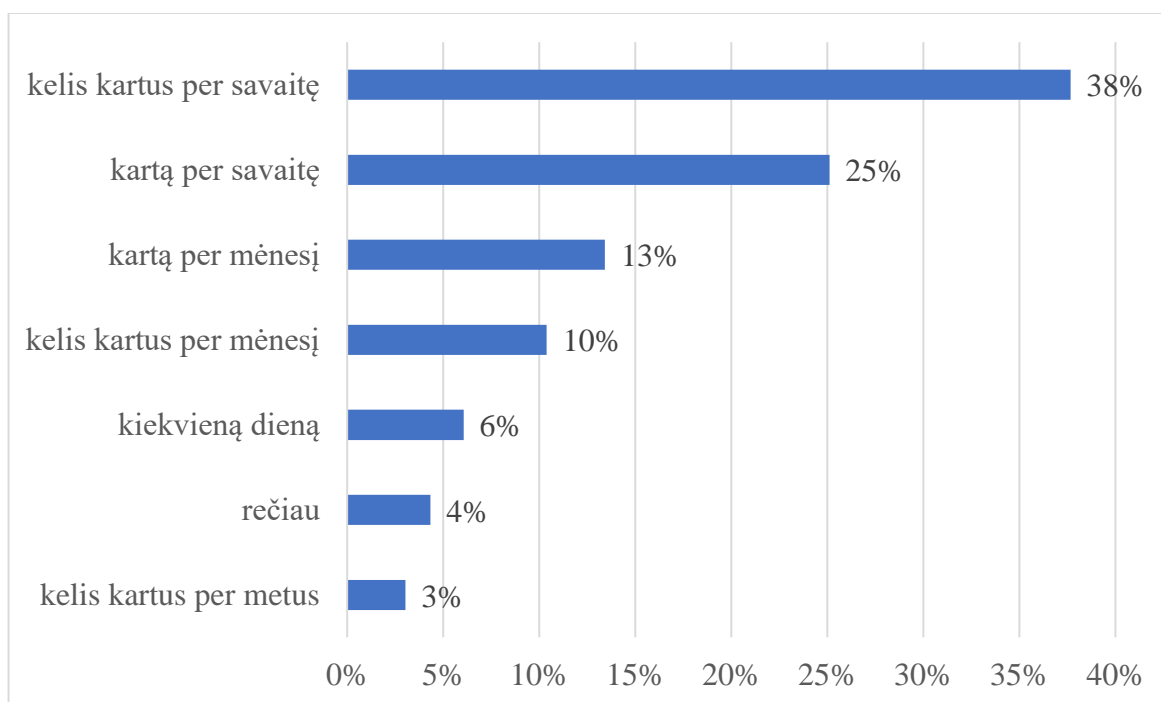
9 pav. Respondentų paskirstymas pagal socialinę padėtį, proc.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Kaip matyti iš pateikto paveikslo studentai ir mokiniai kartu sudarė 62 proc. nuo bendro respondentų skaičiaus. Studentų dalis buvo šiek tiek didesnė ir sudarė 32 proc., o mokiniai sudarė 30 proc. tyrimo dalyvių. Tai atitinka respondentų paskirstymą pagal amžių. Toks respondentų paskirstymas pagal socialinę padėtį gali būti susijęs su tuo, kad mokiniai ir studentai turi šiek tiek daugiau laisvo laiko, kurį gali skirti savanoriškai veiklai. Be to, tokio amžiaus ir socialinės padėties žmonės gali būti dar neapsisprendę kuo nori būti gyvenime ir per savanorišką veiklą bando pažinti save. Kita vertus, nemaža dalį apklaustųjų (27 proc.) sudarė dirbantys jauni savanoriai. Respondentų priklausančių kitiems socialiniams statusams dalis buvo nereikšminga.

Išanalizavus respondentų socio-demografines charakteristikas nustatyta, kad tyrime daugiausiai dalyvavo jaunų moteriškos lyties 19 – 25 metų studentų. Tai atitinka Maltos ordino pagalbos tarnybos duomenis apie nuolatinius savanorius.

Prieš pradėdant analizuoti respondentų įsitraukimą į savanorišką socialinę veiklą Maltos ordino pagalbos tarnyboje, tikslinga pažinti bendrą savanorių patirtį savanoriškoje veikloje. Dėl šios priežasties anketoje respondentai buvo paklausti apie tai, kaip dažnai visumoje savanoriauja ir kokio pobūdžio savanoriškoje veikloje jiems teko dalyvauti. Nustatyta (žr. 10 pav.), kad didžioji dalis apklausoje dalyvavusių jaunų savanorių savanoriauja pakankamai dažnai: kartą arba kelis kartus per savaitę.

10 pav. Respondentų paskirstymas pagal savanoriškos veiklos vykdymo dažnį, proc.

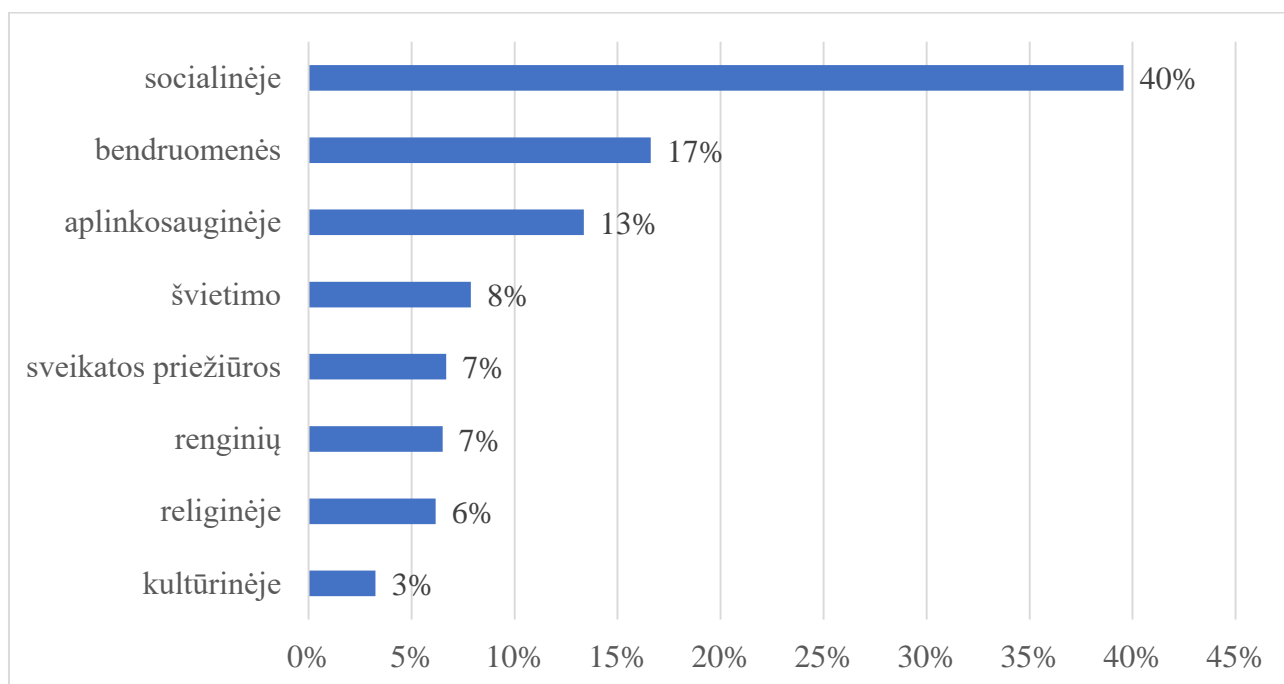
Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Kaip matyti iš pateikto paveikslo beveik du trečdaliai respondentų savanoriškai veiklai skiria pakankamai daug laiko ir bent kartą (25 proc.) ar kelis kartus (38 proc.) per savaitę

savaniauja kažkokioje veikloje. Daug mažesnė respondentų dalis (10 proc.) savanorišką veiklą vykdo kelis kartus per mėnesį, o vieną dieną per mėnesį savanoriškai veiklai skiria 13 proc. respondentų. Kiekvieną dieną savanoriškoje veikloje dalyvauja labai maža apklaustų savanorių. Jų dalis sudarė tik 6 proc.

Tokie apklausos rezultatai yra natūralūs, nes jauni žmonės be savanoriškos veiklos turi daug kitų užsiėmimų ir norų, todėl negali savanoriauti kiekvieną dieną. Kita vertus, faktas, kad didžioji dalis respondentų savanorišką veiklą vykdo bent kartą per savaitę rodo, kad apklausoje dalyvavę savanoriai yra nuolatiniai ir rimtai nusiteikę neatlygintinai padėti kitiems.

Teorinė temos analizė atskleidė, kad žmonės norintys neatlygintinai padėti kitiems gali rinktis iš daugybės įvairių savanoriškų veiklų. Dėl šios priežasties, nustatant respondentų patirtį savanoriškoje veikloje svarbu buvo nustatyti, kokią savanorišką veiklą teko vykdyti tyrimo dalyviams. Anketoje buvo pateiktas atitinkamas klausimas, kuriame respondentai galėjo pasirinkti kelis atsakymų variantus (žr. 11 pav.). Tyrimo duomenys rodo, kad didžioji dalis tyrimo dalyvių (40 proc.) nurodė, kad jiems teko dalyvauti socialinėje savanoriškoje veikloje. Dar 17 proc. nurodė, kad savanoriavo bendruomenės veikloje.

11 pav. Respondentų paskirstymas pagal vykdytos savanoriškos veiklos pobūdį, proc.

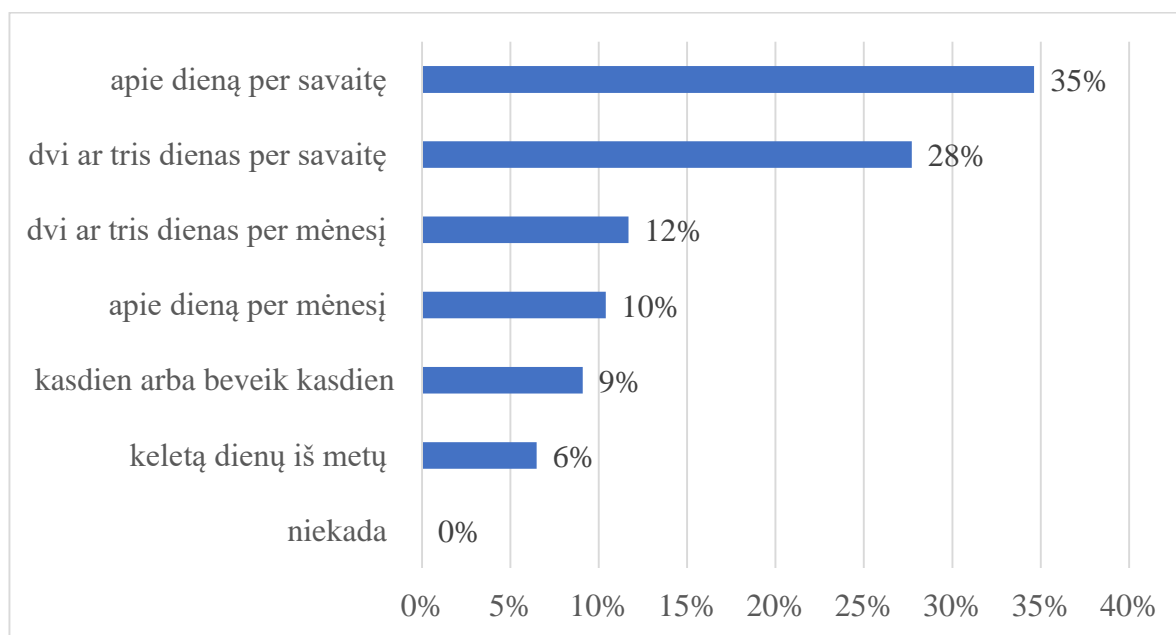
Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Kitose savanoriškose veiklose (renginių, religinėje, kultūrinėje, švietimo ir sveikatos priežiūros) dalyvaujančių respondentų dalis buvo nereikšminga ir sudarė mažiau kaip 10 proc. Šie tyrimo rezultatai atliepia Tkach Kostyk et al. (2023) išvadą, kad socialinė savanoriška veikla yra populiariausia savanorystės forma. Kita vertus, gauti tyrimo rezultatai gali būti susiję su tuo, kad

apklausoje dalyvavo tik Maltos ordino pagalbos tarnybos savanoriai, o ši organizacija vykdo socialinę veiklą, todėl daugelis tyrimo dalyvių nurodė, kad dalyvavo socialinėje savanoriškoje veikloje, o kitos veiklos buvo minimos daug rečiau.

Atlikus tyrimo rezultatų analizę, nustatyta, kad didžioji dalis respondentų kas savaitę skiria dalį savo laiko socialinei savanoriškai veiklai. Tokie tyrimo rezultatai atskleidžia pakankamą respondentų įsitraukimą į savanorišką veiklą ir rodo, kad dėl tam tikrų priežasčių jiems svarbu neatlygintinai vykdyti visuomenei naudingą veiklą.

Tyrimu siekta nustatyti, kaip dažnai tyrimo dalyviai savanoriauja Maltos ordino pagalbos tarnyboje (žr. 12 pav.). Didžioji dalis respondentų (35 proc.) Maltos ordino pagalbos tarnyboje savanorišką socialinę veiklą vykdo vieną dieną per savaitę. Dar 28 proc. apklaustų jaunų savanorių šiai veiklai skiria dvi ar tris dienas per savaitę. 12 proc. tyrimo dalyvių nurodė, kad Maltos ordino pagalbos tarnyboje savanoriauja kelis kartus per mėnesį. Tokie apklausos rezultatai atskleidžia, kad didžioji dalis apklaustų jaunų Maltos ordino pagalbos savanorių yra linkę reguliariai veikti organizacijoje, o tai atskleidžia jų įsitraukimą į šios organizacijos veiklą bei norą teikti pagalbą socialiai pažeistiems asmenims.

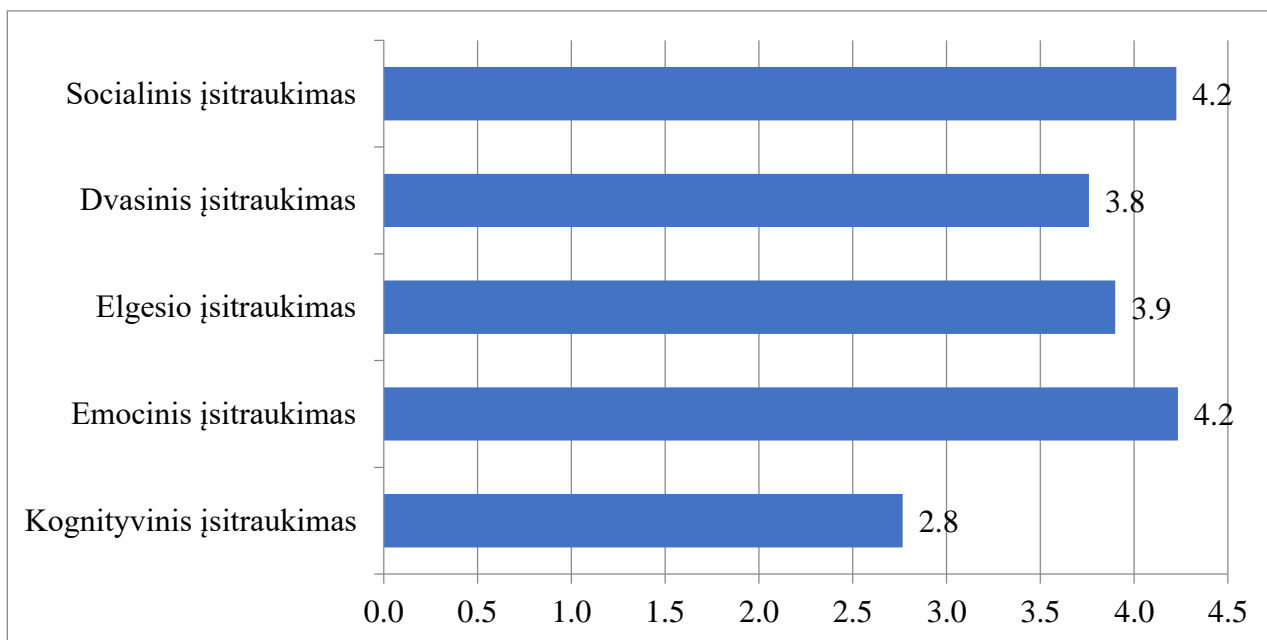

12 pav. Respondentų paskirstymas pagal Maltos ordino pagalbos tarnyboje vykdytos savanoriškos veiklos dažnį, proc.

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Tyrimo metu siekiant įvertinti Maltos ordino pagalbos tarnybos jaunų savanorių įsitraukimą, buvo įvertinti kiekvienos iš įsitraukimo dedamųjų pasireiškimai. Atsižvelgiant į tai respondentai pagal 5 balų skalę turėjo įvertinti kiekvienai dedamajai priskirtus teiginius naudojant 5 balų skalę, kur 5 – visiškai sutinku, o 1 – visiškai nesutinku. Surinkus respondentų atsakymus buvo

apskaičiuotas vidutinis kiekvieno teiginio bei kiekvienos dedamosios įvertinimas. Apibendrintas kiekvienos dedamosios įvertinimas pateiktas 13 paveiksle.

13 pav. Respondentų įsitraukimo į Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorišką veiklą dedamųjų vertinimas, balais

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Tyrimas atskleidė, kad labiausiai pasireiškia emocinis ir socialinis jaunų savanorių įsitraukimas į Maltos ordino pagalbos tarnybos socialinę savanorišką veiklą. Abi šios dedamosios vidutiniškai įvertintos 4.2 balais. Emocinis įsitraukimas atskleidžia, kad jauni savanoriai savanoriaudami Maltos ordino pagalbos tarnyboje patiria pozityvias emocijas. Išanalizavus, kiek vidutiniškai balų respondentai skyrė kiekvienam iš anketoje pateiktų šios dimensijos teiginių (žr. 11 lentelę), paaiškėja, kad visi jie įvertinti daugiau nei 4 balais, kas rodo, kad daugelis respondentų teigiamai vertina savanorystę Maltos ordino pagalbos tarnyboje ir ši veikla jiems yra maloni. Socialinį įsitraukimą respondentai taip pat vidutiniškai įvertino 4.2 balais, kas rodo, kad savanoriška veikla Maltos ordino pagalbos tarnyboje leidžia jiems formuoti palankius tarpasmeninius santykius su kitais veikėjais. Įvertinus kiek balų vidutiniškai respondentai skyrė kiekvienam iš šios dimensijos teiginių (žr. 11 lentelę), paaiškėja, kad visi jie taip pat įvertinti daugiau nei 4 balais. Tai parodo, kad jauni Maltos ordino pagalbos tarnybos savanoriai pakankamai daug bendrauja savanoriškos veiklos metu ir jiems patinka, kad tai suteikia jiems galimybę pažinti naujus žmones. Kitos įsitraukimo į Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorišką socialinę veiklą dedamosios įvertintos mažiau nei 4 balais.

11 lentelė. Su įsitraukimo dedamosiomis susijusių anketos teiginių vertinimas, balais

Dedamoji	Teiginys	Vidutinis įvertinimas
Kognityvinis įsitraukimas	Net laisvalaikiu galvoju apie Maltos ordino pagalbos tarnybą	2.3
	Daug laiko praleidžiu galvodamas apie Maltos ordino pagalbos tarnybą	3.1
	Didelė mano mąstymo dalis sukasi apie Maltos ordino pagalbos tarnybą	2.9
Vidurkis		2.8
Emocinis įsitraukimas	Teigiamai vertinu savanorystę Maltos ordino pagalbos tarnyboje	4.3
	Savanorystė organizacijoje Maltos ordino pagalbos tarnyboje mane džiugina	4.0
	Man gera savanoriauti Maltos ordino pagalbos tarnyboje	4.4
Vidurkis		4.2
Elgesio įsitraukimas	Kai tik įmanoma, dalyvauju veikloje, susijusioje su Maltos ordino pagalbos tarnyba	3.3
	Noriu dalyvauti su Maltos ordino pagalbos tarnyba susijusioje veikloje	4.5
Vidurkis		3.9
Dvasinis įsitraukimas	Savanorystė Maltos ordino pagalbos tarnyboje atitinka mano dvasinius įsitikinimus	3.1
	Savanoriauju Maltos ordino pagalbos tarnyboje, kad patirti dvasinį ryšį	3.3
	Maltos ordino pagalbos tarnyba suteikia mano gyvenimui prasmės jausmą dėl savo dvasinės prigimties	4.0
	Maltos ordino pagalbos tarnyba praturtina mano dvasingumą	4.1
	Savanorystė Maltos ordino pagalbos tarnyboje pagerina mano dvasinį gyvenimą	4.3
Vidurkis		3.8
Socialinis įsitraukimas	Aš gana daug bendrauju Maltos ordino pagalbos tarnyboje	4.4
	Man patinka susitikti su kitais žmonėmis, kurie savanoriauja Maltos ordino pagalbos tarnyboje	4.3
	Savanoriška veikla Maltos ordino pagalbos tarnyboje daro mane labiau bendruomenės dalimi	4.0
	Man patinka savanoriauti Maltos ordino pagalbos tarnyboje dėl to, ką gaunu iš kitų savanorių	4.2
Vidurkis		4.2

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

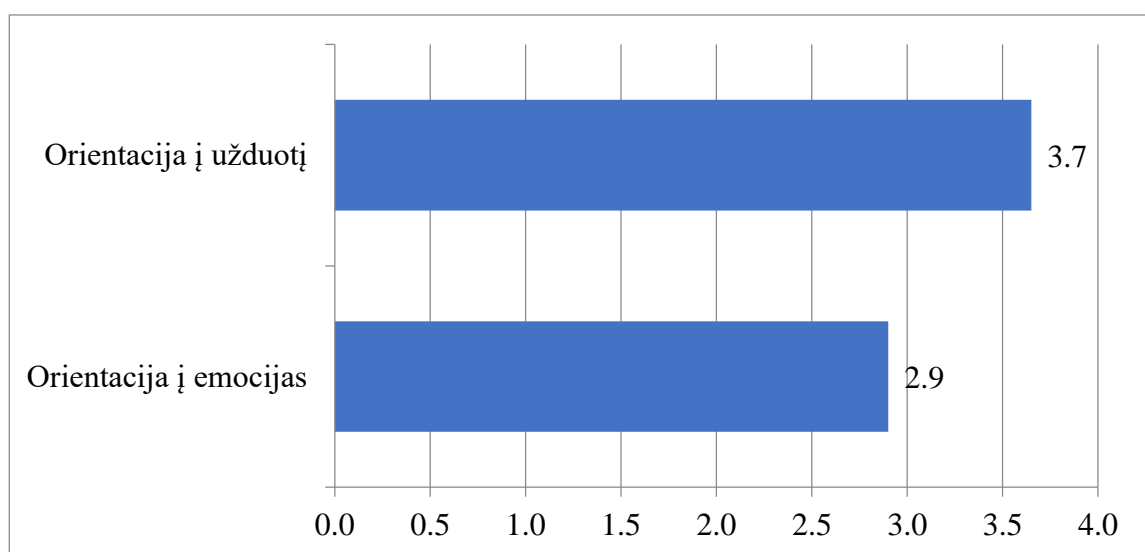
Elgesio įsitraukimo teiginiams respondentai vidutiniškai skyrė 3.9 balo. Tai atskleidžia, kad nors jauni savanoriai jaučia mažesnę elgesio įsitraukimą, nei emocinį ir socialinį, tačiau vis dėl to elgesio įsitraukimas yra pakankamai reikšmingas. Elgesio įsitraukimo dimensija aprėpia savanorio laiką, energiją ir fizines pastangas, vadinasi jauni Maltos ordino pagalbos savanoriai skiria pakankamai daug savo laiko ir jėgų šiai savanoriškai veiklai. Išanalizavus atskirų šios dimensijos teiginių (žr. 11 lentelę) vertinimą, paaiškėjo, kad elgesio įsitraukimą labiausiai lemia vidinis savanorių noras, nes būtent teiginys „Noriu dalyvauti su Maltos ordino pagalbos tarnyba susijusioje veikloje“ vidutiniškai įvertintas 4.5 balais.

Šiek tiek mažiau, vidutiniškai 3.8 balais, įvertintas dvasinis savanorių įsitraukimas. Tokie tyrimo rezultatai parodo, kad dalis respondentų jaučia gilesnę prasmės ryšį atsirandantį vykdant savanorišką veiklą analizuojamojoje organizacijoje. Išanalizavus atskirų teiginių vertinimą (žr. 11 lentelę) paaiškėjo, kad savanoriška socialinė veikla Maltos ordino pagalbos tarnyboje suteikia jauniems savanoriams prasmės jausmą, praturtina jų dvasingumą bei pagerina jų dvasinį gyvenimą.

Mažiausiai balų respondentai skyrė kognityvinio įsitraukimo dimensijos teiginiams. Kaip matyti iš 13 paveikslo ši savanorių įsitraukimo dedamoji vidutiniškai įvertinta 2.8 balais. Tai reiškia kad jauni savanoriai neskiria daug protinių pastangų siekdami suprasti ir racionalizuoti savo patirtį savanoriaujant Maltos ordino pagalbos tarnyboje. Vertinant atskirų teiginių vidutinius balus (žr. 11 lentelę), atskleista, kad jauni savanoriai neskiria daug laiko galvodami apie savanorystę Maltos ordino pagalbos tarnyboje.

Taigi, labiausiai pasireiškia jaunų savanorių emocinis ir socialinis įsitraukimas, tuo tarpu kognityvinis įsitraukimas yra mažiau svarbus jauniems savanoriams. Didesnis emocionalumas ir aktyvesnis visuomeninis gyvenimas yra būdingi jauniems žmonėms, todėl tokie tyrimo rezultatai gali būti paaiškinti jaunimo prigimtimi.

Siekiant įvertinti, kiek Maltos ordino pagalbos tarnyba skiria dėmesio savanorių emocijoms bei užduotims, respondentams anketoje buvo pateikti kiekvienai iš šių dimensijų atitinkantys teiginiai, kuriuos respondentai turėjo įvertinti pagal 5 balų skalę, kur 5 – visiškai sutinku, o 1 – visiškai nesutinku. Surinkus respondentų atsakymus buvo apskaičiuota, kiek vidutiniškai balų skirta kiekvienam iš teiginių ir kartu bendrai visai dimensijai. Apklausos rezultatai šiuo klausimu pateikti 14 paveiksle.

14 pav. Respondentų Maltos ordino pagalbos tarnybos gebėjimo įtraukti jaunus savanorius į savanorišką veiklą dedamųjų vertinimas, balais

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Kaip matyti iš pateikto paveikslo Maltos ordino pagalbos tarnyba siekdama padidinti jaunų savanorių įsitraukimą į savanorišką socialinę veiklą organizacijoje labiau orientuojasi į užduotis (3,7 balo), nei į savanorių emocijas (2,9 balo). Kita vertus, orientacijos į užduotis vertinimas rodo nepakankamas Maltos ordino pagalbos tarnybos pastangas padidinti savanorių įsitraukimą per pagalbą įgyvendinant savanoriams pavestas užduotis. Išanalizavus atskirų šios dimensijos teiginių vertinimą (žr.12 lentelę), nustatyta, kad Maltos ordino pagalbos tarnyba nepakankamai padeda savanoriams atlikti savanorišką darbą, nes teiginys „Maltos ordino pagalbos tarnyba pakankamai padeda man atlikti savanorišką darbą“ vidutiniškai įvertintas 3.4 balais.

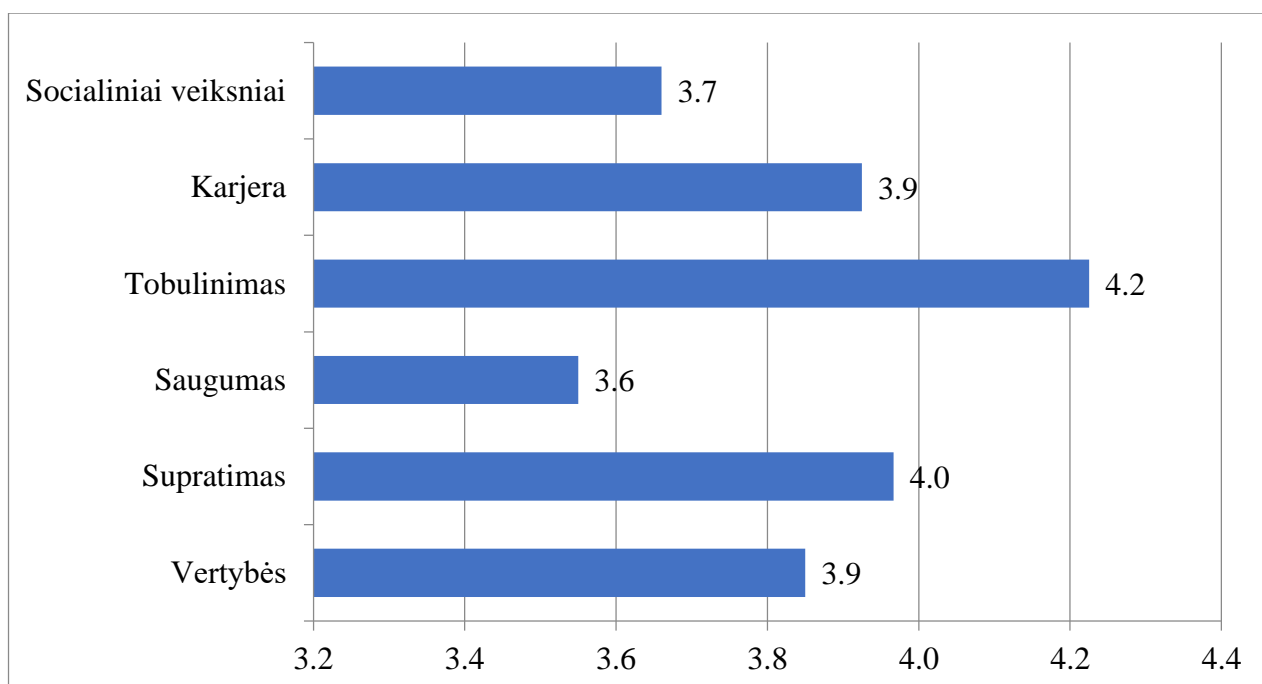
12 lentelė. *Teiginių susijusių su Maltos ordino pagalbos tarnybos gebėjimu įtraukti jaunus savanorius vertinimas*

Dedamoji	Teiginys	Vidutinis įvertinimas
Orientacija į emocijas	Maltos ordino pagalbos tarnyba vertina savo savanorių pastangas	3.1
	Maltos ordino pagalbos tarnyba savo savanoriams dažnai praneša, kad ji vertina jų pastangas	3.2
	Maltos ordino pagalbos tarnyba išreiškia dėkingumą savo savanoriams	2.4
Vidurkis		2.9
Orientacija į užduotį	Maltos ordino pagalbos tarnyba pakankamai padeda man atlikti savanorišką darbą	3.4
	Maltos ordino pagalbos tarnyba pataria ir padeda man atlikti savanorišką darbą	3.9
Vidurkis		3.7

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Maltos ordino pagalbos tarnybos orientacija į emocijas yra dar mažesnė, nes respondentai teiginius susijusius su šia dimensija vidutiniškai įvertino 2.9 balais. Tokie apklausos rezultatai rodo, kad analizuojama organizacija nepakankamai įvertina savanorių pastangas ir išreiškia dėkingumą jauniems savanoriams už jų vykdomą darbą. Anketoje pateiktam teiginiui „Maltos ordino pagalbos tarnyba išreiškia dėkingumą savo savanoriams“ respondentai vidutiniškai skyrė 2.4 balo, kas atskleidžia, kad savanoriai nesijaučia pakankamai įvertinti, o Maltos ordino pagalbos tarnyba pamiršta padėkoti jaunimui už skiriamą laiką ir jėgas. Nepakankamas jaunų savanorių pastangų įvertinimas gali neigiamai veikti jų įsitraukimą ir sumažinti motyvaciją vykdyti savanorišką socialinę veiklą organizacijoje.

Mokslinės literatūros analizė atskleidė, kad daugelis tyrimų nagrinėjusių savanorių įsitraukimą į socialines veiklas gilinasi į asmeninius savanorių poreikius ir jų prosocialinę motyvaciją. Funkciniu požiūriu išskiriamos šešios motyvacinės funkcijos, todėl anketoje respondentų vertinimui buvo pateikti teiginiai nusakantys kiekvienos funkcijos pasireiškimą. 15 paveiksle pateiktas apibendrintas visų motyvacinių funkcijų teiginių vertinimas.

15 pav. Respondentų motyvų pagal savanoriškos veiklos motyvacinės funkcijas vertinimas, balais

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Nustatyta, kad vienas pagrindinių savanorių motyvų yra tobulinimo siekis. Šios dimensijos teiginiai vidutiniškai įvertinti 4.2 balais. Tai rodo, kad reikšminga tyrimo dalyvių dalis savanoriškoje veikloje dalyvauja siekdami sustiprinti savigarbą per kitų žmonių būtiniausių poreikių tenkinimą. Visi šios dimensijos teiginiai vidutiniškai įvertinti daugiau nei 4 balais (žr. 13 lentelę), tačiau daugiausiai balų vidutiniškai skirta teiginiui „Savanorystė verčia jaustis reikalingu“, kuris vidutiniškai įvertintas 4.4 balais. Tai byloja apie stiprų jaunų žmonių poreikį būti reikalingu.

13 lentelė. Aukščiausiai įvertintų teiginių susijusių su funkcijomis vertinimas, balais

Dedamoji	Teiginys	Vidutinis įvertinimas
Tobulinimas	Savanorystė verčia jaustis reikalingu	4.4
	Savanorystė leidžia man išmokyti dalykų per tiesioginę, praktinę patirtį	4
	Savanoriška veikla kelia mano savigarbą	4.3
	Savanorystė yra būdas susirasti naujų draugų	4.2
Vidurkis		4.2
Supratimas	Kad ir kaip blogai jaučiausi, savanorystė padeda man tai pamiršti	3.1
	Savanoriškas darbas atleidžia mane nuo kaltės jausmo, kad man pasisekė labiau nei kitiems	4.3
	Savanorystė leidžia jaustis svarbiu	4.5
Vidurkis		4.0

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Pakankamai reikšmingai išsiskyrė ir supratimo motyvacinė funkcija, kurios teiginiai vidutiniškai įvertinti 4 balais. Tokie tyrimo rezultatai parodo, kad jauni savanoriai vykdydami savanorišką veiklą Maltos ordino pagalbos tarnyboje siekia minimizuoti kaltės jausmą dėl to, kad jiems pasisekė daugiau bei pasijausti svarbiais. Kaip matyti iš 14 lentelėje pateikto atskirų teiginių vertinimo būtent teiginiai „Savanoriškas darbas atleidžia mane nuo kaltės jausmo, kad man pasisekė labiau nei kitiems“, „Savanorystė leidžia jaustis svarbiu“ ir „Savanoriškas darbas suteikia galimybę įgyti patirties, įgyti naujų įgūdžių ir tapti kompetentingu tam tikros srities veikėju“ vidutiniškai įvertinti didžiausiais balais.

Tyrimo rezultatai dalinai patvirtino teiginį, kad vertybės gali būti stiprus dalyvavimo savanoriškoje veikloje motyvas, nes su vertybėmis susiję teiginiai vidutiniškai buvo įvertinti 3.9 balais. Tačiau svarbu pažymėti, kad vertybių dimensiją anketoje nusakė daugiausiai teiginių, o respondentai atskirus šios dimensijos teiginius įvertino labai mažu balu, tuo tarpu, kai kiti iš jų įvertinti reikšmingai aukštesniais balais. Tad tarp atskirų vertybių dimensijos teiginių buvo didelis vidutinio vertinimo balo atotrūkis (žr. 14 lentelę).

Pavyzdžiui, toks teiginys kaip „Man svarbu padėti kitiems“ vidutiniškai įvertintas 4.7 balo, tuo tarpu, kai teiginys „Tai būdas gauti atlygį iš Dievo“ vidutiniškai surinko tik 3 balus arba „Aš savanoriauju, nes mano religija liepa taip daryti“—2.9 balo. Detaliau išanalizavus atskirų teiginių vertinimą galima pažymėti, kad vertybės iš tiesų gali būti stiprus savanorystės motyvas, tačiau ne visos vertybės vienodai svarbios. Atskirų teiginių vertinimas atskleidžia, kad daugelis respondentų vykdo savanorišką socialinę veiklą, nes mano, kad svarbu padėti kitiems (4.7 balo) ir jaučia užuojautą žmonėms (4.5 balo), kuriems reikia pagalbos bei ieško būdų padėti silpnesniems (4.6 balo). Vadinas, galima daryti išvadą, kad reikšminga jaunų Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorių dalis dalyvauja organizacijos socialinėje veikloje dėl savo vertybių susijusių su parama ir pagalba kitiems bei empatija.

Tyrimo duomenų analizė rodo, kad daliai respondentų dalyvavimas Maltos ordino pagalbos tarnybos organizuojamoje savanoriškoje veikloje yra būdas siekti savo karjeros aukštumų. Vidutiniškai teiginiai susiję su šia motyvacinė funkcija įvertinti 3.9 balo. Tačiau įvertinus atskiriems teiginiams skirtus balus (žr. 14 lentelę), paaiškėja, kad vis tik didesnė respondentų dalis mano, kad savanorystė Maltos ordino pagalbos tarnybos socialinėje veikloje leis jiems išbandyti įvairias karjeros galimybes (4.3 balo) bei patobulinti savo gyvenimo aprašymą (4.2 balo). Kita vertus, jauni savanoriai nemano, kad tai gali padėti jiems geriau dirbti pasirinktoje profesijoje, nes atitinkamas teiginys vidutiniškai įvertintas tik 3.1 balu.

Nustatyta, kad socialiniai veiksniai nelabai veikia respondentų pasiryžimą vykdyti savanorišką veiklą, nes su šia motyvacinė funkcija susiję teiginiai vidutiniškai buvo įvertinti 3.7 balo. Kita vertus, analizuojant atskirų teiginių vertinimą, paaiškėja pakankamai didelis atotrūkis tarp

jų. Daug didesnė respondentų dalis sutinka, kad daug jų draugų savanoriauja (4.2 balo) ir domisi visuomenine veikla (4.3 balo). Tuo tarpu, kai teiginiui „Mano artimi žmonės nori, kad aš savanoriaučiau“ vidutiniškai skirta tik 2.5 balo. Toks atsakymų paskirstymas rodo, kad socialiniai veiksniai neveikia jaunų savanorių tiesiogiai, bet turėjimas savo aplinkoje savanorių ir besidominčių visuomeniniu gyvenimu gali paskatinti jaunus žmones įsitraukti į savanorišką veiklą.

14 lentelė. *Mažesniais balais įvertintų teiginių susijusių su funkcijomis vertinimas, balais*

Dedamoji	Teiginys	Vidutinis įvertinimas
Vertybės	Manau, kad svarbu padėti kitiems	4.7
	Esu nuoširdžiai susirūpinęs dėl konkrečios grupės, kuriai tarnauju.	4
	Man rūpi tie, kuriems pasisekė mažiau nei man	4.3
	Savanoriška veikla leidžia man įgyti naują požiūrį į dalykus	3.8
	Jaučiu užuojautą žmonėms, kuriems reikia pagalbos	4.5
	Galiu iširti savo stipriąsias puses	3
	Galiu išmokti bendrauti su įvairiais žmonėmis	3.9
	Galiu daugiau sužinoti apie priežastį, dėl kurios dirbu	4
	Savanoriška veikla man yra būdas padėti silpnesniems	4.6
	Savanoriška veikla yra religinių darbų dalis	3.9
	Savanoriška veikla stiprina mano ryšį su mano religija	3.6
	Aš savanoriauau, nes mano religija liepia tai daryti	2.9
	Manau, kad savanorystė yra religinė pareiga	3.7
Tai būdas gauti atlygį iš Dievo	3	
Vidurkis		3.9
Saugumas	Savanorystė yra geras pabėgimas nuo mano paties rūpesčių	2.8
	Savanoriška veikla man padeda spręsti savo asmenines problemas	3.1
	Galiu ką nors padaryti dėl man svarbaus tikslo	4.1
	Savanorystė leidžia man geriau jaustis	4.2
Vidurkis		3.6
Karjera	Galiu užmegzti naujų kontaktų, kurie gali padėti mano verslui ar karjerai	3.9
	Savanoriškos veiklos patirtis gerai atrodys mano gyvenimo aprašyme	4.2
	Savanoriška veikla man leidžia išnagrinėti įvairias karjeros galimybes	4.3
	Savanorystė man padės sėkmingai dirbti pasirinktoje profesijoje	3.1
Vidurkis		3.9
Socialiniai veiksniai	Man artimi žmonės nori, kad aš savanoriaučiau	2.5
	Kiti, su kuriais esu artimas, labai vertina bendruomenės darbą	3.4
	Mano draugai savanoriauja.	4.2
	Savanorystė yra svarbi veikla žmonėms, kuriuos geriausiai pažįstu	3.9
	Mano pažįstami žmonės domisi visuomenine veikla	4.3
Vidurkis		3.7

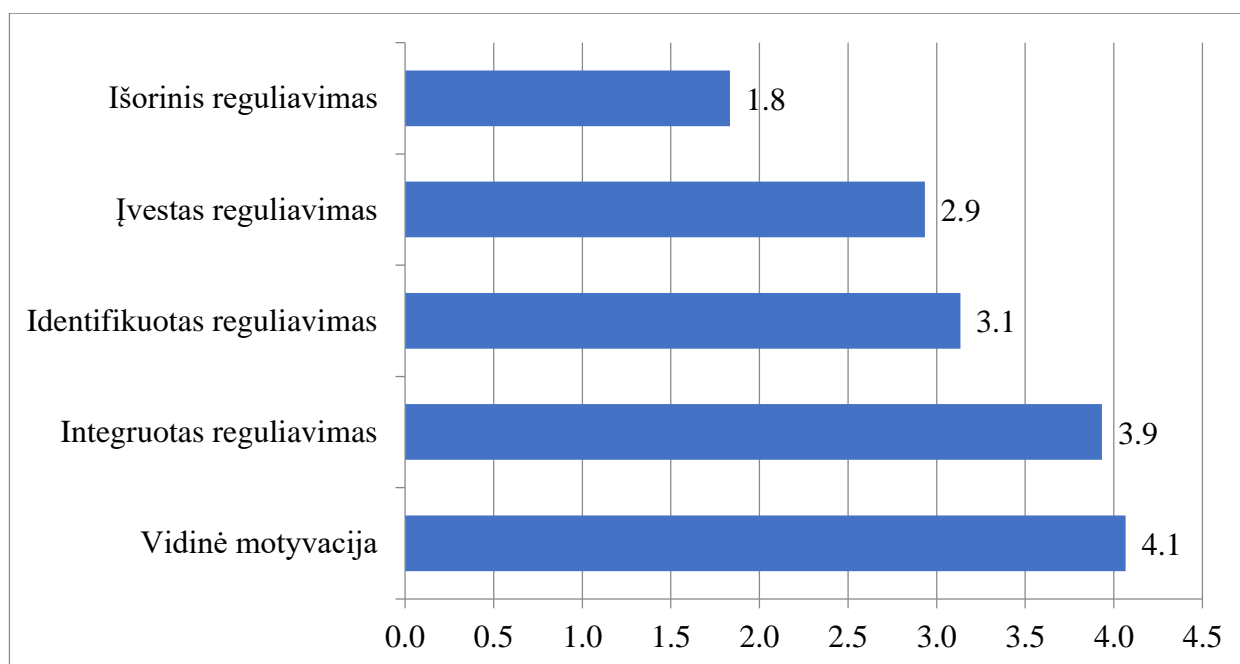
Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Mažiausiai balų respondentai vidutiniškai skyrė teiginiams susijusiems su saugumo motyvacinė funkcija, kuri vidutiniškai įvertinta 3.6 balais (žr. 15 pav.). Tai rodo, kad dalyvavimas savanoriškoje veikloje padeda sumažinti neigiamą asmeninių problemų poveikį tik nedidelei

respondentų grupei, nes kaip rodo atskirų teiginių vertinimas toks teiginys kaip „Savanorystė yra geras pabėgimas nuo mano paties rūpesčių“ įvertintas tik 2.8 balo.

Išanalizavus apklausoje dalyvavusių jaunų savanorių nuomonę apie savanoriškos veiklos motyvacinių funkcijų poveikį įsitraukimui į socialinę savanorišką Maltos ordino pagalbos tarnybos veiklą paaiškėjo, kad labiausiai jaunos organizacijos savanorius skatina įsitraukti į savanorystę tobulinimo, supratimo, vertybių ir karjeros veiksniai, tuo tarpu saugumo poreikis turi mažiausiai įtakos.

Mokslinėje literatūroje pateikiamas savanorių motyvų identifikavimas per ir savideterminacijos teorijos prizmę, kuris nusako savanorių motyvus tarp dvejų kraštutinumų kitų kontroliuojamos ir savarankiškos motyvacijos. Atsižvelgiant į tai anketoje respondentų vertinimui buvo pateikti teiginiai atitinkantys išorinį, įvesta, identifikuotą ir integruotą reguliavimą bei vidinę motyvaciją. Apskaičiavus, kiek vidutiniškai balų respondentai skyrė kiekvienam iš teiginių ir susumavus atskirų dimensijų vidurkius, rezultatai buvo pateikti 16 paveiksle.

16 pav. Respondentų motyvacijos vertinimas, balais

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Tyrimu nustatyta, kad vidinė motyvacija (4,1 balo) turi didžiausią poveikį respondentų įsitraukimui į savanorišką socialinę veiklą Maltos ordino pagalbos tarnyboje, tuo tarpu, kai išorinis reguliavimas (1,8 balo) veikia mažiausiai. Svarbu pabrėžti, kad kuo veiksniai labiau priklauso ne nuo vidinių respondentų poreikių, tuo mažesnis jų poveikis respondentams ir jų sprendimui savanoriauti. Kitaip tariant, savarankiškos motyvacijos poveikis įsitraukimui į savanorišką veiklą yra daug didesnis, nei kontroliuojamos motyvacijos.

Labiausiai respondentus veikia vidinė motyvacija, nes jie šios dimensijos teiginius vidutiniškai įvertino 4.1 balu. Tokie apklausos rezultatai parodo, kad didelė dalis respondentų vykdo savanorišką socialinę veiklą Maltos ordino pagalbos tarnyboje, nes jiems tai daryti smagu ir ši veikla teikia jiems malonumą (žr. 15 lentelę). Šiek tiek mažiau, 3.9 balais, vidutiniškai buvo įvertinti integruoto reguliavimo teiginiai, kurie taip pat priklauso savarankiškos motyvacijos kategorijai. Išanalizavus atskirų teiginių vidutinį vertinimą (žr. 15 lentelę), paaiškėja, kad savanoriavimas atitinka apklausoje dalyvavusių jaunų savanorių vertybes (4.1 balo) ir giliuosius principus (4 balai), todėl jie įsitraukia į šią veiklą, tačiau mažesnė respondentų dalis sutinka su teiginiu, kad savanorystė yra neatsiejama jų gyvenimo dalis (3.7 balo).

15 lentelė. *Teiginių susijusių su motyvaciniais veiksniais įvertinimas*

Dedamoji	Teiginys	Vidutinis įvertinimas
Vidinė motyvacija	Nes man labai patinka savanoriauti	4
	Nes būti savanoriu yra smagu	3.9
	Nes tai man teikia malonumą	4.3
Vidurkis		4.1
Integruotas reguliavimas	Nes savanorystė yra neatsiejama mano gyvenimo dalis	3.7
	Nes tai atitinka mano asmenines vertybes	4.1
	Nes tai atitinka mano giliausius principus	4
Vidurkis		3.9
Identifikuotas reguliavimas	Nes tai yra būdas lavinti save	3.4
	Nes tai yra geras būdas plėtoti savo aspektus, kuriuos vertinu	3.1
	Nes tai yra vienas geriausių būdų, kuriuos pasirinkau plėtoti kitus savo aspektus	2.9
Vidurkis		3.1
Įvestas reguliavimas	Nes nenoriu, kad kiti jaustų, jog aš negaliu savanoriauti	2.4
	Nes nesavanoriaujant kiti į mane žiūrės iš aukšto	2.9
	Nes aš jausčiausi blogai, jei to nedarysiu	3.5
Vidurkis		2.9
Išorinis reguliavimas	Nes jei to nepadarysiu, pateksiu į bėdą	1.9
	Nes tai yra reikalavimas	2.4
	Nes iš to galiu gauti materialinį atlygį	1.2
Vidurkis		1.8

Šaltinis: sudaryta darbo autorės remiantis tyrimo rezultatais

Identifikuoto reguliavimo poveikis respondentų įsitraukimui yra daug mažesnis, nei anksčiau apibūdintų veiksnių, nes šios kategorijos teiginiai vidutiniškai įvertinti 3.1 balais. Tai rodo, kad mažai jaunų savanorių žiūri į savanorystę Maltos ordino pagalbos tarnyboje kaip į būdą tobulėti kaip asmenybei ir lavinti savo įgūdžius ir gebėjimus. Dar mažiau balų vidutiniškai skirta įvesto reguliavimo teiginiams, kurie įvertinti 2.9 balais. Tai rodo, kad jaunus savanorius mažai veikia kitų nuomonė apie jų savanorystę ir jie renkasi vykdyti savanorišką veiklą organizacijoje ne

dėl kitų, bet dėl savęs. Mažiausiu balu (1,8 balo) įvertinti teiginiai skirti išorinio reguliavimo vertinimui. Galima teigti, kad didžioji dalis respondentų nesutinka su teiginiais apie tai, kad savanoriauja nes bijo patekti į bėdą arba siekdami gauti materialų atlygį.

Išanalizavus jaunų Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorių motyvaciją pagal savideterminacijos teoriją, paaiškėja, kad jų įsitraukimas į savanorišką veiklą daug labiau priklauso nuo savanoriškos motyvacijos, nei nuo kontroliuojamos. Tokie tyrimo rezultatai atskleidžia, kad jaunimas renkasi šią veiklą dėl savo vidinių vertybių ir įsitikinimų ir dėl to, kad ji teikia jiems malonumą, bet ne dėl išorinių veiksnių. Tokia motyvacija yra daug stipresnė ir atskleidžia, kad jauni savanoriai yra labai įsitraukia į šią veiklą ir tikėtina bus lojalūs organizacijai, nes gerai supranta šios savanoriškos socialinės veiklos naudą ir svarbą.

Apibendrinant tyrimo rezultatus, galima teigti, kad visumoje jauni Maltos ordino pagalbos savanoriai yra į organizacijos vykdomą socialinę veiklą, skirdami organizacijos projektams ne mažiau kaip vieną dieną per savaitę. Apklausa atskleidė, kad savanoriai yra labiau įsitraukia emocionaliai ir socialiai, nes vykdydami savanorišką socialinę veiklą Maltos ordino pagalbos tarnyboje savanoriai jaučia pozityvias emocijas, o ši veikla jiems yra maloni. Palankus socialinio savanorių įsitraukimo vertinimas parodo, kad savanoriškos veiklos vykdymo metu savanoriai bendrauja tarpusavyje ir tai leidžia jiems pažinti naujus žmones. Kognityvinis jaunų Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorių įsitraukimas yra mažiausias, kas byloja apie tai, kad jauni savanoriai nedaug galvoja apie savo savanorišką veiklą organizacijoje ir nesistengi suprasti ir racionalizuoti savo patirtį savanoriaujant Maltos ordino pagalbos tarnyboje. Išanalizavus gautus duomenis, taip pat paaiškėjo, kad Maltos ordino pagalbos tarnyba ne visuomet efektyviai skatina jaunų savanorių įsitraukimą ir nepakankamai palaiko juos vykdant jiems patikėtas užduotis. Be to, savanoriai nurodė, kad jų pastangos neretai lieka nepastebėtos, ir kad organizacija neskiria deramo dėmesio jų indėlio įvertinimui ir padėkos išreiškimui. Tokie tyrimo rezultatai parodo, kad Maltos ordino pagalbos tarnybos darbuotojai atsakingi už savanorių veiklos koordinavimą ir visiškai išnaudoja esamas galimybes didinti jaunų savanorių įsitraukimą į savanorišką veiklą. Motyvacinių funkcijų vertinimas atskleidė, kad labiausiai savanorius įsitraukti į savanorišką veiklą skatina tobulinimo, supratimo, vertybių ir karjeros veiksniai. Nepaisant to, saugumo poreikiai mažiausiai veikia jaunų savanorių sprendimą savanoriauti. Tyrimo rezultatai leido įvertinti Maltos ordino pagalbos tarnybos jaunų savanorių motyvus ir pagal savideterminacijos teoriją. Ši analizė atskleidė, kad savarankiškos motyvacijos veiksniai yra svarbesni už kontroliuojamą motyvaciją. Šie tyrimo rezultatai leidžia manyti, kad kad jaunų savanorių motyvai yra stiprūs ir skatina aktyvų jų dalyvavimą organizacijos veikloje. Tyrimo išvados suteikia svarbių įžvalgų Maltos ordino pagalbos tarnybos darbuotojams apie tai, kaip geriau įtraukti jaunimą ir padidinti jų įsitraukimo lygį savanoriškoje veikloje.

4. DISKUSIJA

Empirinis tyrimas atskleidė, kad didžioji dalis respondentų yra dalyvavę socialinėje savanoriškoje veikloje. Gauti rezultatai atitinka Tkach Kostyk et al. (2023) nuomonę, kad socialinė savanorystė yra populiariausia savanoriškos veiklos forma, tuo tarpu Arka et al. (2022) teigimu, savanoriai dažniausiai renkasi veiklą pagal savo pomėgius, o socialinę savanorystę pasirenka tik 9 proc. nuo visų savanorių. Kita vertus, darbe analizuojamas tyrimas buvo vykdomas tarp vienos organizacijos, kuri vykdo socialinę veiklą, savanorių, todėl būtų netikslinga šiuos tyrimo rezultatus lyginti su visų savanorių pasirinkimais.

Mokslinėje literatūroje įsitraukimas į savanorišką veiklą apibrėžiamas kaip teigiama savanorio psichologinė būseną, pasireiškianti kognityvinėmis, emocinėmis, elgesio, socialinėmis ir dvasinėmis investicijomis, kurios atsiranda dėl interaktyvios patirties su pagrindiniu objektu ar agentu (t. y. savanorių organizacija ar naudos gavėju) (Conduit et al., 2019). Dėl šios priežasties tyrimo metu buvo siekiama nustatyti įsitraukimo į savanorišką veiklą pasireiškimą tarp jaunų Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorių. Apklausa atskleidė, kad jauni organizacijos savanoriai labiausiai yra emociškai ir socialiai įsitraukę. Remiantis moksline literatūra (Conduit et al., 2019), galima teigti, kad savanoriška socialinė veikla Maltos ordino pagalbos tarnyboje sukelia jauniems savanoriams pozityvias emocijas ir padeda kurti palankius santykius su kitais organizacijos veikėjais. Kita vertus, apklausos metu nustatyta, kad kognityvinis jaunų savanorių įsitraukimas pasireiškia mažiausiai. Galima teigti, kad jauni savanoriai nėra linkę daug galvoti apie savanorišką veiklą organizacijoje laisvalaikio ir racionalizuoti savo patirtį (Conduit et al., 2019).

Teorinėje temos analizėje minėta, kad dalis mokslininkų (Alfes et al., 2016; Arnon et al., 2023) pažymi ir pačios organizacijos svarbą didinant savanorių įsitraukimą. Išanalizavus respondentų nuomonę apie tai, kaip Maltos ordino pagalbos tarnyba suteikia pagalbą savanoriams pavestų uždavinių įgyvendinimo metu bei išreiškia padėką jauniems savanoriams, nustatyta, kad Maltos ordino pagalbos tarnybos darbuotojai neišnaudoja visų galimybių skatindami jaunų savanorių įsitraukimą, nes organizacijos orientaciją į užduotis ir į emocijas įvertinami nepakankamai. Tai gali neigiamai atsiliiepti jaunų savanorių įsitraukimui ir paskatinti juos ieškoti kitokios savanoriškos veiklos. Kaip pabrėžia Alfes et al. (2016) NVO palaikymo orientuoto į užduotis ir emocijas teikimas teigiamai veikia savanorių įsitraukimą ir yra svarbus veiksnys užtikrinantys savanorių lojalumą. Atsižvelgiant į teorinėje dalyje pateiktas išvalgas ir atlikto tyrimo rezultatus, Maltos ordino pagalbos tarnyba turėtų daugiau dėmesio skirti suteikdama išsamią informaciją apie užduočių atlikimą savanoriams bei viešai išreikšdama jiems padėką. Tai leistų

Jauniems Maltiečiams pasijausti svarbiems ir kartu užtikrintų didesnę jų įsitraukimą į Maltos ordino pagalbos tarnybos vykdomą veiklą.

Tyrimu nustatyta, kad funkcinio požiūriu jaunų savanorių motyvacija įsitraukti į socialinę Maltos ordino pagalbos tarnybos veiklą labiausiai priklauso nuo tobulinimo, supratimo, vertybių ir karjeros veiksmų. Tokie tyrimo rezultatai dalinai atitinka Mokhzan et al. (2023) atlikto tyrimo išvalgas, kurie nustatė visų šešių VFI teorijoje išskiriamų funkcijų teigiamą įtaką jaunų savanorių motyvacijai vykdyti savanorišką veiklą.

Atsižvelgiant į atlikto tyrimo rezultatus bei remiantis Faletehan et al. (2021) galima teigti, kad jauni savanoriai įsitraukia į savanorišką veiklą, nes tai leidžia jiems didinti savo savigarbą per tobulėjimą. Be to, per savanorišką veiklą išreiškia savo vertybes, siekia įgyti naujos patirties, patobulinti savo darbinis įgūdžius ir patrauklumą darbdaviams. Kita vertus, apklausos metu nustatyta, kad saugumo motyvai mažiausiai veikia jaunus savanorius, o tai rodo, kad dalyvavimas savanoriškoje veikloje nepadeda jaunimui išvengti nemalonių jausmų ir sumažinti neigiamą asmeninių problemų poreikį (Güntert et al., 2022). Įdomu, kad ši tyrimo išvada prieštarauja Aranda et al. (2019) minčiai, kad saugumo motyvas yra reikšmingas tarp jaunų savanorių.

Tyrimo duomenų analizė rodo, kad remiantis savideterminacijos teorija, jaunų Maltos ordino pagalbos savanorių įsitraukimą labiausiai veikia vidinė motyvacija ir identifikuota reguliacija. Pagal Güntert et al. (2022) šios dvi motyvų kategorijos priklauso savarankiškai motyvacijai. Tuo tarpu išorinio ir įvesto reguliavimo veiksniai priklausantys kontroliuojamai motyvacijai (Güntert et al., 2022) mažiau veikia jaunų Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorių įsitraukimą į savanorišką organizacijos veiklą. Tokie tyrimo rezultatai parodo, kad vidinės motyvacijos įtaka jaunų savanorių elgesiui yra stipresnė nei išorinės motyvacijos, o tai, pasak Aslan & Tuncay (2023a) padidina tikimybę, kad tikslinis elgesys pasikartos, t. y. tokie jaunų Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorių motyvai byloja apie jų lojalumą organizacijai.

Palyginus atlikto tyrimo rezultatus su anksčiau mokslininkų atliktais empiriniais tyrimais, galima teigti, kad Maltos ordino pagalbos tarnybos jaunų savanorių įsitraukimą į savanorišką socialinę veiklą veikiantys motyvai tik dalinai sutampa su kitų mokslininkų teorinėje darbo dalyje pateiktomis išvalgomis. Tyrimas patvirtino Haski-Leventhal et al. (2016) ir Mokhzan et al. (2023) išvadas, nes parodė vidinės motyvacijos ir noro padėti kitiems įtaką savanorių motyvacijai. Tačiau nebuvo Jardim & da Silva (2018) individualios naudos svarbą jaunų žmonių įsitraukimui į savanorišką veiklą. Atlikto tyrimo rezultatų dalinis nesutapimas su kitų mokslininkų padarytomis išvadomis gali būti susijęs su tuo, kad tyrimas buvo atliekamas kitoje šalyje, tad tyrimo rezultatus gali veikti kultūriniai skirtumai. Be to, tyrimas įgyvendintas vienoje ne pelno siekiančioje organizacijoje, tuo tarpu, kai kiti mokslininkai analizavo skirtingų organizacijų savanorių įsitraukimą ir motyvaciją.

Atliekant Maltos ordino pagalbos tarnybos jaunų savanorių įsitraukimo tyrimą, pasirinktas kiekybinis tyrimas, kuris atskleidžia bendras tendencijas, tačiau nesuteikia pakankamai informacijos apie savanorių įsitraukimo ir motyvacijos priežastis ir veiksnius. Dėl šios priežasties, siekiant plėtoti tyrimą būtų galima atlikti ir kokybinį tyrimą – struktūrizuotą interviu su jaunais savanoriais, siekiant nustatyti giliausias įsitraukimo į analizuojamos organizacijos savanorišką veiklą priežastis. Be to, atlikto tyrimo ribotumu laikytina tai, kad tyrimas buvo atliktas vienoje nepelno siekiančioje organizacijoje ir tyrimo metu buvo analizuojama tik Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorių nuomonė. Siekiant išsamesnių tyrimo rezultatų, tikslinga plėsti tyrimo ribas ir vertinti bendrai Lietuvos jaunų savanorių įsitraukimą į savanorišką socialinę veiklą. Taigi, mokslininkai galėtų atlikti empirinį tyrimą analizuojantį jaunimo įsitraukimą į Lietuvos nepelno siekiančių organizacijų savanorišką socialinę veiklą. Toks tyrimas suteiktų vertingų įžvalgų visoms Lietuvos nepelno siekiančioms organizacijoms apie jaunų savanorių įtraukimo į organizacijos veiklą.

IŠVADOS

1. Plačiausia prasme savanoriška veikla suvokiama kaip žmonių laisvanoriška ir finansiškai neatlyginama veikla skirta bendruomenės narių gerovei. Tai svarbus šiuolaikinės visuomenės elementas leidžiantis spręsti reikšmingas socialines, aplinkosaugines arba kitokias problemas. Veiklos pobūdžio atžvilgiu išskiriama didelė įvairovė savanoriškos veiklos rūšių. Viena iš labiausiai paplitusių savanoriškos veiklos rūšių yra savanorystė socialinėje srityje. Savanoriška socialinė veikla apima visapusišką pagalbą pažeidžiamiems asmenims (vaikams, senjorams, sergantiems asmenims) ir įgalina gerinti pažeidžiamų žmonių grupių gyvenimo kokybę, kuriant į savitarpio pagalbą orientuotą aplinką bei užtikrinant teisingumą ir sanglaudą. Savanoriškos veiklos dėka žmonės gali įgauti naujų žinių ir įgūdžių bei patirties, praplėsti savo socialinius ryšius. Savanorystė, kaip prasminga veikla, taip pat gerina fizinę ir psichologinę savanorių sveikatą.

2. Įsitraukimas į savanorišką veiklą dažniau vertinamas iš vadybos ir rinkodaros tyrimų perspektyvų. Tai apsunkina vieningą savanorių įsitraukimo koncepcijos kūrimą, bet kartu atskleidžia jos sudėtingumą ir daugiaspektiškumą. Įsitraukimo į savanorišką veiklą koncepcija jungianti vadybinį ir rinkodaros požiūrį apima kognityvinį, emocinį, elgesio, socialinį bei dvasinį savanorių įsitraukimą. Toks požiūris apima įvairius veiksnius, kurie turi įtakos savanorių įsitraukimo formavimuisi bei jo išlaikymui. Bendriausiu požiūriu galima išskirti vidinius ir išorinius motyvus skatinančius žmonių įsitraukimą į savanorišką veiklą. Vidiniai motyvai kyla iš savanorio vertybių, altruistinių ir filantropinių paskatų, tuo tarpu, kai išoriniai motyvai apima tam tikros naudos siekimą arba norą veikti prasmingai. Savanorio motyvų identifikavimas yra svarbus užtikrinant didesnę jo įsitraukimą į socialinę veiklą, tačiau svarbu pažymėti, kad laikui bėgant šie motyvai gali keistis priklausomai nuo žmogaus gyvenimo aplinkybių, besikeičiančių vertybių bei įsitikinimų.

3. Maltos ordino pagalbos tarnyboje atliktas jaunų savanorių įsitraukimo tyrimas atskleidė kad:

- Jauni Maltos ordino pagalbos savanoriai yra pakankamai įsitraukę į organizacijos veiklą – didžioji jų dalis skiria bent vieną ar kelias dienas per savaitę savanoriškos veiklos vykdymui.
- Labiausiai pasireiškia jaunų savanorių emocinis ir socialinis įsitraukimas, tuo tarpu kognityviškai jauni savanoriai įsitraukę mažiausiai.
- Maltos ordino pagalbos tarnyba nepakankamai dėmesio skiria jaunų savanorių įsitraukimo skatinimui bei aiškinimui kaip reikėtų atlikti užduotį. Neretai organizacija nepastebi savanorių darbo ir nepakankamai dėmesio skiria padėkos savanoriams išreiškimui.
- Maltos ordino pagalbos tarnybos darbuotojai neišnaudoja visų galimybių jaunų savanorių įsitraukimo didinimui. Labiausiai jaunus Maltos ordino pagalbos tarnybos savanorius

įsitraukti į savanorystę skatina tobulinimo, supratimo, vertybių ir karjeros veiksniai, tuo tarpu saugumo poreikis turi mažiausiai įtakos.

- Pagal savideterminacijos teoriją jaunų savanorių įsitraukimą į savanorišką veiklą labiau veikia savarankiškos, nei kontroliuojamos motyvacijos veiksniai. Tai rodo, kad jaunų Maltos ordino pagalbos tarnybos motyvai yra pakankamai stiprūs ir skatina juos įsitraukti į analizuojamos organizacijos savanorišką socialinę veiklą.

REKOMENDACIJOS

Maltos ordino pagalbos tarnybos darbuotojams koordinuojantiems savanorius:

Siekiant pagerinti jaunų savanorių įsitraukimą, paaiškinti užduotis ir suteikti visapusišką pagalbą jauniems savanoriams.

Viešai – internetiniame puslapyje ir socialinių tinklų paskyrose – išreikšti padėkas jauniems savanoriams už jų darbą.

Lietuvos mokslininkams analizuojantiems savanorišką veiklą ir savanorių motyvaciją bei įsitraukimą:

Siekiant praplėsti tyrimo ribas ir suteikti savanorių pritraukimui ir išlaikymui vertingų įžvalgų apie savanorių įsitraukimą į savanoriškas veiklas ir motyvaciją savanoriauti, tikslinga būtų atlikti platesnio masto tyrimą Lietuvos nepelno siekiančiose organizacijose.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Ackermann, K. (2019). Predisposed to Volunteer? Personality Traits and Different Forms of Volunteering. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 48(6), 1119–1142. <https://doi.org/10.1177/0899764019848484>
2. Acus, A. (2018). Volunteering in non-governmental organizations as social policy expression. *Tiltai*, 81(3), 149–164. <https://doi.org/10.15181/tbb.v79i3.1897>
3. A'la, M. Z., Nuntaboot, K., & Rungreangkulkij, S. (2020). Volunteering in Health Care Context: A Concept Analysis Using Rodger's Evolutionary Approach. *Nurse Media Journal of Nursing*, 10, 275–291. <https://doi.org/10.14710/nmjn.v10i3.30782>
4. Aleksić, M., Jerotijević, G., & Jerotijević, Z. (2019). Modern approaches to employee motivation. *Ekonomika*, 65, 121–133. <https://doi.org/10.5937/ekonomika1902121A>
5. Alfes, K., Shantz, A., & Bailey, C. (2016). Enhancing Volunteer Engagement to Achieve Desirable Outcomes: What Can Non-profit Employers Do? *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 27(2), 595–617. <https://doi.org/10.1007/s11266-015-9601-3>
6. Alias, A., Ariffin, K., & Mohd Noor, N. (2021). Volunteerism among the Academics: The Questions of Motivation and Constraints. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 11. <https://doi.org/10.6007/IJARBS/v11-i1/7846>
7. Almeida, F., Faria, D., & Queirós, A. (2017). Strengths and Limitations of Qualitative and Quantitative Research Methods. *European Journal of Education Studies*, 3, 369–387. <https://doi.org/10.5281/zenodo.887089>
8. Almog-Bar, M., Ashkenazi-Anor, M., Hersberger-Langloh, S. E., Compion, S., & Butcher, J. (2022). Age Is But a Number? An Exploration of Age Differences in Episodic Volunteering. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 33(3), 483–496. <https://doi.org/10.1007/s11266-022-00491-6>
9. Aranda, M., Zappalà, S., & Topa, G. (2019). Motivations for Volunteerism, Satisfaction, and Emotional Exhaustion: The Moderating Effect of Volunteers' Age. *Sustainability*, 11(16). <https://doi.org/10.3390/su11164477>
10. Arka, T., Ellingsen-Dalskau, L., & Ihlebæk, C. (2022). Long-term commitment to voluntary social work -the role of an autonomy-supportive work environment. *Voluntary Sector Review*, 14, 1–15. <https://doi.org/10.1332/204080521X16504447103977>
11. Arnon, L., Almog-Bar, M., & Cnaan, R. A. (2023). Volunteer Engageability: A Conceptual Framework. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 52(6), 1633–1659. <https://doi.org/10.1177/08997640221132499>
12. Aslan, H., & Tuncay, T. (2023a). Assessing the Motives of Active Volunteers: A Turkish Perspective. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. <https://doi.org/10.1007/s11266-023-00619-2>
13. Aslan, H., & Tuncay, T. (2023b). Examining the Factors Affecting the Voluntary Participation and Effects of Volunteering in the Child Welfare in Türkiye*. *Journal of Social Service Research*, 49(1), 23–41. <https://doi.org/10.1080/01488376.2022.2156970>
14. Bagdonas, A., Usca, S., Meškeliene, N., & Grava, J. (2023). Pedagogikos studentų savanoriškos veiklos raiška: Lietuvos ir Latvijos aukštųjų mokyklų atvejis. *STUDIJS* –

- VERSLAS – VISUOMENĖ DABARTIS IR ATEITIES ĮŽVALGOS, 26–35.
<https://doi.org/10.52320/svv.v1iVIII.282>
15. Bhiri, T., Ngwenya, B., Lunga, W., & Musarurwa, C. (2014). The effectiveness of community volunteers' participation for the sustainability of NGO's poverty reduction projects in Zimbabwe. *Global Journal of Management and Social Science*, 2, 25–46.
 16. Blackstone, A. (2018). *Principles of Sociological Inquiry: Qualitative and Quantitative Methods - Table of Contents*. https://saylordotorg.github.io/text_principles-of-sociological-inquiry-qualitative-and-quantitative-methods/
 17. Boezeman, E. J., & Ellemers, N. (2008). Pride and respect in volunteers' organizational commitment. *European Journal of Social Psychology*, 38(1), 159–172. <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/ejsp.415>
 18. Brodie, R. J., Fehrer, J. A., Jaakkola, E., & Conduit, J. (2019). Actor Engagement in Networks: Defining the Conceptual Domain. *Journal of Service Research*, 22(2), 173–188. <https://doi.org/10.1177/1094670519827385>
 19. Brudney, J. L., Handy, F., & Meijs, L. C. P. M. (2019). Introduction to the Special Issue: Exploring the Dimensions of Volunteering. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 48(2_suppl), 5S-11S. <https://doi.org/10.1177/0899764018808981>
 20. Cameron, A., Johnson, E. K., Lloyd, L., Willis, P., & Smith, R. (2022). The contribution of volunteers in social care services for older people. *Voluntary Sector Review*, 13(2), 260–277. <https://doi.org/10.1332/204080521X16244744548937>
 21. Chapman, G., Emambocus, W., & Obembe, D. (2023). Higher education student motivations for extracurricular activities: evidence from UK universities. *Journal of Education and Work*, 36(2), 138–152. <https://doi.org/10.1080/13639080.2023.2167955>
 22. Cho, H., Li, C., & Wu, Y. (2020). Understanding sport event volunteers' continuance intention: An environmental psychology approach. *Sport Management Review*, 23(4), 615–625. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.smr.2019.08.006>
 23. Cnaan, R. A., Meijs, L., Brudney, J. L., Hersberger-Langloh, S., Okada, A., & Abu-Rumman, S. (2022). You Thought That This Would Be Easy? Seeking an Understanding of Episodic Volunteering. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 33(3), 415–427. <https://doi.org/10.1007/s11266-021-00329-7>
 24. Committee, E. E. and S., Meijs, L., & Hendriks, P. (2021). *New trends in the development of volunteering in the European Union*. European Economic and Social Committee. <https://doi.org/doi/10.2864/12288>
 25. Conduit, J., Karpen, I. O., & Tierney, K. D. (2019). Volunteer engagement: conceptual extensions and value-in-context outcomes. *Journal of Service Theory and Practice*, 29(4), 462–487. <https://doi.org/10.1108/JSTP-06-2018-0138>
 26. Dean, J. (2021). Informal Volunteering, Inequality, and Illegitimacy. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 51(3), 527–544. <https://doi.org/10.1177/08997640211034580>
 27. Emrah, A. (2022). *The Impact of Employees' Behaviour in the Workplace*. Cambridge Scholars Publishing.
 28. Evers, A., & von Essen, J. (2019). Volunteering and Civic Action: Boundaries Blurring, Boundaries Redrawn. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 30(1), 1–14. <https://doi.org/10.1007/s11266-018-00086-0>
 29. Fadel, B. (2020). Volunteering: Connecting the Global Agenda on Sustainability to the Community Level. In W. Leal Filho, A. M. Azul, L. Brandli, A. Lange Salvia, & T. Wall

- (Eds.), *Partnerships for the Goals* (pp. 1–11). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-71067-9_64-1
30. Faletchan, A. F., van Burg, E., Thompson, N., & Wempe, J. (2021). Called to volunteer and stay longer: the significance of work calling for volunteering motivation and retention. *Voluntary Sector Review*, *12*, 235–255. <https://doi.org/10.1332/204080520X15929332587023>
 31. Fernandes, T., & Matos, M. A. de. (2023). Towards a better understanding of volunteer engagement: self-determined motivations, self-expression needs and co-creation outcomes. *Journal of Service Theory and Practice*, *33*(7), 1–27. <https://doi.org/10.1108/JSTP-09-2022-0215>
 32. Fondling, J., Murozvi, S., Yu, D., & Mtshali, N. (2023). Investigating volunteer activities in South Africa. *Development Southern Africa*, *40*(5), 979–996. <https://doi.org/10.1080/0376835X.2022.2163227>
 33. García, I., del Cerro, S., & Fornells Herrera, A. (2019). The Role of Work Motivation Based on Values in Employee's Retention in the 21st Century. *Management Studies*, *7*. <https://doi.org/10.17265/2328-2185/2019.02.007>
 34. Geiser, C., Okun, M., & Grano, C. (2014). Who is motivated to volunteer? A latent profile analysis linking volunteer motivation to frequency of volunteering. *Psychological Test and Assessment Modeling*, *56*, 3–24. <https://doi.org/10.1037/t00898-000>
 35. Grinevičius, O. (2011). Savanoriškos socialinės veiklos galimybės vaikų dienos centruose. *Sveikatos Mokslai*, *21*(5), 26–31.
 36. Grotz, J., & Leonard, R. (2022). Historical and Conceptual Background. In J. Grotz & R. Leonard (Eds.), *Volunteer Involvement: An Introduction to Theory and Practice* (pp. 33–55). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-19221-0_2
 37. Gudzinskiene, V., & Kurapkaitene, N. (2020). Control relation change into trust relationship in volunteering. *SHS Web of Conferences*, *85*, 03003. <https://doi.org/10.1051/shsconf/20208503003>
 38. Güntert, S. T., Wehner, T., & Mieg, H. A. (2022). Volunteer Work as a Matter of Motivation. In S. T. Güntert, T. Wehner, & H. A. Mieg (Eds.), *Organizational, Motivational, and Cultural Contexts of Volunteering: The European View* (pp. 11–18). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-92817-9_2
 39. Haski-Leventhal, D., Metz, E., Hogg, E., Ibrahim, B., Smith, D. H., & Wang, L. (2016). Volunteering in Three Life Stages. In D. H. Smith, D. H. Smith, D. H. Smith, D. H. Smith, D. H. Smith, R. A. Stebbins, J. Grotz, & J. Grotz (Eds.), *The Palgrave Handbook of Volunteering, Civic Participation, and Nonprofit Associations* (pp. 682–701). Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1007/978-1-137-26317-9_30
 40. Haski-Leventhal, D., Oppenheimer, M., Holmes, K., Lockstone-Binney, L., Alony, I., & Ong, F. (2019). The Conceptualization of Volunteering Among Nonvolunteers: Using the Net-Cost Approach to Expand Definitions and Dimensions of Volunteering. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, *48*(2_suppl), 30S–51S. <https://doi.org/10.1177/0899764018768078>
 41. Heley, J., Yarker, S., & Jones, L. (2022). Volunteering in the bath? The rise of microvolunteering and implications for policy. *Policy Studies*, *43*(1), 76–89. <https://doi.org/10.1080/01442872.2019.1645324>
 42. Hersberger-Langloh, S. E., von Schnurbein, G., Kang, C., Almog-Bar, M., García-Colín, J. B., & García, M. R. (2022). For the Love of Art? Episodic Volunteering at Cultural Events.

- VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 33(3), 428–442. <https://doi.org/10.1007/s11266-021-00392-0>
43. Hollebeek, L. D., Kumar, V., & Srivastava, R. K. (2020). From Customer-, to Actor-, to Stakeholder Engagement: Taking Stock, Conceptualization, and Future Directions. *Journal of Service Research*, 25(2), 328–343. <https://doi.org/10.1177/1094670520977680>
44. Jardim, C., & da Silva, S. (2018). Young People Engaging in Volunteering: Questioning a Generational Trend in an Individualized Society. *Societies*, 8(1). <https://doi.org/10.3390/soc8010008>
45. Kifle Mekonen, Y., & Adarkwah, M. A. (2022). Volunteers in the COVID-19 Pandemic Era: Intrinsic, Extrinsic, or Altruistic Motivation? Postgraduate International Students in China. *Journal of Social Service Research*, 48(2), 147–162. <https://doi.org/10.1080/01488376.2021.1980482>
46. Kim, J., & Morgül, K. (2017). Long-term consequences of youth volunteering: Voluntary versus involuntary service. *Social Science Research*, 67, 160–175. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2017.05.002>
47. Kiviliūtė, V., & Dūda, G. (2020). Savanorių motyvavimas Vilniaus nevyriausybinėse organizacijose. . *Jaunimas Besikeičiančioje Visuomenėje. Tarptautinių Konferencijų Studentų Straipsnių Rinkinys.* , 14–17.
48. Kumžienė, L., & Ratnikaitė, I. (2023). The interaction of the volunteer and the elderly in the process of providing institutional social care. *Applied Scientific Research*, 2(2), 97–107. <https://doi.org/10.56131/tmt.2023.2.2.167>
49. Kurapkaitienė, N. (2019). *Jaunų suaugusiųjų mokymosi savanorystėje patirtys* [Mykolo Romerio Universitetas]. www.mruni.eu
50. Li, C., & Wu, Y. (2019). Understanding Voluntary Intentions within the Theories of Self-Determination and Planned Behavior. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, 31(4), 378–389. <https://doi.org/10.1080/10495142.2018.1526745>
51. Li, C., Wu, Y., & Kee, Y. H. (2016). Validation of the Volunteer Motivation Scale and its relations with work climate and intention among Chinese volunteers. *Asian Journal of Social Psychology*, 19, n/a-n/a. <https://doi.org/10.1111/ajsp.12127>
52. Lietuvos Respublikos Seimas. (2023). *Seimas po pateikimo pritarė savanoriškos veiklos reglamentavimo tobulinimui - Iš Seimo posėdžių.* https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35435&p_k=1&p_t=286020
53. Liu, E. (2019). *Empowering Asian Youth through Volunteering.* <https://doi.org/10.4324/9781315101613>
54. Malinen, S., & Harju, L. (2017). Volunteer Engagement: Exploring the Distinction Between Job and Organizational Engagement. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 28(1), 69–89. <https://doi.org/10.1007/s11266-016-9823-z>
55. Mallow, M. S., & Peng, Y. S. (2019). Is The Spirit Of Volunteerism Dead? An Analysis. *Perdana: International Journal of Academic Research*, 6(1). <https://perdanajournal.com/index.php/perdanajournal/article/view/51>
56. Maltos ordino pagalbos tarnyba. (2021). *Jaunieji maltiečiai – kalnus griauantis jaunimas / Maltiečiai.lt.* <https://maltiečiai.lt/jaunieji-maltiečiai-kalnus-griauantis-jaunimas/>
57. Maltos ordino pagalbos tarnyba. (2023). *Maltos ordino pagalbos tarnybos ataskaita. 2022.* https://maltiečiai.lt/wp-content/uploads/2023/06/v11_Maltiečiai_Metine-ataskaita_2022.pdf

58. Maltos ordino pagalbos tarnyba. (2024a). *Jaunieji maltiečiai* | *Maltiečiai.lt*. <https://maltieciai.lt/jaunieji-maltieciai/>
59. Maltos ordino pagalbos tarnyba. (2024b). *Maltos ordino pagalbos tarnyba* | *Maltiečiai.lt*. <https://maltieciai.lt/maltieciai/>
60. Maltos ordino pagalbos tarnyba. (2024c). *Paslaugos*. <https://maltieciai.lt/paslaugos/>
61. Maltos ordino pagalbos tarnyba. (2024d). *Veikla*. <https://maltieciai.lt/veikla/>
62. Mateiu-Vescan, R., Ionescu, T., & Opre, A. (2021). Reconsidering Volunteering: Individual Change as a Result of Doing Good for Others. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 32(6), 1213–1227. <https://doi.org/10.1007/s11266-020-00247-0>
63. Matos, M., & Fernandes, T. (2021). Volunteer engagement: drivers and outcomes on non-profits' co-creation of value. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 18(4), 471–490. <https://doi.org/10.1007/s12208-021-00282-7>
64. Meijeren, M., Lubbers, M., & Scheepers, P. (2024). Assessing the ‘Why’ in Volunteering for Refugees: Exploring Volunteer Motivations. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 35(1), 129–139. <https://doi.org/10.1007/s11266-023-00574-y>
65. Mertins, V., & Walter, C. (2021). In absence of money: a field experiment on volunteer work motivation. *Experimental Economics*, 24(3), 952–984. <https://doi.org/10.1007/s10683-020-09686-4>
66. Mohajan, H. (2021). Quantitative Research: A Successful Investigation in Natural and Social Sciences. *Journal of Economic Development, Environment and People*, 9. <https://doi.org/10.26458/jedep.v9i4.679>
67. Mokhzan, N., Sutan, R., & Yasin, R. (2023). Motives For Volunteering Among Youth In Promoting Healthy Well-Being. *International Journal of Advanced Research in Education and Society*, 5, 525–539. <https://doi.org/10.55057/ijares.2023.5.3.49>
68. Naumovski, L. B., & Naumovska, S. L. M. (2022). Volunteerism in civil society: The world experience and the media. *ASEAN Journal of Community Engagement*, 6(1), 98–125. <https://doi.org/10.7454/ajce.v6i1.1148>
69. Nichol, B., Wilson, R., Rodrigues, A., & Haighton, C. (2024). Exploring the Effects of Volunteering on the Social, Mental, and Physical Health and Well-being of Volunteers: An Umbrella Review. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 35(1), 97–128. <https://doi.org/10.1007/s11266-023-00573-z>
70. Niebuur, J., Liefbroer, A., Steverink, N., & Smidt, N. (2019). The Dutch Comparative Scale for Assessing Volunteer Motivations among Volunteers and Non-Volunteers: An Adaptation of the Volunteer Functions Inventory. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16. <https://doi.org/10.3390/ijerph16245047>
71. Obiekwe, N. (2016). *Employee motivation and performance*. Doctoral thesis. . <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/120824/Employee%20motivation%20and%20performance.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
72. Paplauskienė, A. (2021). Savanorystė, kaip žmogiškasis išteklius, teikiant viešąsias socialines paslaugas savivaldybėje. *Jaunųjų Mokslininkų Darbai*, 51(1), 31–47. <https://doi.org/10.15388/JMD.2021.3>
73. Polus, R., Carr, N., & Walters, T. (2023). Challenging the Eurocentrism in volunteering. *World Leisure Journal*, 65(1), 101–118. <https://doi.org/10.1080/16078055.2022.2146741>

74. Pozzi, M., Meneghini, A. M., & Marta, E. (2019). Does volunteering at events motivate repeat engagement in voluntary service? The case of young adult volunteers at expo milan 2015. *TPM - Testing, Psychometrics, Methodology in Applied Psychology*, 26(4 Special Issue), 541–560. <https://doi.org/10.4473/TPM26.4.4>
75. Rahman, M. (2016). The Advantages and Disadvantages of Using Qualitative and Quantitative Approaches and Methods in Language “Testing and Assessment” Research: A Literature Review. *Journal of Education and Learning*, 6, 102. <https://doi.org/10.5539/jel.v6n1p102>
76. Rais, S. A., Lian, D. K. C., & binti Yaccob, Y. (2021). Understanding Factors of Involvement and Motives of Youth in Volunteerism. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:245082657>
77. Šakytė-Statnickė, G., & Makiejvaitė, I. (2021). Promotion of participation of Klaipėda city youth in voluntary activities through digital marketing communication tools. *Science & Processes of Education / Mokslas Ir Edukaciniai Procesai*, 1(32), 51–62.
78. *Savonoriškos veiklos įstatymo Nr. XI-1500 pakeitimo įstatymo projektas (nauja redakcija)*. (2023). <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/8c3e8d9035b011eeb4b9a076396dcf81>
79. Savicka, A. (2021). Savanorystė Lietuvoje: komparatyvinis, dinaminis ir vertybinis aspektai. *Socialinė Teorija, Empirija, Politika Ir Praktika*, 22, 116–135. <https://doi.org/10.15388/STEPP.2021.33>
80. Scharrer, E., & Ramasubramanian, S. (2021). *Quantitative Research Methods in Communication*. (1st edn.). Taylor and Francis.
81. Sengupta, D., & Al-Khalifa, D. (2022a). Motivations of Young Women Volunteers during COVID-19: A Qualitative Inquiry in Bahrain. *Administrative Sciences*, 12(2). <https://doi.org/10.3390/admsci12020065>
82. Sengupta, D., & Al-Khalifa, D. (2022b). Motivations of Young Women Volunteers during COVID-19: A Qualitative Inquiry in Bahrain. *Administrative Sciences*, 12(2), 65. <https://doi.org/10.3390/admsci12020065>
83. Sengupta, S., & Joshi, R. (2024). ‘It’s Simply Intrinsic’: Exploring Motivations of Full-Time Volunteers in Humanitarian and Spiritual NGO of India. *Human Service Organizations: Management, Leadership & Governance*, 48(2), 164–180. <https://doi.org/10.1080/23303131.2023.2271026>
84. Şentürk, M., & Turan Tüylüoğlu, B. (2022). Defining Volunteerism. In *Volunteerism and working with volunteers* (pp. 41–60). <https://doi.org/10.26650/B/SS49.2022.007.02>
85. Sheldon, K. M., Titova, L., Osin, E., & Bratcher, B. (2023). Understanding the motivations of food bank volunteers: Applying self-determination theory and functional motivations theory. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 33(3), 708–718. <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/casp.2656>
86. Singh, A. S. (2017). *COMMON PROCEDURES FOR DEVELOPMENT, VALIDITY AND RELIABILITY OF A QUESTIONNAIRE*. <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:212544874>
87. Štetić, S., Ostojić, M., & Trišić Igor. (2021). The importance of voluntarism for sustainable development of event tourism. *Quaestus*, 18, 11–27.
88. Tkach Kostyk, B. G., Lunov, V., & Pavlieiev Kostyk, V. G. (2023). *The concept of neuropsychological classification of volunteering: neuropsychological approach*. <https://ssrn.com/abstract=4412384>

89. Traeger, C., & Alfes, K. (2019). High-Performance Human Resource Practices and Volunteer Engagement: The Role of Empowerment and Organizational Identification. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 30(5), 1022–1035. <https://doi.org/10.1007/s11266-019-00135-2>
90. Tsai, A. C. Y., Newstead, T., Lewis, G., & Chuah, S.-H. (2024). Leading Volunteer Motivation: How Leader Behaviour can Trigger and Fulfil Volunteers' Motivations. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 35(2), 266–276. <https://doi.org/10.1007/s11266-023-00588-6>
91. Urmanaviciene, A., & Cizikiene, J. (2017). The challenges of managing voluntary work in social enterprises. *Forum Scientiae Oeconomia • Volume 5 (2017) • No. 3, 5*. https://doi.org/10.23762/FSO_vol5no3_17_6
92. Vaicekavičienė, J., & Petrulis, A. (2022). Savanorių pritraukimo į ne pelno siekiančias organizacijas priemonės. *Regional Formation and Development Studies*, 38(3), 83–95. <https://doi.org/10.15181/rfds.v38i3.2447>
93. Vincent, A., Morrissey, M., Acri, M., Guo, F., & Hoagwood, K. (2024). Volunteer Engagement within Equine Assisted Services. *Animals*, 14(2). <https://doi.org/10.3390/ani14020249>
94. West, I. M. (2019). Understanding Volunteer Motivations: Recruiting and Retaining Youth and Young Adults. *Methodist University's Journal of Undergraduate Research and Creativity*, 6, 50–58.
95. Wu, Y., & Li, C. (2019). Helping Others Helps? A Self-Determination Theory Approach on Work Climate and Wellbeing among Volunteers. *Applied Research in Quality of Life*, 14(4), 1099–1111. <https://doi.org/10.1007/s11482-018-9642-z>
96. XI-1500 Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymas. (2011). <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.402802>
97. Yoo, S., Ko, Y. J., Hur, Y., Bang, H., & Kim, T. (2023). Exploring volunteer engagement in a mega sport events: the role of functional attitudes. *European Sport Management Quarterly*, 23(5), 1610–1629. <https://doi.org/10.1080/16184742.2022.2052924>
98. Zhou, S., & Kodama Muscente, K. (2022). Meta-analysis of Volunteer Motives Using the Volunteer Functions Inventory to Predict Volunteer Satisfaction, Commitment, and Behavior. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 52(5), 1331–1356. <https://doi.org/10.1177/08997640221129540>

SUMMARY

YOUTH ENGAGEMENT IN VOLUNTARY SOCIAL ACTIVITIES OF ORDER OF MALTA RELIEF ORGANISATION

Lithuanian non-profit organizations face the problem that fewer and fewer young people want to get involved in voluntary social activities. Therefore, it is important to know the factors that influence the involvement of young volunteers in such activities and to determine what motivates them.

The aim of the study is to analyse the manifestation of youth involvement in voluntary social activities in the Order of Malta Relief Organization. In order to achieve the goal, the following tasks were set: 1. To analyse the concept and possibilities of voluntary social activity. 2. To substantiate the assumptions of youth involvement in voluntary social activities. 3. To investigate the attitude of young volunteers to the organization of voluntary social activities in the Order of Malta Relief Organization.

By applying the method of systematization and comparative analysis of scientific literature, the essence and importance of volunteering was theoretically based, and the motives for involvement in volunteering were defined. By applying the quantitative research method, questionnaire survey and descriptive statistics methods, it was possible to identify the factors influencing the involvement of young volunteers in voluntary social activities in the Order of Malta's aid service.

After conducting a theoretical analysis of the topic, it was established that the concept of involvement in voluntary activities, which combines a managerial and marketing approach, includes cognitive, emotional, behavioural, social and spiritual involvement of volunteers. Such an approach includes various factors that influence the formation and maintenance of volunteer engagement. From the most general point of view, it is possible to distinguish internal and external motives that promote people's involvement in voluntary activities. Intrinsic motivations arise from the volunteer's values, altruistic and philanthropic motivations, while extrinsic motivations include the pursuit of some benefit or the desire to act in a meaningful way. Identifying the volunteer's motives is important in ensuring his greater involvement in social activities, but it is important to note that over time these motives may change depending on the circumstances of a person's life, changing values and beliefs.

A survey of the involvement of young volunteers in the Order of Malta Relief Organization revealed that the young volunteers of the Order of Malta Relief Organization are sufficiently involved in the activities of the organization - most of them devote at least one or several days a week to volunteering. The emotional and social involvement of young volunteers is most evident, while cognitively young volunteers are least involved. The research also showed that the Order of

Malta Relief Organization does not pay enough attention to promoting the involvement of young volunteers and explaining how the task should be performed. Research data shows that the organization does not notice the work of volunteers and does not pay enough attention to expressing gratitude to volunteers. The results of the study suggest that the staff of the Order of Malta Relief Organization support service do not use all the possibilities for increasing the involvement of young volunteers. Development, understanding, values and career factors are the most motivating factors for young volunteers of the Order of Malta Relief Organization to become involved in volunteering, while the need for security has the least influence. The study revealed that according to the self-determination theory, the involvement of young volunteers in voluntary activities is more influenced by factors of independent than controlled motivation. This shows that the motives of the young people of the Order of Malta Relief Organization are strong enough and encourage them to get involved in the voluntary social activities of the analysed organization.

KEYWORDS: young volunteers, volunteering, young people volunteering, engaging in volunteering, motivation of volunteers

PRIEDAI

ANKETA

Gerb. Respondente,

Mykolo Romerio universiteto žmogaus ir visuomenės studijų fakulteto edukologijos ir socialinio darbo instituto magistrantūros studijų studentė atlieka magistro darbo tyrimą, kurio tikslas – išanalizuoti jaunimo įsitraukimą į socialines veiklas Maltos ordino pagalbos tarnybos atveju.

Anketa skirta asmenims per pastaruosius 12 mėnesių savanoriavusiems Maltos ordino pagalbos tarnyboje ir kurių amžius ne vyresnis kaip 29 metai. Jūsų nuoširdūs atsakymai padės atlikti tyrimą ir nustatyti jaunų savanorių įsitraukimo į socialines veiklas didinimo galimybes.

Tyrimas yra anonimiškas, o apklausos rezultatai bus panaudoti tik magistro darbo rengimui. Prašome atsakyti į šioje anketoje pateiktus klausimus, pažymint Jums geriausiai tinkamą atsakymo variantą.

1. Jūsų lytis

- vyras
- moteris

2. Jūsų amžius

- nuo 14 iki 18 metų
- nuo 19 iki 25 metų
- nuo 26 iki 29 metų

3. Jūsų socialinė padėtis

- mokinys
- studentas
- dirbantis
- bedarbis
- vykdamas individualią veiklą
- kita

4. Kaip dažnai Jus vykdomė savanorišką veiklą?

- kiekvieną dieną
- kelis kartus per savaitę
- kartą per savaitę
- kelis kartus per mėnesį
- kartą per mėnesį
- kelis kartus per metus
- rečiau

5. Kokioje savanoriškoje veikloje esate dalyvavęs? (galimi keli atsakymų variantai)

- socialinėje
- aplinkosauginėje
- kultūrinėje
- švietimo
- sveikatos priežiūroje
- bendruomenės
- religinėje
- renginių

6. Kaip dažnai per pastaruosius 12 mėnesių vykdomė savanorišką veiklą Maltos ordino pagalbos tarnyboje?

- niekada
- keletą dienų iš metų

- apie dieną per mėnesį
- dvi ar tris dienas per mėnesį
- apie dieną per savaitę
- dvi ar tris dienas per savaitę
- kasdien arba beveik kasdien

7. Pagal 5 balų skalę, kur 1 – visiškai nesutinku, o 5 – visiškai sutinku įvertinkite toliau pateiktus teiginius apie Jūsų ryšį su Maltos ordino pagalbos tarnyba.

Eil. Nr.	Teiginys	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
7.1	Net laisvalaikiu galvoju apie Maltos ordino pagalbos tarnybą	5	4	3	2	1
7.2	Daug laiko praleidžiu galvodamas apie Maltos ordino pagalbos tarnybą	5	4	3	2	1
7.3	Didelė mano mąstymo dalis sukasi apie Maltos ordino pagalbos tarnybą	5	4	3	2	1
7.4	Teigiamai vertinu savanorystę Maltos ordino pagalbos tarnyboje	5	4	3	2	1
7.5	Savanorystė organizacijoje Maltos ordino pagalbos tarnyboje mane džiugina	5	4	3	2	1
7.6	Man gera savanoriauti Maltos ordino pagalbos tarnyboje	5	4	3	2	1
7.7	Kai tik įmanoma, dalyvauju veikloje, susijusioje su Maltos ordino pagalbos tarnyba	5	4	3	2	1
7.8	Noriu dalyvauti su Maltos ordino pagalbos tarnyba susijusioje veikloje	5	4	3	2	1
7.9	Savanorystė Maltos ordino pagalbos tarnyboje atitinka mano dvasinius įsitikinimus	5	4	3	2	1
7.10	Savanoriauju Maltos ordino pagalbos tarnyboje, kad patirti dvasinį ryšį	5	4	3	2	1
7.11	Maltos ordino pagalbos tarnyba suteikia mano gyvenimui prasmės jausmą dėl savo dvasinės prigimties	5	4	3	2	1
7.12	Maltos ordino pagalbos tarnyba praturtina mano dvasingumą	5	4	3	2	1
7.13	Savanorystė Maltos ordino pagalbos tarnyboje pagerina mano dvasinį gyvenimą	5	4	3	2	1
7.14	Aš gana daug bendrauju Maltos ordino pagalbos tarnyboje	5	4	3	2	1
7.15	Man patinka susitikti su kitais žmonėmis, kurie savanoriauja Maltos ordino pagalbos tarnyboje	5	4	3	2	1
7.16	Savanoriška veikla Maltos ordino pagalbos tarnyboje daro mane labiau bendruomenės dalimi	5	4	3	2	1
7.17	Man patinka savanoriauti Maltos ordino pagalbos tarnyboje dėl to, ką gaunu iš kitų savanorių	5	4	3	2	1

8. Pagal 5 balų skalę, kur 1 – visiškai nesutinku, o 5 – visiškai sutinku įvertinkite toliau pateiktus teiginius apie Maltos ordino pagalbos tarnybos suteikiamą palaikymą savanoriškos veiklos metu

Eil. Nr.	Teiginys	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
8.1	Maltos ordino pagalbos tarnyba vertina savo savanorių pastangas	5	4	3	2	1
8.2	Maltos ordino pagalbos tarnyba savo savanoriams dažnai praneša, kad ji vertina jų pastangas	5	4	3	2	1
8.3	Maltos ordino pagalbos tarnyba išreiškia dėkingumą savo savanoriams	5	4	3	2	1
8.4	Maltos ordino pagalbos tarnyba pakankamai padeda man atlikti savanorišką darbą	5	4	3	2	1
8.5	Maltos ordino pagalbos tarnyba pataria ir padeda man atlikti savanorišką darbą	5	4	3	2	1

9. Lentelėje pateikti galimi sakinio „Aš dalyvauju savanoriškoje veikloje Maltos ordino pagalbos tarnyboje, nes...“ pratęsimai. Naudodami 5 balų skalę, kur 1 – visiškai nesutinku, o 5 – visiškai sutinku, įvertinkite, kiek kiekvienas tęsinys atitinka jūsų požiūrį.

Eil. Nr.	Teiginys	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
9.1	Manau, kad svarbu padėti kitiems	5	4	3	2	1
9.2	Esu nuoširdžiai susirūpinęs dėl konkrečios grupės, kuriai tarnauju.	5	4	3	2	1
9.3	Man rūpi tie, kuriems pasisekė mažiau nei man					
9.4	Savanoriška veikla leidžia man įgyti naują požiūrį į dalykus	5	4	3	2	1
9.5	Jaučiu užuojautą žmonėms, kuriems reikia pagalbos	5	4	3	2	1
9.6	Galiu iširti savo stipriąsias puses	5	4	3	2	1
9.7	Galiu išmokti bendrauti su įvairiais žmonėmis					
9.8	Galiu daugiau sužinoti apie priežastį, dėl kurios dirbu					
9.9	Savanoriška veikla man yra būdas padėti silpnesniems					
9.10	Savanoriška veikla yra religinių darbų dalis					
9.11	Savanoriška veikla stiprina mano ryšį su mano religija					
9.12	Aš savanoriavau, nes mano religija liepia tai daryti					
9.13	Manau, kad savanorystė yra religinė pareiga					
9.14	Tai būdas gauti atlygį iš Dievo					
9.15	Kad ir kaip blogai jaučiausi, savanorystė padeda man tai pamiršti					
9.16	Savanoriškas darbas atleidžia mane nuo kaltės jausmo, kad man pasisekė labiau nei kitiems					

9.17	Savanorystė leidžia jaustis svarbiu					
9.18	Savanorystė yra geras pabėgimas nuo mano paties rūpesčių					
9.19	Savanoriška veikla man padeda spręsti savo asmenines problemas					
9.20.	Galiu ką nors padaryti dėl man svarbaus tikslo					
9.21	Savanorystė leidžia man geriau jaustis					
9.22	Savanorystė verčia jaustis reikalingu					
9.23	Savanorystė leidžia man išmokti dalykų per tiesioginę, praktinę patirtį					
9.24	Savanoriška veikla kelia mano savigarbą					
9.25	Savanorystė yra būdas susirasti naujų draugų					
9.26	Galiu užmegzti naujų kontaktų, kurie gali padėti mano verslui ar karjerai					
9.27	Savanoriškos veiklos patirtis gerai atrodys mano gyvenimo aprašyme					
9.28	Savanoriška veikla man leidžia išnagrinėti įvairias karjeros galimybes					
9.29	Savanorystė man padės sėkmingai dirbti pasirinktoje profesijoje					
9.30	Man artimi žmonės nori, kad aš savanoriaučiau					
9.31	Kiti, su kuriais esu artimas, labai vertina bendruomenės darbą					
9.32	Mano draugai savanoriauja.					
9.33	Savanorystė yra svarbi veikla žmonėms, kuriuos geriausiai pažįstu					
9.34	Mano pažįstami žmonės domisi visuomenine veikla					

10. Lentelėje pateikti galimi sakinio „Aš dalyvauju savanoriškoje veikloje, nes...“ pratęsimai. Naudodami 5 balų skalę, kur 1 – visiškai nesutinku, o 5 – visiškai sutinku, įvertinkite, kiek kiekvienas teiginys atitinka jūsų požiūrį.

Eil. Nr.	Teiginys	Visiškai sutinku	Sutinku	Nei sutinku, nei nesutinku	Nesutinku	Visiškai nesutinku
10.1	Nes man labai patinka savanoriauti	5	4	3	2	1
10.2	Nes būti savanoriu yra smagu	5	4	3	2	1
10.3	Nes tai man teikia malonumą					
10.4	Nes savanorystė yra neatsiejama mano gyvenimo dalis	5	4	3	2	1
10.5	Nes tai atitinka mano asmenines vertybes	5	4	3	2	1
10.6	Nes tai atitinka mano giliausius principus	5	4	3	2	1
10.7	Nes tai yra būdas lavinti save					
10.8	Nes tai yra geras būdas plėtoti savo aspektus, kuriuos vertinu					
10.9	Nes tai yra vienas geriausių būdų, kuriuos pasirinkau plėtoti kitus					

	savo aspektus					
10.10	Nes nenoriu, kad kiti jaustų, jog aš negaliu savanoriauti					
10.11	Nes nesavanoriaujant kiti į mane žiūrės iš aukšto					
10.12	Nes aš jausčiausi blogai, jei to nedarysiu					
10.13	Nes jei to nepadarysiu, pateksiu į bėdą					
10.14	Nes tai yra reikalavimas					
10.15	Nes iš to galiu gauti materialinį atlygį					

Dėkoju už atsakymus!